

Átfogó értékelés

Budapest IV. kerület Újpest
2017. évi
gyermekjóléti és gyermekvédelmi
tevékenységéről

Budapest, 2018. május

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
1. Demográfiai mutatók.....	4
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása.....	4
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása.....	10
3.1 Család- és Gyermekjóléti Központ.....	10
3.2. Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye.....	28
3.3. „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthona.....	33
3.4. S.O.S Krízis alapítvány – Családok Átmeneti Otthona.....	47
3.5. Kapcsolat a jelzőrendszerrel, tagjainak tevékenysége, és tapasztalatai.....	57
3.5.1. Beszámoló a kerületi óvodák gyermekvédelmi munkájáról.....	57
3.5.2. A kerületi iskolai gyermekvédelmi feladatok ellátása.....	62
3.5.3. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat IV. kerületi Tagintézménye.....	68
3.5.4. Védőnői Szolgálat.....	72
4. Gyámhivatali hatáskörben végzett hatósági tevékenység.....	82
5. Bűnmegelőzés, kábítószer problémával kapcsolatos tevékenység.....	87
5.1. IV. kerületi Rendőrkapitányság.....	87
5.2. Ifjúsági, Sport, Művelődési és Oktatási Osztály.....	90
5.3. Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya.....	92
6. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés.....	93
6.1. Drog-Stop Egyesület.....	93
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása.....	96

Bevezetés

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete alapján a települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei az alábbiak:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
4. – 5. A korábban a Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések (védelembé vettek száma, a védelembé vétel okai, felülvizsgálatok eredménye, valamint az ideiglenes hatályú elhelyezések száma, okai, gyámhivatali felülvizsgálat eredménye), illetve a gyámhivatal hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó tartalmi követelményeket a 174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 93. § (1) em). hatályon kívül helyezte. (Hatálytalan: 2013. I. 1-től).
6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

1. Demográfiai mutatók

Népességi adatok

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Születés	1062	1078	1023	1043	934	953	920	935	987	930	887
Házasságkötés	552	578	429	445	537	460	502	525	545	558	501
Halálozás	1814	1419	1339	1343	1308	1153	1125	1020	1532	1488	1041

A lakónépesség megoszlása 2017-ben

	Lakónépesség		
	Férfi	Nő	Együtt
	48585	57787	106372

Korcsoportos bontás

Korcsoport	Férfi	Nő	Együtt
0-3 éves	1955	1964	3919
4-6 éves	1538	1476	3014
7-14 éves	4133	3925	8058
15-16 éves	888	813	1701
17-18 éves	802	821	1623
19-24 éves	2972	3000	5972
24-45 éves	17814	19537	37351
45-65 éves	12299	15609	27908
65 év felett	6184	10642	16826
Összesen	48585	57787	106372

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások biztosítása

Magyarország központi költségvetéséről szóló 2014. évi XCIX. törvény szociális ellátásokra vonatkozó módosító rendelkezései jelentősen átalakították a szociális segélyezési rendszert, amely 2017-re teljes egészében befejeződött. A jövedelempótló ellátásokat szinte kizárólag az állam biztosítja, míg az önkormányzatoknál főként a jövedelemkiegészítő támogatások maradtak.

A 2015. január 1. napjával módosított szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban Sztv.) 2015. február 28. napjáig jogalkotási kötelezettséget rótt az önkormányzatokra. A módosítás értelmében a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének

szabályait önkormányzati rendeletben kellett szabályozni, emiatt a korábban hatályos szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 43/2013. (XII.2.) rendelet módosítása vált szükségessé. Így került sor a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 10/2015. számú rendelet (továbbiakban: ÖR) megalkotására 2015. február 27-én.

A 2017-es évben a kormány és a versenyszféra képviselőinek megállapodása alapján jelentősen (csaknem 15%-kal) emelkedett a minimálbér és a garantált bérminimum összege, valamint a nyugellátások is hozzávetőlegesen 1,5 %-kal emelkedtek. Ennek eredményeként a korábbi segélyezett kör szűkült. Mindezen élethelyzetek orvoslására 2017-ben két alkalommal is módosításra került az önkormányzati rendelet 2017. február 23-án és 2017. szeptember 29-én, melynek célja több támogatási típus esetén a jogosultsági kör bővítése és a támogatások összegének növelése volt, továbbá egy új támogatási forma, a beiskolázási támogatás is bekerült a pénzbeli ellátások körébe.

Szociális támogatási formáink az alábbiak:

- a) pénzbeli szociális ellátások:
 - aa) lakhatási támogatás,
 - ab) gondozási támogatás,
 - ac) hátralékkezelési támogatás,
 - ad) rendkívüli települési támogatás,
 - ae) gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás
 - af) beiskolázási támogatás

- b) természetben nyújtott szociális ellátások:
 - ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
 - bb) köztemetés,
 - bc) fogyatékos személyek díjhátralék-kiegyenlítő támogatása,
 - bd) gyógyszerutalvány,
 - be) lakbértámogatás,
 - bf) ünnepekhez kapcsolódó támogatás.

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások elsősorban a kérelmezők jövedelmi és vagyoni helyzete alapján kerülnek megállapításra, ugyanakkor biztosítottuk a rendkívüli élethelyzetek azonnali megoldásának lehetőségét is.

A gyermeket nevelő családok számára az alábbi ellátásokat biztosította Újpest Önkormányzata:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult bizonyos kedvezmények igénybevételére.

2017. évben 546 család, ezen belül 933 gyermek részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. Kérelem elutasítására 74 esetben került sor. Az elutasítás indoka jellemzően az egy főre jutó jövedelem jogszabályban meghatározott mértékének túllépése volt.

A 2016. évhez viszonyítva 240 gyermekkel csökkent a támogatottak száma, az elutasított kérelmek száma is elmaradt az előző évitől. A támogatás megállapításának jogszabályi keretei nem változtak, ez is eredményezi a támogatottak csökkenését.

1.893 gyermek részére igényeltünk a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó Erzsébet-utalványt 11.608.500.- Ft értékben, amelyet évek óta a Magyar Posta Zrt. és az Erzsébet Utalványforgalmazó Zrt-vel kötött megállapodás alapján a posta kézbesít.

Étkeztetés

Az Önkormányzat 2017-ben is jelentős mértékben járult hozzá a gyermekek étkeztetéséhez.

Óvodai és iskolai étkeztetésben részesülők száma:

	100 %-os normatív kedvezményben részesülők száma	50 %-os normatív kedvezményben részesülők száma	Normatív kedvezményben nem részesülők száma	Étkeztettek szám összesen
Aradi+Pozsonyi óvoda (saját konyhás)	143		34	177
Óvoda (Menzaminta Kft.)	1477		660	2137
Óvoda (K2 Fittnes Kft.)	4		1	5
Óvoda összesen	1624	0	695	2319
Iskola (Menzaminta Kft.)	512	977	2898	4387
Iskola (K2 Fittnes Kft.)		2	2	4
Iskola összesen	512	979	2900	4391
Gimnázium (Menzaminta Kft.)		78	128	206
Gimnázium (K2 Fittnes Kft.)		1		1
Gimnázium összesen	0	79	128	207

Óvodai és iskolai étkeztetés költsége összesen (Ft-ban):

	Nettó	27% Áfa	Bruttó
Aradi+Pozsonyi óvoda (saját konyhás)	23 436 634,59	6 327 891,34	29 764 525,93
Óvoda (Menzaminta Kft.)	282 255 266,05	76 208 921,83	358 464 187,88
Óvoda (K2 Fittnes Kft.)	1 281 779,00	346 080,33	1 627 859,33
Óvoda összesen	306 973 679,64	82 882 893,50	389 856 573,14
Iskola (Menzaminta Kft.)	484 953 356,33	130 937 406,21	615 890 762,54
Iskola (K2 Fittnes Kft.)	934 525,00	252 321,75	1 186 846,75
Iskola összesen	485 887 881,33	131 189 727,96	617 077 609,29
Gimnázium (Menzaminta Kft.)	21 003 297,75	5 670 890,39	26 674 188,14
Gimnázium (K2 Fittnes Kft.)	158 123,00	42 693,21	200 816,21
Gimnázium összesen	21 161 420,75	5 713 583,60	26 875 004,35
MINDÖSSZESEN	814 022 981,72	219 786 205,06	1 033 809 186,78

*Gazdasági Intézmény adatai alapján

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 2016. január 1-jei módosításával természetbeni ellátásként meghatározták a szünidei gyermekétkeztetést is. Ezzel összefüggésben a 328/2011. (XII.29.) Kormányrendelet 13/B §-a kötelezettséget állapított meg a települési önkormányzatok jegyzői részére, miszerint május 15-ig, illetve szeptember 15-ig nyilatkozatot kell küldeni a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleinek arról, hogy az iskolai szünetek idejére igénylik-e az étkezést.

A 2017-es évben összesen 47 gyermek részére kérelmezték a szünidei étkezés biztosítását. A tavaszi szünetben 7 gyermek, a nyári és az őszi szünetben 26 gyermek, míg a téli szünetben 23 gyermek vette igénybe az ingyenes étkezést. Tekintettel az igények csekély voltára ügyeletes intézmény kijelölésével biztosítottuk az egyszeri meleg ételhez jutást oly módon, hogy konyha üzemeltetése helyett előre csomagolt ételleket vehettek át a kedvezményre jogosultak a bölcsődés korú gyermekektől egészen a középiskolás korú gyermekekig.

Rendkívüli települési támogatás

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 45.§-a alapján:

A képviselő-testület az e törvény rendelkezései alapján nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások kiegészítéseként, önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek alapján - pénzbeli vagy természetbeni formában - települési támogatást nyújt. Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen

a) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,

- b) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
c) a gyógyszerkiadások viseléséhez,
d) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

Rendkívüli települési támogatásban elsősorban azokat a személyeket indokolt részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások – így különösen betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartáshoz, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez kapcsolódó kiadások – vagy a gyermek hátrányos helyzete miatt anyagi segítségre szorulnak.

Az Önkormányzat a rendkívüli élethelyzetbe került, illetve tartós létfenntartási gondokkal küzdők részére a 2017-es esztendőben 94.543.245.- Ft összegben folyósított támogatást 2.030 személy részére, összesen 10.342 alkalommal. A támogatás iránti kérelmek száma jelentősen elmaradt a korábbi esztendőtől. Mindösszesen 205 személy 219 kérelme került elutasításra. Az elutasítások jellemző okai az álláskeresési regisztráció hiánya, az egy főre előírt jövedelemhatár túllépése, illetve az egy hónapon belül benyújtott ismételt kérelmek voltak.

Beiskolázási támogatás

Az Újpesti Önkormányzat Képviselő-testülete több éves hagyományt öntött jogszabályi formába azzal, hogy a 2017. február 23-án elfogadott rendeletmódosítással új támogatási formát vezetett be a szociális ellátások körébe beiskolázási támogatás néven és a májusi ülésen határozatot is hoztak a támogatás kifizetéséről, amelynek összege gyermekenként 10.000.- Ft.

A beiskolázási támogatás kétféle formában állapítható meg:

- A támogatást **automatikusan** – augusztus elején – folyósítjuk azon újpesti lakcímmel rendelkező családok részére, ahol a gyermekek általános iskolában, nappali rendszerű középiskolában, vagy szakiskolában tanulnak és a család tárgyév július 31-ig rendkívüli települési támogatásban, vagy rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült. Nekik nem kell külön kérelmezniük a támogatást.
- A támogatás megállapítása iránt egyedi kérelmet nyújthat be augusztus 1. és szeptember 30. között az a szülő, aki nem tartozik a támogatottjaink körébe, de a beiskolázás költségeit nem, vagy nehézségek árán tudja előteremteni, és ahol az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg
 - a) 2 fős család esetében a 71.250.- Ft-ot,
 - b) 3 vagy ennél több fős család esetében az 57.000.- Ft-ot.

Az Önkormányzat a 2017-es évben 983 gyermek részére fejenként 10.000,- Ft-os beiskolázási támogatást biztosított összesen 9.830.000,- Ft értékben, melyből 91 esetben egyedi kérelem alapján került sor a támogatás megállapítására. 9 kérelmet utasítottunk el, amelyből 6 esetben azért került sor az elutasításra, mert a kérelmezők megfeleltek az „alanyi jogon” járó feltételeknek. A további elutasítási okok között főként a magasabb jövedelem szerepelt.

Gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás

Önkormányzati rendeletünk értelmében a kérelmező szülő, gyermek születéséhez kapcsolódó támogatásban részesül azon gyermeke után

- a) aki születésétől a kérelem benyújtásának időpontjáig újpesti lakóhellyel rendelkezik,
- b) akinek legalább az egyik szülője Újpest közigazgatási területén lakóingatlan tulajdonjogával rendelkezik, vagy a gyermek születését megelőzően egy éve folyamatosan bejelentett újpesti lakóhellyel rendelkezik, és életvitelszerűen itt is él, és
- c) akinek a családjában az egy főre eső havi nettó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum háromszorosát.

A gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás összege gyermekenként egyszeri 20.000,- forint volt, amelyet a Képviselő-testület 2017. szeptember 29-ei ülésén módosított 30.000.-Ft-ra, továbbá kiterjesztette a jogosultak körét azon személyekre is, akik Újpest közigazgatási területén ingatlantulajdonnal rendelkeznek.

A 2017. évben 50 család, ezen belül 52 gyermek részesült összesen 1.160.000.-Ft összegben gyermek születéséhez kapcsolódó támogatásban. Elutasításra egy alkalommal került sor, mivel a szülők úgy nyilatkoztak, hogy életvitelszerűen nem újpesten élnek.

2017 őszén felismerve azt a tényt, hogy kevesen ismerik a Szociális Osztály kisgyermekes családok részére nyújtott támogatást, felkértük a Védőnői Szolgálatot, hogy a Babaköszöntő Program mellett nyújtsanak segítséget a gyermek születéséhez kapcsolódó támogatásunk népszerűsítésében is. Ennek eredményéről azonban majd csak a következő évben tudok beszámolni.

Újpesti Babaköszöntő Program

A program azon újpesti lakóhellyel rendelkező gyermekek neveléséhez kíván hozzájárulni, akik

- a) 2012. január 1. napján vagy azt követően születtek, és
- b) legalább az egyik szülőjük a gyermek születését megelőzően három hónapja folyamatosan bejelentett újpesti lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt is él.

A támogatás formája egyszeri 15.000.-Ft értékű babacsomag, amely jelenleg több méretben újpest logóval ellátott bodykat, egy kistakarót, oltási naptárral ellátott hűtőmágnest, valamint egy 3 hónapos időtartamra szóló Képmás magazin előfizetést tartalmaz.

2017-ben 572 család, 592 gyermeke részesült ajándécsomagban, összesen 8.880.000.-Ft értékben.

Összegzés

A korábban kifejtett munkaerő-piaci változások eredményeként elmondható, hogy minden szociális támogatás terén csökkent a segítségért hozzánk forduló jogosultak száma. Az ügyfelek által jövedelepótlónak tekintett támogatások csökkennek és helyüket a rendkívüli élethelyzetekre hozott egyedi döntések veszik át, amelyek sok esetben már kívül esnek a Szociális Osztály hatáskörén, azokat magasabb szinten lehet elbírálni.

Kapcsolattartás a gyermekvédelmi szervezetekkel

A Szociális Osztály munkája során nem elsősorban a gyermekek védelmére és ellátására helyezi a hangsúlyt, hanem a hozzá fordulók esetében igyekszik feltérképezni a problémákat és annak ismeretében valamennyi támogatást nyújtani számukra, amelyre jogosultak lehetnek. A hátralékkezelési támogatás terén rendszeres a kapcsolattartás a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársaival, mivel a támogatás megállapításának feltétele az adósságkezelő munkatársak hivatalos véleménye, valamint a hátralékkezelés során meglévő tanácsadason való részvétel. További szorosabb kapcsolat áll fenn a szünidei étkeztetés biztosítása révén, melynek során jelzési kötelezettségünk van a Család- és Gyermekjóléti Központ felé abban az esetben, ha a gyermek előzetes bejelentés nélkül nem veszi igénybe a megrendelt étkeztést. Ezen jelzés még nem működik automatikusan, nyilvánvalóan hosszabb időbe telik, mire minden a szünidei étkeztetésben résztvevő szerv elsajátítja a helyes gyakorlatot, addig kölcsönös türelemmel és nagy odafigyeléssel segítjük egymás munkáját. A Védőnői Szolgálattal folyamatos kapcsolatban állunk a babaköszöntő csomagok átadása és a kérelmek továbbítása révén.

A 2015-ben elfogadott Szociális Szolgáltatástervezési Koncepcióban feladatul tűztük ki, hogy a szociális szféra szereplői (Család- és Gyermekjóléti Központ, Budapest Főváros Kormányhivatala IV. kerületi Hivatalának Gyámügyi Osztálya, Lakásügyi Osztály, Szociális Osztály, Gondozási Központ, bölcsődék, védőnők, UV Zrt.) rendszeres találkozók keretében vitassák meg az aktuális problémákat, valamint egy-egy rászoruló részére kíséreljenek meg többoldalú segítséget nyújtani. Sajnálatos módon ezen alkalmak a folyamatos szervezeti és jogszabályi változások, és az ebből eredő elvégzendő feladatok és munkaszervezés miatt egyre ritkábbak lettek. Az elveszett fonalak megtalálásához, valamint a szakmai és személyes kapcsolatok elmélyítéséhez elengedhetetlen az „Újpesti szociális párbeszéd” munkanéven ismert találkozások felelevenítése, amelyek nemcsak az éppen aktuális problémák megoldását hivatottak szolgálni, hanem a közös hang megtalálását és a szociális ellátásban dolgozók közötti bizalom épülését is.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

Az Önkormányzat a gyermekek védelmét az alább felsorolt, személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások keretében biztosítja:

- a) a család- és gyermekjóléti szolgáltatás keretében - a család- és gyermekjóléti szolgálat feladatait is ellátó - család- és gyermekjóléti központot működtet,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása körében bölcsődét üzemeltet,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása keretében a gyermekek átmeneti otthonát működtet és családok átmeneti otthonában történő elhelyezését biztosítja.

3.1. Család- és Gyermekjóléti Központ

2014. évi CI. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény a sportról szóló 2004. évi I. törvény, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról

2015. január 1-től előírta, hogy a családsegítés csak a gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató keretében hozható létre.

A gyermekjóléti szolgáltatás megerősítése irányába tett következő lépés annak előírása volt, hogy a családsegítés csak a gyermekjóléti szolgáltatással integráltan működhet: család- és gyermekjóléti szolgálat, vagy család- és gyermekjóléti központ keretében.

Ennek alapján, az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény 2016. január 1-jétől hatályba lépő módosító rendelkezéseinek értelmében, a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve központ a jelenlegi családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás bázisán, annak erőforrásainak hatékonyabb elosztásával, kötelező önkormányzati feladatként jött létre.

A **Család- és Gyermejjóléti Központ** Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye tagintézményeként önálló szervezeti egységként működik, amelyen belül önálló szakmai egységet képeznek a család- és gyermekjóléti szolgáltatás feladatait ellátó *alapellátási munkacsoport*, valamint a család- és gyermekjóléti központ feladatait ellátó *gyermekvédelmi és speciális szolgáltatásokat ellátó munkacsoport*.

Az ellátás a IV. kerületi állandó lakcímmel, tartózkodási hellyel rendelkező, a kerületben életvitelszerűen itt tartózkodó szolgáltatást igénybe vevők összességére terjed ki.

Az ellátást igénybe vehetik:

Anyagi/megélhetési és lakhatási problémákkal; foglalkoztatási nehézségekkel küzdő; díjhátralékkal rendelkező; szociális, életvezetési vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló; gyermeknevelési nehézségekkel (a gyermek beilleszkedési, teljesítmény-, magatartási és pszichés zavarával; tankötelezettség mulasztásával) küzdő, személyek, családok; a családi konfliktus és/vagy családon belüli erőszak áldozataivá vált gyermekek, személyek; azok a gyermekek, akiknek a testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi egészsége, fejlődése, jóléte családon belül veszélyeztetve van; a családi rendszeren belüli konfliktusok rendezésében segítségre szoruló személyek, valamint a szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák.

Család- és Gyermejjóléti Központ szakmai tevékenységére, munkájára elsődlegesen az alábbi jogszabályok az irányadók:

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról;
- 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet a gyámhatóságokról, a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól;
- 1/2000. (I.7.) SzCsM rend. a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- valamint a 2011. évi CXII. törvényben az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról.

Személyi feltételek, létszám 2017. december 31-én:

(Engedélyezett létszám: 53 fő)

1 fő Család- és Gyermejjóléti Központ szakmai egységvezető

1 fő alapellátási munkacsoport szakmai vezető (inaktív, CSED-en tartózkodik)

1 fő gyermekvédelmi és speciális szolgáltatásokat ellátó munkacsoport szakmai vezető

18 fő családsegítő (ebből **2 fő** jelenleg GYED-en / GYES-en, **1 fő** nyugdíjazás előtti felmentési idejét tölti, **1 fő** felmondási idejét tölti), **aktív állomány 13 fő** (ebből hátralékkezeléssel foglalkozó családsegítő 3,5 fő, mediatori tevékenységet ellátó 0,5 fő, általános családsegítési feladatokat ellátó 9 fő)

6 fő eszménymentes (1 fő jelenleg CSED-en, 1 fő jelenleg GYED-en)

1 fő kórházi szociális munkás

3 fő utcai szociális munkás (**1 fő** jelenleg GYED-en, helyettesítése megoldott)

5 fő szociális asszisztens

1 fő főállású pszichológus

2 fő megbízási szerződéses pszichológus (heti 5-5 órában)

1 fő jogász vállalkozói szerződéssel (heti 15 órában)

2 fő megbízási szerződéses családterapeuta munkatárs (heti 2x6 órában)

Státuszban lévő aktív állomány 34 fő. A létszám feltöltésének érdekében az álláshirdetés kiírása, a pályázók meghallgatása folyamatos. Azonban az álláshelyek feltöltése kapcsán tapasztalható, hogy az álláspályázók a kiegészítő juttatások, kávéterem lehetőségének hiánya miatt rendszeresen visszalépnek a pályázattól, tekintettel arra, hogy - elmondásuk alapján - más kerületek kedvezőbb anyagi feltételeket biztosítanak. Ugyanezen indokokkal támasztható alá a magas arányú fluktuáció, valamint az Intézményből való távozások magas aránya is.

Tárgyi feltételek:

Az intézmény rendelkezik ügyfélfogadó helyiséggel, hivatalos helyiségekkel, nemek szerint elkülönített mellékhelyiségekkel. Rendelkezik továbbá a működéshez szükséges tárgyi eszközökkel, és telekommunikációs infrastruktúrával, melyek fejlesztése folyamatos.

Az Intézmény helyiségei az alábbiak:

1 ügyfélfogadó helyiség a várakozó ügyfelek számára

11 munkaszoba

4 interjúszoba az ügyfelek fogadására

2 csoportszoba

1 konyha

A Család- és Gyermekjóléti Központ feladatai

A Család- és Gyermekjóléti Központ az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról, valamint az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény értelmében szolgáltatási, szervezési és gondozási feladatot lát el.

Az 1993. évi III. Szt. értelmében a családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

A családsegítő szolgáltatás célja, hogy az egyén, valamint a család működésébe javulást érjen el, hogy az egyén saját erejéből legyen képes az élet kihívásainak megfelelni és problémáit önállóan megoldani.

Az 1997. évi XXXI. a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény alapelveként fogalmazza meg a gyermekek családban történő nevelését, ennek elősegítését, vagy a családba történő visszahelyezést.

A Család- és Gyermekjóléti Központ által biztosított gyermekjóléti alapellátás, szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi egészségének, fejlődésének, jólétének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztettség megszüntetését, a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését, valamint a szociális válsághelyzetben lévő várandós anya támogatását, a jelzőrendszer működtetését.

Az alapszolgáltatás, és a hatósági intézkedésekhez, tevékenységekhez kapcsolódó feladatok folyamatos biztosítása mellett a központ speciális szolgáltatások (utcai és lakótelepi szociális munka, kórházi szociális munka, kapcsolattartási ügyelet, készenléti szolgálat, jogi, fejlesztőpedagógiai és pszichológiai tanácsadás, családkonzultáció és/vagy családterápia, mediáció, menekültek integrációjának segítése) megszervezésével látja el a törvényben előírt feladatait.

A jogszabály által meghatározott, kötelezően ellátandó feladatok

Preventív tevékenységi körében:

- figyelemmel kíséri a lakosság szociális és mentálhigiénés helyzetét, feltárja a problémák okait és jelzi azokat az illetékes hatóság vagy szolgáltatást nyújtó szerv felé
- a családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszert működtet. Elősegíti a jegyző, továbbá a szociális-, egészségügyi intézmények, a rendvédelmi szervek, a gyermekjóléti szolgálat, a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálatok, a társadalmi szervezetek, egyházak és magánszemélyek részvételét a megelőzésben

Az életvezetési képesség megőrzésében, illetve a jelentkező problémák megszüntetése érdekében:

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást nyújt
- tájékoztatást ad az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatások formáiról, az ellátáshoz való hozzájutás módjáról
- családgondozással elősegíti a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldását
- közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos foglalkozásokat, programokat szervez
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek, és családtagjaik részére tanácsadást nyújt
- a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, segítő szolgáltatásokat nyújt

Általános segítő szolgáltatás körébe tartozó egyéb feladatok:

- elősegíti és ösztönzi a humán jellegű civil kezdeményezéseket
- kezdeményezi Újpest Önkormányzatánál
 - az önkormányzat kötelező feladatának nem minősülő ellátás, szolgáltatás helyben történő megszervezését
 - új szociális ellátások bevezetését

- szociális, gyermekvédelmi és egyéb információs adatokat gyűjt az ellátást igénybe vevő megfelelő tájékoztatása érdekében
- programokat szervez a településen élő lakosság számára
- az ellátotti jogokról, a gyermeki jogokról, valamint a szociális alapon igénybe vehető és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése.

Szervezés feladatok:

- A család- és gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben, azaz a gyermekekkel kapcsolatban lévő intézmények, emberek információs hálózatának kialakítása
- Esetkonferencia szervezése és tartása a jogszabályban meghatározott intézmények közreműködésével
- Helyi kulturális, szabadidős programokat szervező intézményekkel, civil szervezetekkel való együttműködés

Gondozás feladatok:

- A veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- Családgondozás
- Hatósági tevékenységhez kapcsolódó gondozási feladatok ellátása
- Információnyújtás, tanácsadás, segítő beszélgetés
- Felkérésre környezettanulmány készítése
- Hivatalos ügyek intézésében segítségnyújtás
- Közvetítés más szolgáltató felé

Speciális szolgáltatásaink:

A családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése. Ezen belül:

- fejlesztőpedagógiai tanácsadás
- pszichológiai tanácsadás
- jogi tanácsadás
- utcai- és lakótelepi szociális munka,
- kapcsolattartási ügyelet helyszín biztosításával,
- kórházi – egészségügyi szociális munka,
- készenléti szolgálat biztosítása
- családkonzultáció/családterápia (kialakítás alatt)
- mediáció

A Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai tevékenységei

- Egyéni esetkezelés
- Szociális csoportmunka
- Közösségi szociális munka

A család- és gyermekjóléti szolgáltatással kapcsolatos általános feladatok, melyeket az alapellátási munkacsoport lát el

- **Általános szolgáltatások egyéni esetkezelés során:** életvezetési tanácsadás, a szociális ellátásokhoz való hozzájutás megszervezése, krízisintervenció
- **Csoportos, közösségi fejlesztő tevékenységek szervezése**
- **A csoport családsegítői az alábbi feladatokat látják el:** szociális és gyermekvédelmi esetkezelés egyénekekkel, családokkal; ellátásban nem részesülő munkanélküliek, és irányítás esetén a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő aktívkorúak elhelyezkedését akadályozó külső és belső körülmények feltárása, azok megszüntetésére illetve enyhítésére, valamint a sikeres elhelyezkedésre irányuló segítő formák nyújtása; foglalkoztatási problémákat jelző kliensek támogatása egyéni és csoportos formában.
- **Preventív tevékenység a területen**
- **Hátralékkézelés és Hálózat Alapítványos ügyintézés**

A Család- és Gyermekjóléti Központ gyermekvédelmi alapellátással kapcsolatos feladatai, melyeket az alapellátási munkacsoport lát el

A gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése érdekében feladatunk

- A szülő, a válsághelyzetben lévő várandós anya illetve a gyermek teljes körű *tájékoztatása* a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról, a támogatásokhoz való hozzájárásról.
- Családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés és káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadáshoz való hozzájutás megszervezése.
- A *válsághelyzetben lévő várandós anya* támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, szükség esetén biztonságos elhelyezésének, lakhatási körülményeinek elősegítése. (A család- és gyermekjóléti központ és az illetékes védőnő haladéktalanul tájékoztatják egymást, ha a várandós anya válsághelyzetben van.)
- Az átmenetileg lakhatási és családi problémával küzdő kliensek *hozzásegítése az átmeneti gondozást, egyéb elhelyezést* biztosító ellátásokhoz - együttműködve az elhelyezést nyújtó intézmények családgondozóival - az elhelyezést kiváltó okok megszüntetéséhez.
- A családban jelentkező nevelési problémák és hiányosságok káros hatásainak enyhítésére, a rossz szociális helyzetben lévő szülők gyermekeinek hátrányos helyzetének kompenzálására az intézményen belül, illetve esetenként külső helyszíneken rendszeres és időszakos szabadidős programok szervezése, továbbá annak kezdeményezése, hogy a közoktatási intézmények, az ifjúsággal foglalkozó szociális és kulturális intézmények, társadalmi szervezetek minél szélesebb területeken nyújtsanak ilyen jellegű programokat a gyermekek részére.
- Amennyiben olyan nevelési probléma van a családon belül, mely a gyermek iskolai életbe való integrációját nehezíti, valamint a szülő illetve a törvényes képviselő *magántanulói jogviszonyt* kezdeményez, ebben az esetben az iskola megkeresésére kerül sor.
- *Hivatalos ügyek intézése* történhet külső és belső munkakapcsolat alapján. A tevékenység tartalmazza.

A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében feladatunk

A veszélyeztetettséget *észlelő- és jelzőrendszer* szervezése, összehangolása és működtetése a nem állami szervek valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőzés rendszerébe.

A tevékenységek összehangolására, folyamatos működtetésre, együttműködésre alkalmas adó lehetőségek:

- éves gyermekvédelmi tanácskozás (mely ez év elején megrendezésre került)
- esetmegbeszélések és esetkonferenciák (az idei évben hetente több alkalommal)
- jelzőrendszeri szakmaközi tanácskozások (évente legalább 6 alkalommal)

A veszélyeztettség megszüntetése érdekében feladatunk

Ebben a tevékenységekörben elsődlegesen korrekatív feladatot látnak el a Központ családsegítő munkatársai szociális segítő tevékenység/*család gondozás* keretében. A családgondozási munka feladatai: a családok összetartó erejének megőrzése, támogatása és az átmenetileg sérült vagy hiányzó családi funkciók helyreállításának elősegítése. A családok gondozása, segítése a családsegítők részéről tervezett, komplex tevékenység, melynek egyik legfontosabb módszere a segítő beszélgetés.

A családsegítők feladatai a veszélyeztettség megszüntetésére irányulóan:

- Családgondozás a családban jelentkező diszharmóniák, zavarok ellensúlyozására.
- Családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen válás, gyermekelhelyezés és kapcsolattartás esetében.
- Amennyiben a gyermek veszélyeztettségét a gyermek, illetve szülőjének vagy más hozzátartozójának egészségi állapota vagy fogyatékossága okozza, a szükséges egészségügyi vagy gyógypedagógia ellátás, beavatkozás kezdeményezése.
- Amennyiben a kialakult veszélyeztettség az önkéntesen igénybe vehető gyermekjóléti alapellátások útján nem szüntethető meg, a családsegítő kezdeményezi esetmenedzser útján a gyermek *védelembe vételét, vagy más gyermekvédelmi hatósági eljárás megindítását.*

A Család- és Gyermekjóléti Központ gyermekvédelmi hatósági intézkedésekhez, tevékenységekhez kapcsolódó feladatai, melyeket a gyermekvédelmi és speciális szolgáltatásokat ellátó munkacsoport lát el

A veszélyeztettség megszüntetése érdekében feladatunk

- Amennyiben a kialakult veszélyeztettség az önkéntesen igénybe vehető gyermekjóléti alapellátások útján nem szüntethető meg, a családsegítő kezdeményezésére az *esetmenedzser tesz javaslatot a védelembe vételi eljárásra* - mely hatósági intézkedéssel a gyámhatóság kötelezi a családot a veszélyeztető tényező megszüntetésére, valamint az esetmenedzserrel való együttműködésre. A javaslat elkészítését – mely tartalmazza a kirendelendő esetmenedzser személyét is – megelőzően esetkonferenciát kezdeményezünk az érintett szakemberek bevonásával.
- A védelembe vételi határozat jogerőre emelkedését követően 15 napon belül az *esetmenedzser a család bevonásával* elkészíti a gondozási-nevelési tervet, mely tartalmazza az együttműködési kötelezettség feltételeit, elemeit.
- Eredményes védelembe vétel esetén az *esetmenedzser* javaslatot tesz a védelembe vétel megszüntetésére.

- Amennyiben a védelembe vétel nem vezet eredményre vagy a gyermek azonnali elhelyezése válik indokolttá, akkor a esetmenedzser javaslatot készít a gyermek *családjából történő kiemelésére*, leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására.

A családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében esetmenedzser által végzendő feladatunk

- családgondozás biztosítása – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézmény családgondozójával együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához a gyámhivatal által elfogadott egyéni elhelyezési terv alapján. Ennek keretében az esetmenedzser felkeresi a gyermeket a gondozási helyén, rendszeres kapcsolatot tart a családgondozóval, véleményezi az eltávazások lehetőségét,
- szülő és gyermek kapcsolatának harmonizálása, folyamatos kapcsolattartásuk segítése, ennek keretében tájékoztatja a szülőt a kapcsolattartás fontosságáról, felhívja figyelmét a mulasztás következményeire,
- szülők nevelési, gondozási és háztartásszervezési ismeretekkel való ellátása, külső szakember bevonásával pl.: pszichológus, védőnő stb.
- gyermek családban történő neveléséhez, kapcsolattartáshoz szükséges szociális és egyéb ellátásokhoz való hozzájutás valamint ügyeik intézéséhez segítségnyújtás,
- szükség esetén segítségnyújtás az önálló életvitel kialakításához – továbbtanulás, munkavállalás elősegítése,
- tanácsadás a munkahelyi, partnerkapcsolati és esetleges konfliktushelyzetek megoldásához pl.: jogász, pszichológus, terapeuta bevonásával.

A Család- és Gyermekjóléti Központ működését jellemző legfontosabb szám adatok alapellátás keretében ellátottak esetében

Alapellátás keretében ellátottak statisztikai adatai az értékelt időszak végén (2017. december 31.) / nem halmozott adat

Ellátottak száma	2016. év/fő	2017. év/fő
Ellátott személyek száma összesen	2285	2331
Ellátott családok száma összesen	1250	1226

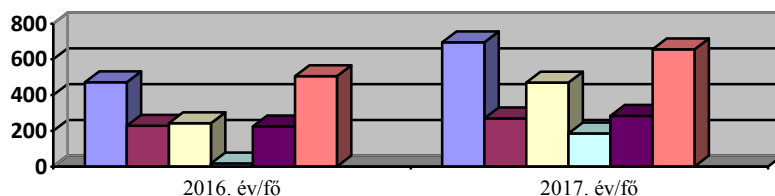
Ellátási forma	2016. év/fő	2017. év/fő
Egyszeri tanácsadásban részesült felnőttek száma	424	258
Egyszeri tanácsadásban részesült gyermekek száma	20	13
Egyszeri tanácsadásban részesültek családjainak száma	285	152

Ellátási forma	2016. év/fő	2017. év/fő
Együttműködési megállapodás alapján gondozott gyermekek száma	695	939
Együttműködési megállapodás alapján gondozott felnőttek száma	752	1151

Együttműködési megállapodás alapján gondozottak családjainak száma	551	1074
--	-----	------

A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő személyek száma gazdasági aktivitás szerint az értékelt időszak végén (2017. december 31.)

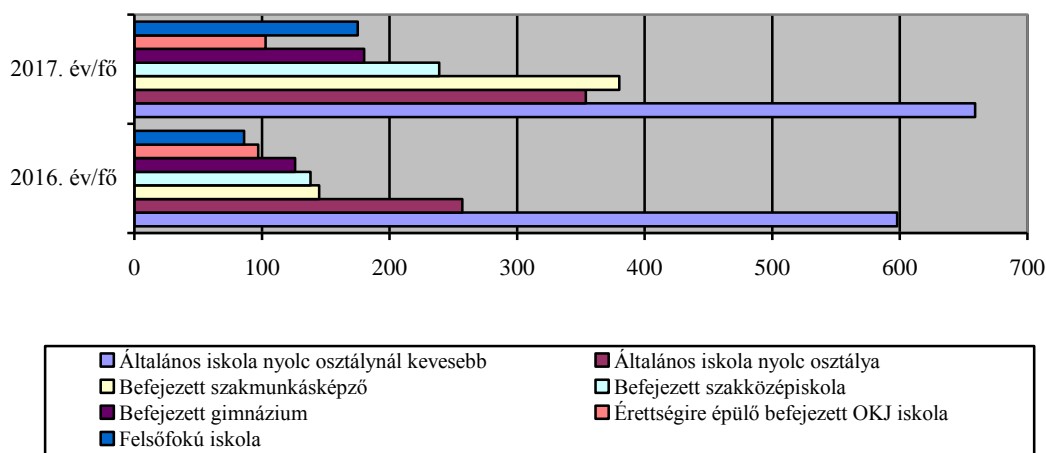
Gazdasági aktivitás	2016. év/fő	2017. év/fő
Foglalkoztatott	471	695
Munkanélküli	228	269
Inaktív	242	470
Ebből nyugdíjas	17	186
Ebből 15 éves vagy idősebb tanuló	225	284
Eltartott 0-14 éves korú gyermek	506	656
Összesen	1447	2090

■ Foglalkoztatott	■ Munkanélküli	■ Inaktív
■ Ebből nyugdíjas	■ Ebből 15 éves vagy idősebb tanuló	■ Eztartott 0-14 éves korú gyermek

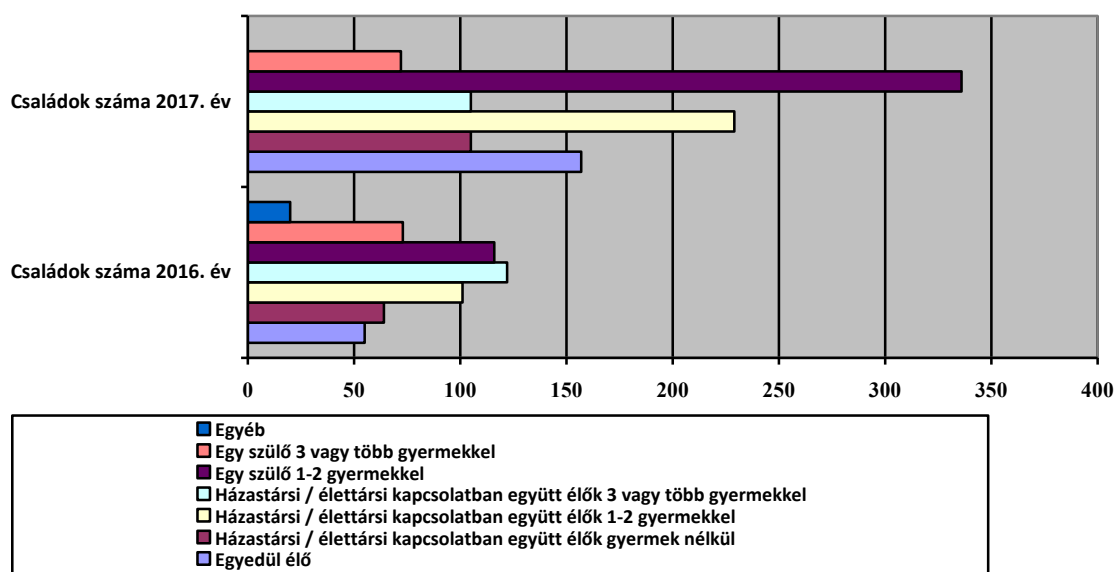
A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő személyek száma legmagasabb iskolai végzettség szerint az értékelt időszak végén (2017. december 31.)

Gazdasági aktivitás	2016. év/fő	2017. év/fő
Általános iskola nyolc osztálynál kevesebb	598	659
Általános iskola nyolc osztálya	257	354
Befejezett szakmunkásképző	145	380
Befejezett szakközépiskola	138	239
Befejezett gimnázium	126	180
Érettségire épülő befejezett OKJ iskola	97	103
Felsőfokú iskola	86	175
Összesen	1447	2090

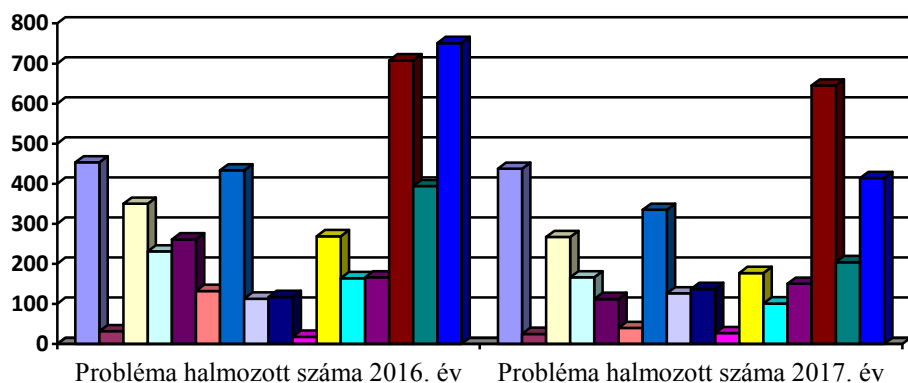
A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő családok száma a család összetétele szerint az értékelte időszak végén (2017. december 31.)

Család összetétele	Családok száma 2016. év	Családok száma 2017. év
Egyedül élő	55	157
Házastársi / élettársi kapcsolatban együtt élők gyermek nélkül	64	105
Házastársi / élettársi kapcsolatban együtt élők 1-2 gyermekkel	101	229
Házastársi / élettársi kapcsolatban együtt élők 3 vagy több gyermekkel	122	105
Egy szülő 1-2 gyermekkel	116	336
Egy szülő 3 vagy több gyermekkel	73	72
Egyéb	20	70
Összesen	551	1074

A szolgáltatást együttműködési megállapodás alapján igénybe vevő személyek száma a problémák halmozott száma szerint az értékelte időszak végén (2017. december 31.)

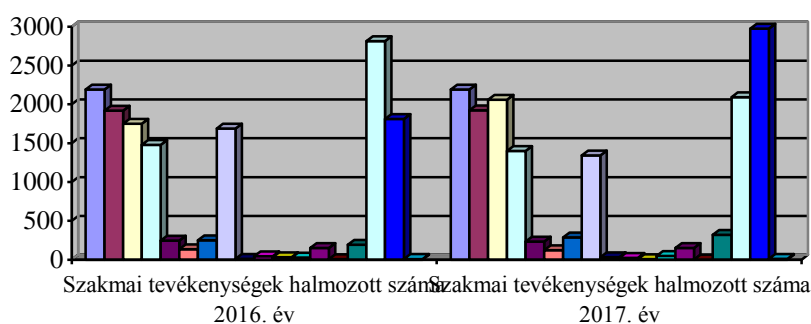
Probléma típusa	Probléma halmozott száma 2016. év	Probléma halmozott száma 2017. év
Életviteli	453	437
Ebből szenvedélybetegség	32	25
Családi - kapcsolati konfliktus	350	267
Családon belüli bántalmazás	231	166
Elhanyagolás	261	112
Ebből oktatási nevelési elhanyagolás	132	40
Gyermeknevelési	433	335
Gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség	113	126
Magatartászavar, teljesítményzavar	117	137
Fogyatékoság	18	27
Lelki - mentális	269	177
Egyéb egészségi probléma	164	101
Foglalkoztatással kapcsolatos	166	150
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	708	645
Ügyintézésel kapcsolatos	394	204
Információ kéréssel kapcsolatos	751	414
Összesen	4428	3298

Életviteli	Ebből szenvedélybetegség
Családi - kapcsolati konfliktus	Családon belüli bántalmazás
Elhanyagolás	Ebből oktatási nevelési elhanyagolás
Gyermeknevelési	Gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség
Magatartászavar, teljesítményzavar	Fogyatékoság
Lelki - mentális	Egyéb egészségi probléma
Foglalkoztatással kapcsolatos	Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)
Ügyintézésel kapcsolatos	Információ kéréssel kapcsolatos

Szakmai tevékenységek adatai az értékelte időszak végén (2017. december 31.)

Szakmai tevékenységek	Szakmai tevékenységek halmozott száma 2016. év	Szakmai tevékenységek halmozott száma 2017. félév
Információ nyújtás	2192	2189
Segítő beszélgetés	1917	1921
Tanácsadás	1749	2059
Ügyintézéshez segítségnyújtás	1479	1399
Konfliktuskezelés	244	231
Kríziskezelés	135	122
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez	248	286
Közvetítés intézményen belül (Jogi, pszich., fejl. ped.-i tan. ad. stb.)	1687	1342
Közvetítés átmeneti gondozásba	11	29
Szociális válsághelyzetben lévő anya gondozása	42	24
Szociális válsághelyzetben lévő kiskorú anya gondozása	31	5
Esetkonferencia	27	48
Esetmegbeszélés (szakemberek közötti)	151	152
Csoportmunka	6	0
Környezettanulmány elkészítésben való közreműködés	191	321
Szociális segítő tevékenység saját ügykörben	2814	2090
Családlátogatás	1812	2974
Adománykövetítés	8	10
Összesen	14744	15202

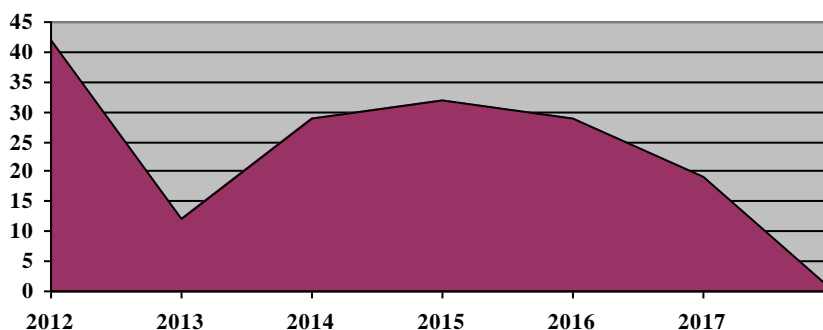
■ Információ nyújtás	■ Segítő beszélgetés
■ Tanácsadás	■ Ügyintézéshez segítségnyújtás
■ Konfliktuskezelés	■ Kríziskezelés
■ Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez	■ Közvetítés intézményen belül (Jogi, pszich., fejl. ped.-i tan. ad.)
■ Közvetítés átmeneti gondozásba	■ Szociális válsághelyzetben lévő anya gondozása
■ Szociális válsághelyzetben lévő kiskorú anya gondozása	■ Esetkonferencia
■ Esetmegbeszélés (szakemberek közötti)	■ Csoportmunka
■ Környezettanulmány elkészítésben való közreműködés	■ Szociális segítő tevékenység saját ügykörben
■ Családlátogatás	■ Adománykövetítés

Átmeneti gondozásban részesülő gyermekek és családjaik száma (2017. december 31.)

Megnevezés	2016. év/fő	2017. év/fő
Érintett gyermek	45	89
Ebből védelembe vett	10	15
Érintett családok	19	34

Az „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthonában átmeneti gondozásba került gyermekek száma az adott években

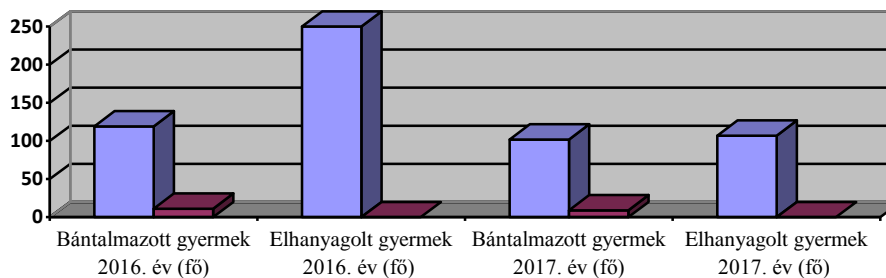
	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év
Gyermekek átmeneti otthonában gondozott gyermekek száma	42	12	29	32	29	19

■ Gyermekek átmeneti otthonában gondozott gyermekek száma

Hatósági ügyben nem érintett bántalmazott és elhanyagolt kiskorúak (2017. december 31.)

Megnevezés	Bántalmazott gyermek 2016. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2016. év/fő	Bántalmazott gyermek 2017. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2017. év/fő
Családon belül	119	250	102	107
Családon kívül	11		9	
Összesen	130	250	111	107

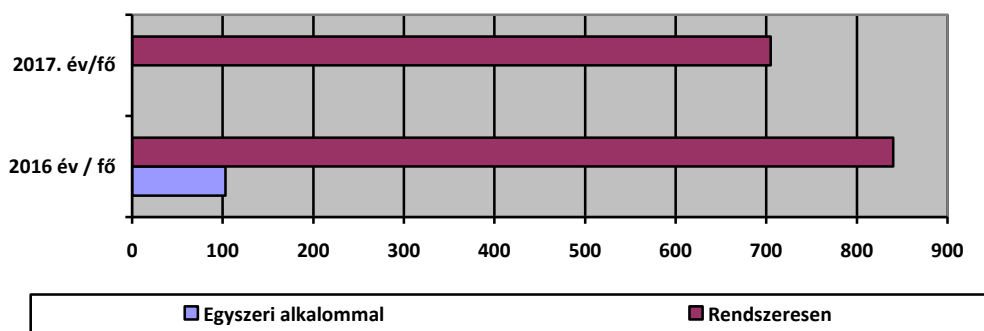

■ Családon belül ■ Családon kívül

A Család- és Gyermekejöléti Központ működését jellemző legfontosabb szám adatok
hatósági eljárás keretében ellátottak esetében

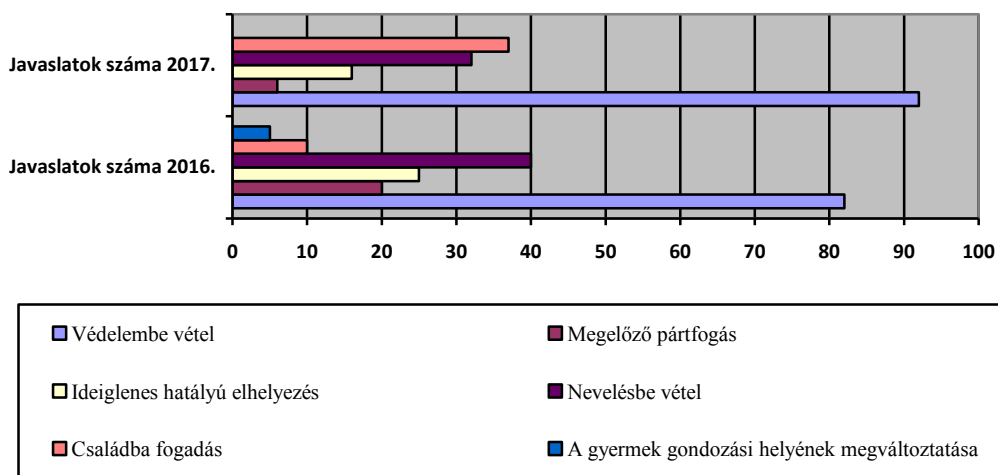
Szolgáltatásban részesülő személyek száma (2017. december 31.)

Igénybevétel módja	2016. év/fő	2017. év/fő
Egyszeri alkalommal	103	0
Rendszeresen	840	705
Összesen	943	705

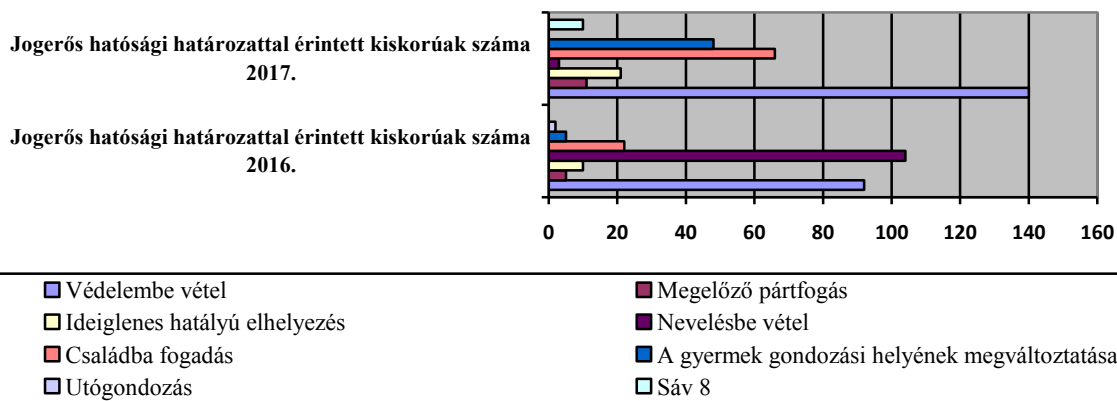
Hatósági intézkedésre tett javaslatok száma (2017. december 31.)

Hatósági intézkedés	Javaslatok száma 2016. év/fő	Javaslatok száma 2017. év/fő
Védelembe vétel	82	92
Megelőző pártfogás	20	6
Ideiglenes hatályú elhelyezés	25	19
Ebből harmadik személynél történő elhelyezés	5	6
Nevelésbe vétel	40	32
Családba fogadás	10	37
A gyermek gondozási helyének megváltoztatása	5	0
Összesen	182	186

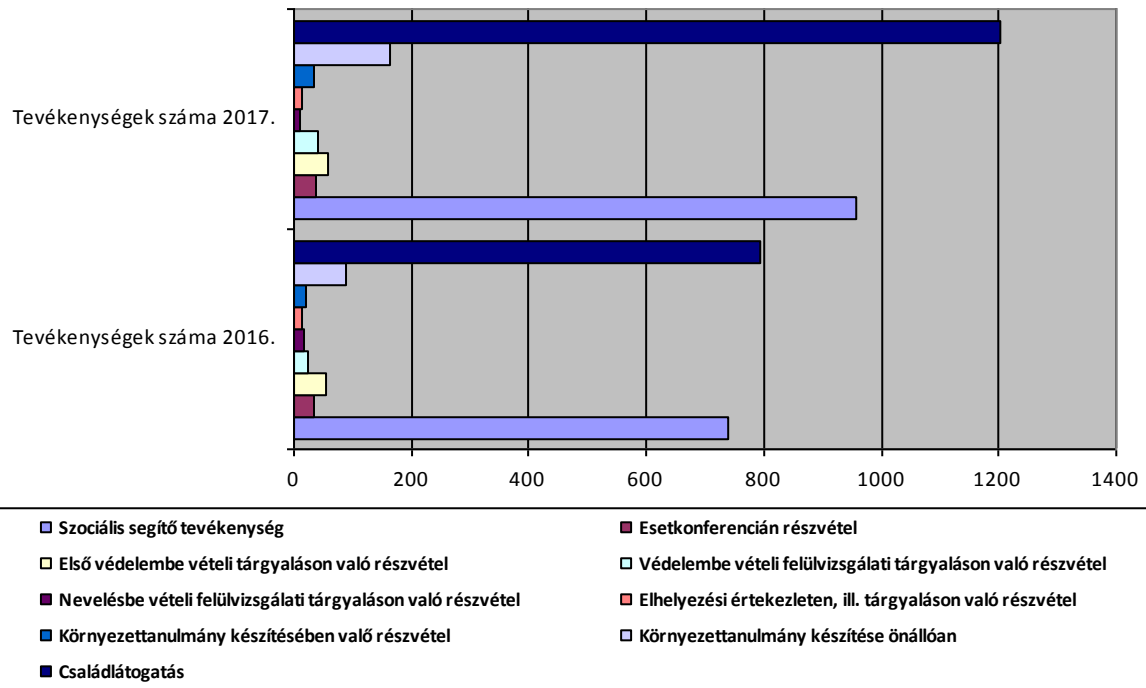
Jogerős hatósági határozattal érintett kiskorúak száma (2017. december 31.)

Hatósági intézkedés	Jogerős hatósági határozattal érintett kiskorúak száma 2016. év/fő	Jogerős hatósági határozattal érintett kiskorúak száma 2017. év/fő
Védelembe vétel	92	140
Megelőző pártfogás	5	11
Ideiglenes hatályú elhelyezés	10	21
Ebből harmadik személynél történő elhelyezés	4	3
Nevelésbe vétel	104	66
Családba fogadás	22	48
A gyermek gondozási helyének megváltoztatása	5	0
Utógondozás	2	10
Összesen	240	296

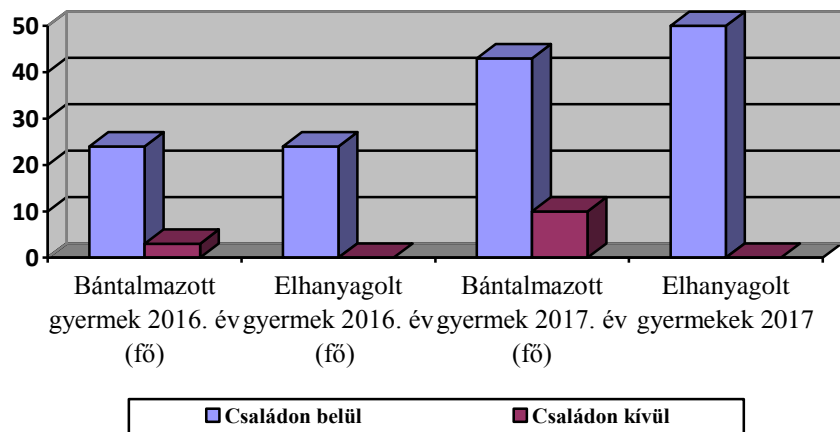
Hatósági intézkedéshez kapcsolódó tevékenységek száma (2017. december 31.)

Tevékenység	Tevékenységek száma 2016. év/fő	Tevékenységek száma 2017. év/fő
Szociális segítő tevékenység	738	957
Esetkonferencián részvétel	34	38
Első védelembe vételi tárgyaláson való részvétel	55	58
Védelembe vételi felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel	24	40
Nevelésbe vételi felülvizsgálati tárgyaláson való részvétel	17	10
Elhelyezési értekezleten, ill. tárgyaláson való részvétel	13	14
Környezettanulmány készítésében való részvétel	22	34
Környezettanulmány készítése önállóan	88	164
Családlátogatás	793	1201
Összesen	1784	2516

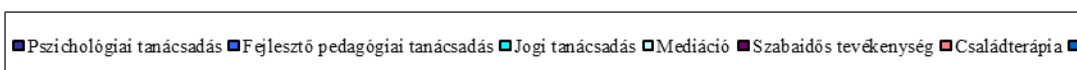
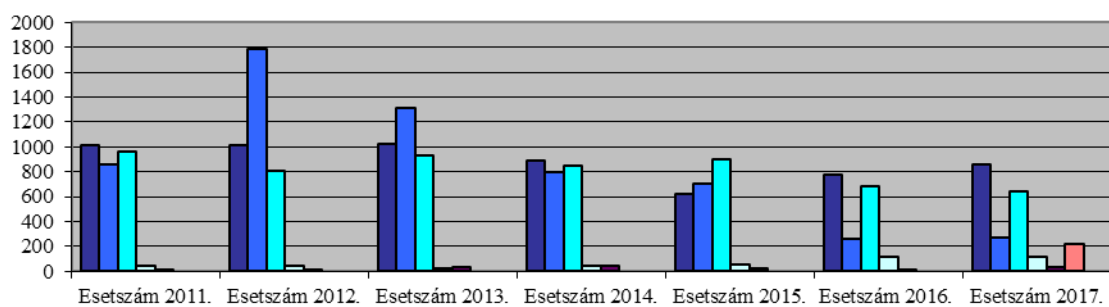
Hatósági ügyben érintett bántalmazott és elhanyagolt kiskorúak száma

Megnevezés	Bántalmazott gyermek 2016. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2016. év/fő	Bántalmazott gyermek 2017. év/fő	Elhanyagolt gyermek 2017. év/fő
Családon belül	24	24	43	50
Családon kívül	3		10	
Összesen	27	24	53	50

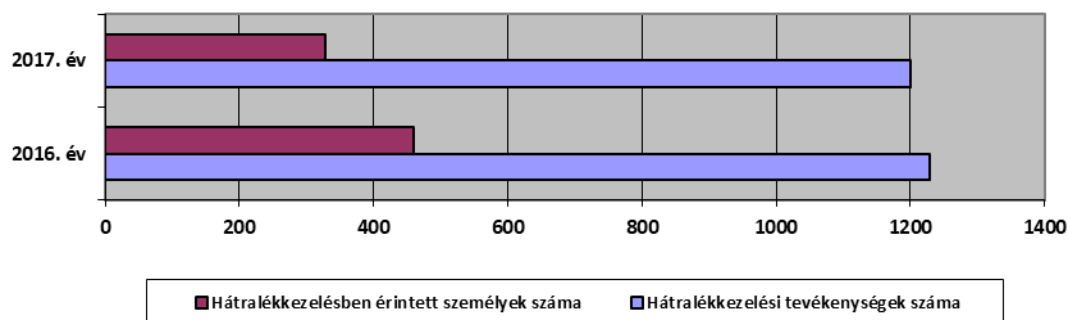
Szolgáltatás/alkalom a Család- és Gyermekjóléti Központ munkájában (halmozott adat)

Intézkedések és tevékenységek tartalma	Esetszám 2012. év	Esetszám 2013. év	Esetszám 2014. év	Esetszám 2015. év	Esetszám 2016. év	Esetszám 2017. év
Pszichológiai tanácsadás	1015	1023	893	622	779	854
Fejlesztő pedagógiai tanácsadás	1791	1310	792	700	260	266
Jogi tanácsadás	802	926	846	901	684	641
Mediáció	41	26	42	52	120	118
Szabadidős tevékenység	16	36	49	22	18	29
Családterápia	0	0	0	0	0	219

Hátralékkelő csoport forgalmi adatai (2017. december 31.)

	2016. év	2017. év
Hátralékkelő tevékenységek száma	1230	1209
Hátralékkelőzésben érintett személyek száma	459	327

Statisztikai adatok az utcai és lakótelepi szociális munkában

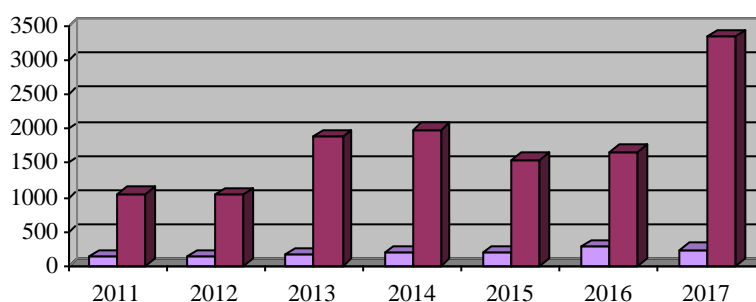
A 2017. évet négy utcai és lakótelepi szociális munkás kollégával kezdtük meg. A Rózsa u. 8. szám alatti telephelyen folytatnak klubfoglalkozásokat heti rendszerességgel a hét 3 munkanapján (hétfőtől szerdáig). Szervezett program klubon kívül **29** alkalommal voltak, melyeken összesen **117** gyermek vett részt. Az utcai és lakótelepi szociális munkások 2017-ben **740** gyermekkel kerültek kapcsolatba. Kéthetente csütörtökön „utcáztak” a kollégák. Ilyenkor az utcán csellengő gyerekeket igyekeznek felkutatni, s számukra értelmes szabadidő eltöltési alternatívát felajánlani.

Kéthetente csütörtökönként (váltásban az „utcázással”) igény szerint gyermekek korrepetálását, pótvizsgára, osztályozó vizsgára való felkészítését is ellátják (szolgáltatásban részesült **51** alkalommal összesen **81** gyermek).

Idén egy nyári tábor szervezésére vállalkozott Intézményünk. Ezen táborozás alkalmával **30** halmozottan hátrányos helyzetű, speciális nevelési igényű gyermek számára biztosítottak „nyaralási” lehetőséget. A tábor az önkormányzat és immár negyedik éve a Tiszta Formák Alapítvány pályázati támogatásának köszönhetően valósulhatott meg.

Klubfoglalkozáson megjelent gyermekek száma (halmozott adat)

	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év	2017. év
Foglalkozások száma	132	169	194	191	279	235
Megjelent gyermekek száma	1039	1877	1989	1552	1656	3330

■ Foglalkozások száma ■ Megjelent gyermekek száma

Kapcsolattartási ügyelet

A Gyermekjóléti Központban 2017. január 1-től 2017. december 31-ig kapcsolatügyeletet igénybe vevő családok száma: **12** család.

A szolgáltatásnyújtásban résztvevő munkatársak száma: **6** fő.

Szakmai tevékenység halmozott száma: **94** alkalom.

Szolgáltatásban részesülők száma: **20** fő.

Készenléti Szolgálat

2017. január 1-től 2017. december 31-ig között érkezett krízishívások száma: **8** db.

Egy családgondozóra éves szinten átlagosan 3-4 hét készenléti szolgálat jut.

Ellenőrzések, a működés törvényessége

- 2015. decemberében NRSZH ellenőrzés történt Intézményünkben, melyvizsgálatról a végzést 2017. februárjában kaptuk meg. Az abban tett észrevételekre, hiányosságokra az Intézmény a korrigáló intézkedéseket megtette.
- Budapest Főváros Kormányhivatala célvizsgálat keretében ellenőrizte Központunk személyi feltételeit 2016. június és október hónapban.
- 2017. januárban ISO külső audit keretén belül ellenőrizték Központunkat. A szakmai tevékenységet rendben találták.
- 2017. októberben ISO belső audit keretén belül ellenőrizték Központunkat.
- 2017.június – augusztus hónapban Budapest Főváros Kormányhivatala tartott ellenőrzést és célvizsgálatot intézményünkknél, melynek eredményéről jegyzőkönyvi tájékoztatás 2017. december 31-ig nem érkezett.

Szakmai programok, együttműködések

- 2017. évben 6 alkalom valósult meg szakmaközi megbeszélés, valamint felkérésre 4 óvodában és 1 iskolában tartottunk előadást, konzultációt a gyermekvédelemről, a jelzőrendszer megfelelő működésének és az együttműködés fontosságáról, valamint gyermekbántalmazásról a pedagógusok számára nevelés nélküli munkanap keretében.
- A jogszabály által előírt februári jelzőrendszeri konferenciát sikeresen megtartottuk.
- Módszertani megbeszélés, illetve szakmai konferencia 2017-ben összesen 18 alkalommal volt.

Továbbképzések

A 2017-es év képzési tervben megjelölt személyek az előirányzott képzési pontokat megszerezték. Ezen felül több munkatárs képzésen való részvétele is lehetővé vált. A belső szakmai képzések a tervtől eltérően – a fluktuáció miatt – későbbi időpontban kerültek megtartásra.

3.2. Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye

Újpest demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-3 éves korosztály adataira:

A Védőnői Szolgálat 2017. 12. 31. adatai alapján **2638 fő** 0-3 éves korú gyermek él kerületünkben. A korosztály 2016. évhez viszonyítva csökkent, **195 fővel** kevesebb kisgyermek él Újpesten az alábbi megoszlásban:

- 0-12 hónapos korú csecsemők létszáma: **876 fő**
- 12-36 hónapos korú kisdetek száma: **1762 fő**

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:

	2016. év (/fő)	2017. év (/fő)*	Változás mértéke 2016. évhez viszonyítva (%)
Ingyenes étkezésben részesülők száma	688	650	-6 %
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma	40	30	-25 %
Tartós beteg gyermekek száma	54	56	4 %
Nagycsaládban nevelkedők száma	130	139	7 %
Jövedelem alapján ingyenes étkezők száma	460	423	-8 %

*2017. december 31-i adatok alapján

2017-ben az ellátások igénybevétele az előző évhez mérten többnyire csökkent, legnagyobb mértékben a Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma. Kis mértékben nőtt a Tartós beteg gyermekek és a Nagycsaládban élők száma.

A bölcsődei gondozási díj mértéke 2017-ben is változatlan maradt, napi 500 Ft. A Fenntartó önkormányzat a Gyvt. és a helyi Önkormányzati rendelet értelmében a meghatározott egy főre eső jövedelem esetén fizetési kedvezményt biztosított.

Gondozási díjat fizetettek száma: **658 fő** (2017. december 31-i adat)

Gondozási díjkedvezményben részesülők száma: **393 fő.** (2017. december 31-i adat)

A beíratottak **60,0 %-a** különböző mértékű kedvezményre jogosult:

Gondozási díjkedvezmény 2017. december 31-i adatok szerint:

Kedvezmény mértéke	Fő	Fizetett napi díj
100% (1)	106	0 Ft
20% (2)	10	400 Ft
40% (2)	27	300 Ft
60% (2)	29	200 Ft
80% (2)	49	100 Ft
100% (2)	172	0 Ft
Összesen:	393	–

(1) - Gyermekvédelmi törvény értelmében mentesül

(2) - Jövedelem alapján megállapított

Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:

- 2017-ben férőhelyváltozás nem történt, ennek értelmében az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék **818** kisgyermeknek biztosíthatott férőhelyet 9 bölcsődei telephelyen.

- A bölcsődei ellátást elsősorban azok a családok, szülők vették igénybe, akik munkavégzésük miatt gyermekeik napközbeni ellátása nem tudták megoldani. A Jelzőrendszer tagjainak javaslatára bölcsődei nevelést biztosítottunk (egyéb okok miatt) a rászorult családok gyermekeinek is.
- Az újpesti bölcsődékben a tárgyi és személyi feltételek biztosítása mellett lehetőség volt a sajátos nevelési igényű gyermekek elhelyezésére. Amennyiben ilyen gyermek került felvételre, ott a csoport létszáma a törvényi szabályozásnak megfelelően nem haladta meg a 10, 8 illetve 6 főt.
- A gyermekek bölcsődei elhelyezésekor törekedtünk arra, hogy a szülők által választott bölcsődében kapjon ellátást a gyermek. Amennyiben férőhely hiányában másik bölcsődét kellett felajánlanunk, abban az esetben is, közös döntésre alapoztuk az ellátás helyének kiválasztását. Fontosnak tartjuk, hogy a szülővel együttműködve, a lakóhelyhez közeli, vagy a munkába járás útvonalába eső bölcsődei férőhelyet biztosítsunk. Ennek ellenére előfordult, olyan eset is, amikor nem tudtunk a családok segítségére lenni, mert az újpesten belül elhelyezkedő, felajánlott bölcsőde a kérelmező számára nem volt elérhető, vagy nem felelt meg.
- A nevelési év közben kért ellátást, az eddigiektől eltérően, rövidebb idejű várakozást követően szinte mindig tudtuk teljesíteni.
- A nevelési év kezdetén (szeptember, október) a bölcsődei felvételek probléma mentesek voltak. A lemondások, vagy sikertelen adaptációk száma 95, mely közelítette a 20%-ot, mely döntően a sikertelen munkavállalás, munkahelykeresés miatt következett be. Kisebb számban élethelyzet változás, lakhely változás, kistestvér születése miatt hiúsult meg a bölcsődei ellátás.
- Elmondható, hogy a bölcsődei helyek iránti igény folyamatos. Gyed mellett munkavégzés következtében egyre többen kérnek ellátást gyermekük 15-20 hónapos korától. Szeptemberi csoport kialakításkor a két év alatti gyermekek homogén csoportokba kerülnek, évközben a két év alatti korosztálynak a legnehezebb helyet biztosítani, de a férőhelyre várakozás ebben a nevelési évben jelentősen csökkent.

A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai (gyermekvédelmi rendszer éves működésének értékelése):

A **Család- és Gyermejjóléti Központtal** a bölcsődei szakemberek kapcsolata megfelelő, konkrét esetek kapcsán rendszeres kapcsolattartás jellemzi.

- A **Leiningen** Bölcsődében egy gyermek volt, aki a szüleivel az S.O.S. Krízis Alapítvány Családok Átmeneti otthonában él, a családgondozóval tartották a kapcsolatot, a Szakszolgálat kérésére a gyermekről pedagógia szakvélemény készült.
- A **Pozsonyi** Bölcsőde vezetőjével és kisgyermeknevelőivel rendszeres a kapcsolattartás az Újpest Önkormányzatának *Szociális Intézménye Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonából érkezett gyermek, illetve egy veszélyeztetettsége miatt bölcsődei ellátásba került gyermek érdekében.*
- A bölcsőde *egy védelemben vett gyermek* ellátásában is együttműködött. További egy gyermek esetében a Család- és Gyermejjóléti Központ Pedagógiai véleményét kért, *egy gyermek esetében a pedagógiai vélemény megkérése után esetkonferenciára kaptak meghívást a kisgyermeknevelők.*
- 2017-ben *két nevelőszülőnél elhelyezett gyermek* vette igénybe a bölcsődei ellátást.
- Gyermekvédelmi Szakszolgálat munkatársaival, mint a *gyermekvédelmi gyámokkal* a kapcsolattartás folyamatos és partneri. *Mindkét gyermek halmozottan hátrányos helyzetű.*

- A **Homoktövis** Bölcsőde szakembereitől egy gyermekkel kapcsolatban kért pedagógiai véleményt a Család- és Gyermekjóléti Központ.

A jelzőrendszer más tagjaival is megfelelő a kapcsolata a bölcsődék szakembereinek.

- A **bölcsőde orvosok** havi kötelező óraszám 4 óra, amit a gyermekek érdekében orvosaink erőn felül teljesítenek. Figyelemmel kísérik a gyermekek egészséges fejlődését, konzultálnak a kisgyermeknevelőkkel, segítséget nyújtanak a családoknak. A bölcsőde orvosi ellátás egyre nehezebben szervezhető, egy felől a feladat ellátásának hátránya, másfelől a feladat szakmai dilemmái illetve akadályai miatt.
- A **Káposztásmegyeri gyermekrendelőben a Baba-Mama klubbal a bölcsődevezetők kapcsolata partneri, a klub** lehetőséget biztosít szakembereink bevonásával a bölcsődei nevelés bemutatására, egyúttal a kismamák és az édesanyák lehetőséget kapnak tájékozódásra a bölcsőde működéséről, életéről, a beiratkozás lehetőségéről.
- Az egészséges életmódra nevelés részeként gyermek **fogorvos** minden évben tavasszal szűrést végez a csoportokban, szükség esetén kezelésre hívja a gyerekeket.
- A **védőnői hálózat** és a bölcsődék kapcsolata, a védőnői látogatások gyakorisága megegyezik az előző évvel. Az Intézmény és a védőnők között szakmai egyeztetések történtek annak érdekében, hogy az ellátás, a gyermekek fejlődésének követése, valamint a családok segítése hatékonyabb legyen. Munkatársaink kapcsolatkezdeményezők, a védőnők kérésére segítséget biztosítottak egyedi esetekben. Védőnői kérésre **25 fő** (2016 évhez képest 19 fővel több) kisgyermek bölcsődei ellátását biztosítottuk.
- A Leiningen Bölcsőde, Lakkozó Bölcsőde, Pozsonyi Bölcsőde, Munkásotthon Bölcsőde, Labdarúgó Bölcsőde és a Homoktövis Bölcsőde kapcsolata a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálattal, a **sajátos nevelésű gyermekek** fejlesztésében folyamatos, a fejlesztőpedagógusokkal (utazó gyógypedagógus, logopédus) együttműködésük partneri, kölcsönös tájékoztatás jellemzi.
- Az **óvodákkal** szakmai kapcsolatunk folyamatos, az óvoda- bölcsőde átmenet probléma mentes.
- 2017 évben egy-egy esetben a **IV. kerületi** valamint **Fővárosi Rendőrkapitánysággal** is történt kapcsolatfelvétel, együttműködés (Pozsonyi Bölcsőde, Aradi Bölcsőde).
- A **Fővárosi Bíróság, Gyámhatóság** kérésére is készültek 2017-ben Pedagógiai szakvélemények. Az esetek száma növekedő tendenciát mutat.

Általánosan elmondható, hogy a jelzési kötelezettség teljesítésében akadályoztatás, probléma nem jellemző. A jelzőrendszer tagjai együttműködőek, egymás munkáját segítik. Továbbra sem kapnak érdemi információt, visszacsatolást a bölcsődék kompetens szakemberei az adott esetek aktuális állásáról, kimenetéről, lezárásáról. Ezt a hiányosságot javasoljuk orvosolni, a kölcsönös kommunikációt fejleszteni, visszajelzés fázisát a folyamatba beilleszteni, mellyel a közös együttműködés mellett a gyermekek egészséges fejlődésének hatékonyabb segítségét is növelhetjük, ami közös érdek.

A jelzőrendszeren belüli partneri együttműködés megfelelő, de fejlesztésre szorul. Az **információ áramlás gyorsítása, a visszacsatolás, kölcsönösség** célszerű lenne. A bölcsődék szakemberei bíznak abban, hogy a jelzőrendszer tagjai támaszkodnak a bölcsődei ellátásra, mert a kisgyermeknevelés, a korai integráció, önmagában segítség lehet a

gyermek védelemben. Továbbra is kulcsfontosságúnak tartjuk a védőnők és a kisgyermeknevelők együttműködését.

Fontos lenne, hogy a jelzőrendszer egyes tagjai szorosabb kapcsolatot alakítsanak ki a bölcsődékkal, így hatékonyabban tudna működni a gyermekvédelem. Tapasztalataink szerint a szülők sok esetben félnek a gyermekvédelmi szolgáltatások igénybevételétől, mert nem ismerik a működésüket. A bölcsőde és a családok között kialakult bizalmi kapcsolat elősegíti a családi problémák felismerését, a megfelelő szolgáltatás megtalálását.

A jelzőrendszeri tanácskozásokon, melyeken negyedévente rendszeresen részt vesznek bölcsődei szakembereink, fontos információk hangoznak el, amely segítik a bölcsődei szakemberek tevékenységét. Az előadásokon szakembereink rendszeres tájékoztatást kapnak a jogszabályi változásokról, aktualitásokról, lehetőségekről, a tanácskozások lehetőséget adnak az egyes intézményekben előforduló esetek átbeszélésére.

Ezen alkalmak komoly hangsúlyt fektetnek az együttműködésre, a jelzőrendszeri tagok szakmai területeinek kölcsönös megismerésére, mely kiemelt fontosságú a mindennapi munkánk során.

A bölcsődék gyermekvédelmi feladatainak ellátásában 2017-ben probléma nem merült fel. Kisgyermeknevelők, bölcsődevezetők, a szülők kezdeményezésére gyakran folytattak segítő beszélgetést, szükség esetén szakemberekhez irányították a nehézséggel küzdő családokat.

A bölcsődei ellátást igénybe vevő gyermekek változatos életkörülmények között nevelkednek, a családok többsége jó illetve átlagos életszínvonalon él.

A gyermekeket egyedül nevelők száma kismértékben csökkent, a 3 vagy többgyermekes családban nevelkedők száma változatlan.

Összességében elmondható, hogy az ellátott gyermekek között egyre kevesebben élnek olyan családban, ahol a létminimum és az ahhoz közeli életszínvonal megteremtésére képesek a szülők (ez területenként eltérés mutat).

Azonban növekvő tendenciát mutat az olyan családok száma, ahol a szülők és gyermekek kiemelkedő életkörülmények között élnek, nevelkednek. Ehhez kapcsolható adat, hogy csökkenő tendenciát mutat az ingyenesen étkezők száma, és egyre többen választják önként a gondozási díj fizetését is.

2017-ben tovább csökkent a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők aránya is.

Gyermekek nagyobb csoportjait veszélyeztető helyzeteket nem tapasztaltunk az Újpesti Bölcsődékben ellátott gyermekek körében.

Az Újpesti Bölcsődék dolgozói 2017-ben több alkalommal is részt vettek szakmai tanácskozáson, esetmegbeszélésen, esetkonferencián. Ezek a rendezvények nagyon hasznosnak bizonyulnak a bölcsődei szakemberek számára, fontos információkat kaphattak a gyermekvédelemről, a gyermekekkel kapcsolatban álló intézmények képviselői közösen keresték a megoldást a problémákra. Átfogó képet adtak a kerületben működő gyermekvédelmi munkáról. A témák többször nem érintették a bölcsődei korosztályt, amit szakembereink hiányoltak.

Fontos lenne, hogy a 0-3 éves korosztály is érintve legyen a jelzőrendszeri megbeszélések során, pl. veszélyeztetettség témakörben, azok kezelése ügyén.

Javaslatok:

- A bölcsődei gyermekvédelmi tevékenységet hatékonyabbá tehetné, ha szélesebb körben – akár médiajellegű információkkal, tájékoztatókkal (pl. szórólap a bölcsődékben, fórumok) – ismertebbé tennék a gyermekvédelemmel kapcsolatos tudnivalókat az érintettek, szülők számára.
- A Család- és Gyermekjóléti Központ tagjaival közvetlen kapcsolat kialakítása, személyes találkozásokkal.
- Rendszeres kapcsolattartás a védőnői szolgálattal a gyermekek érdekében.
- Segítené az intézmények együttműködését a kölcsönös és rendszeres kommunikáció, az aktuális helyzetben tett intézkedések folyamatának megismerése, megosztása egymással, ezáltal is a hatékonyabb munkát elősegítve.
- A hatékony kezelés alapfeltétele a probléma időben történő felismerése, jelzése. Ennek érdekében fontos a kompetenciahatárok ismerete, amely a jelzőrendszeri tagok munkájának kölcsönös megismerését is feltételezi. Az ezt célzó, más-más területen megszervezett szakmaközi megbeszélések hatékonyabbá tehetik a munkát.
- A munkavégzés kapcsán hatékony lenne, ha a gyermekvédelmi szakember, védőnő részt venne a bölcsődei szülőcsoportos beszélgetéseken.
- Jelzőrendszeri tagok speciális gyermekvédelmi ismereteinek bővítése
- Pszichológus látogatása a bölcsődékben (egyéni, családi- és kapcsolati problémák kezelése, krízishelyzet, beilleszkedés-, viselkedészavarok, iskolai problémák stb. kapcsán).

3.3. „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona

Az Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthona önkormányzati fenntartású, alapellátási feladatokat ellátó, 24 fő elhelyezését biztosító intézmény, amely átmenetileg veszélyeztetett helyzetbe került kiskorúaknak nyújt otthont. Ellátási területe Újpest. A helyi önkormányzattal kötött szerződés alapján Budapest Főváros XV. és a XVI. kerülete gyermekei ellátását is az otthon biztosítja.

Az Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona, a személyes gondoskodás körébe tartozó alapellátás. Az intézmény és dolgozói legfőbb feladata a gondozására bízott gyermekek teljes körű ellátása, s a mielőbbi családba való visszahelyezés elősegítése. A Gyermek Átmeneti Otthonába bekerülő gyermekek és családjuk élethelyzete igen sokrétű, de legtöbbször a társadalom peremére szorult családok az érintettek. Ennek leggyakoribb okai, az aluliskolázottság, a lakhatás megoldatlansága, az elhanyagoltság, szenvedélybetegségek a családban. A gyermekek sok esetben alulszocializáltak, az alapvető kapcsolati, kifejezési és higiénés szokásaik fejlesztésre szorulnak, gyakran az életkorukhoz képest lemaradásuk van a kommunikáció és nyelvi képességek, gondolkodás, önállóság, motoros képességek terén. A gondozási folyamat szerves része, a felzárkóztatási, nevelési tevékenység. Ezenkívül a kamaszkorú gyermekek kötelességtudata elmarad az átlagostól, jellemzőek az iskolai hiányzások, az autoagresszív viselkedés, amelynek oka a szülők eszköztelensége, következtelensége. Nagyon sok veszélyeztetett helyzetnek vannak kitéve családon belül, konfliktusok a szülők között, válás, bántalmazó kapcsolatban élő szülő, új párkapcsolat, „mozaikcsalád”. Növendékeik

iskoláztatását, tanulmányi munkáját segíti az oktatási intézményekkel való folyamatos kapcsolatuk.

Az ellátmányból biztosítják az étkeztetést, a tisztálkodó szereket, a szükséges gyógyszereket és a gyermekek BKK bérleteit. A zsebpénzt zsebpénznnyilvántartó kartonon vezetik, a pénz átvételét a gyermekek aláírásukkal igazolják.

A napi ötszöri étkezést, élelmezést 2017. évében minden gyermek számára lehetővé tudták tenni. A megfelelő színvonalú (minőség, mennyiség) étkezés biztosítása komoly odafigyelést, gondos beosztást, körültekintő vásárlást kívánt. Heti étlap készül Dr. Bátorfi István ellenőrzésével, lehetőség szerint az egészséges táplálkozás főbb szempontjainak és a gyermekek igényeinek, kívánságainak figyelembe vételével.

A gyermekek orvosi ellátása kifogástalanul megoldott, Dr. Bátorfi István minden kedden, de szükség szerint bármikor látogatást tesz a gyermekotthonban. Speciális ellátást igénylő betegségek esetén szakorvos segítségét kéri. Kapcsolatban állnak az Újpesti gyermekorvosokkal, gyermek neurológusokkal, gyermekpszichiáterekkel, a Budapesti Korai Fejlesztő Központtal. Az ellátmányból biztosítják a szükséges gyógyszereket a gyermekek részére.

A gyermekek érdekképviselőjét Dr. Jásper András gyermekjogi képviselő látja el.

Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthonában 2017.01.01-2017.12.31-ig ellátott gyermekek

	Bekerült gyermekek száma	Bekerült gyermekek gondozási napjainak száma
Budapest IV. kerület	21 fő	3114 nap
Budapest XV. kerület	7 fő	461 nap
Budapest XVI. kerület	0 fő	0 nap
Összesen:	28 fő	3575 nap

Az „Aranyhíd” Gyermekek Átmeneti Otthona működésének személyi feltételei 2017.12.31-i állapot:

Az átmeneti gyermekotthon személyi feltételei a **15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről** szóló rendelet szerinti előírásnak megfelelően vannak kialakítva.

Az átmeneti gyermekotthonban dolgozók rendelkeznek a szakmai előírásnak megfelelő végzettséggel.

2017. I. féléve során a személyi összetételében történt változások: június hónapban egy fő gyermekvédelmi asszisztens kezdte meg a munkáját.

Közalkalmazotti jogviszonyban dolgozó szakdolgozók, technikai dolgozók létszáma szakfeladatonként:

Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonában dolgozók 2017.12.31-án			
	Munkakör	Engedélyezett létszám	Tényleges létszám
Szakdolgozók	- Otthonvezető - Nevelő - Gyermekvédelmi asszisztens - Gyermekfelügyelő - Családgondozó	1 fő 2 fő 2 fő 6 fő 20 óra/hét	1 fő 1 fő 1 fő 6 fő 0 fő
Technikai dolgozók	gondnok	1 fő	1 fő

Tárgyi feltételek

Az otthon tárgyi feltételei biztosítottak

Az intézményben a konyha és a vizes blokkok tisztasági festése megtörtént az év során. Az október hónapban lefolytatott közegészségügyi vizsgálat során is megállapítást nyert a falak festésének szükségessége. Ugyanakkor átfogóan mindent rendben lévőnek és szabályszerűnek találtak.

2017. december elején megkezdődtek a lakóterek, életterek festése, ezen kívül jelentkezett egy önkéntes csapat a GE Internacional, akik hangulatos, díszítő dekorációt festettek a tiszta falakra.

A kábel TV kiépítése is megtörtént, ami nagyon hiányzott már.

Összességében mára egy sokkal szebb, tisztább, „megjelenésében” esztétikusabb környezetben élhetnek a befogadott gondozottak. A dekorációval, virágok elhelyezésével kívánják fokozni, teljessé tenni ezt a látványt.

Bízunk abban, hogy ez jó hatással lesz a kihasználtságra is.

Programjaik:

- Januárban többször volt lehetőségük meglátogatni az újpesti jégpályát a Szent István téren.
- Februárban farsangi mulatságot rendeztek a gyermekotthonban lakó gyermekek számára.
- Márciusban nőnap ünnepség, valamint megemlékezés az 1848-49-es forradalom és szabadságharcról.
- Áprilisban húsvéti hagyományok ismertetése, felelevenítése, locsolkodás.
- Májusban az Újpesti majálison szórakozhattak az átmeneti otthon lakói.
Anyák napi ünnepségre hívta meg gyermekeket az Ősz Fény Integrált Gondozási Központ, ahol előadással kedveskedtek meghívóiknak.

27-én ismét az Újpesti Családi Napon vettek részt, színhelye a Víztorony melletti szabad terület volt.

- júniusban Családi játszótér, óriáshomokozó, sport- és közösségi programok látogatása a Szent István téren. Gyermeknap bográcsolást szerveztek, amelyre meghívták az Ősz Fény Integrált Gondozási Központot.
- Az „Újpesti Városnapok 2017” rendezvény látogatása augusztus 24-27-ig, ahol sportvetélkedők, vásári forgatag, gyermekjátsszóház és persze rengeteg koncerttel várják a látogatókat Újpesten a Szent István téren.
- További közös programok, (teadélután, közös vetélkedők) az Ősz Fény Integrált Gondozási Központtal.

Állandó programjaik:

- Minden kedden **Szarka Hajnalka** festőművész foglalkoztatja az átmeneti gyermekotthon lakóit az alkotóműhelyben, fejlesztő és kreatív délután keretében.
- A nyári szünetben gyermekeik hétfőnként a **Halassy Olivér Városi Uszodában** sportolhatnak.
- Szintén a nyári szünetben minden szerdán a gyermekek a **Tarzan Parkban** kapcsolódhatnak ki.

Az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonában történő pedagógiai munka értékelése a 2017. évre vonatkozóan

A bekerülő gyermekek valamint családjaik szocializációs jellemzői, illetve a felmerülő szocializációs hiányok pótlása

2017-ben 29 bekerülést regisztráltak, ebből egy volt ismételt.

A bekerülő gyerekek nagy része egyszülős családból érkezik, ami azt is feltételezi, hogy gyermekek egy traumát, a válást, az egyik szülőtől való elszakadást már biztos megélték, illetve az odavezető konfliktusokat is.

A szülők sok esetben nem számíthatnak egyéb támogató kapcsolatokra sem nagyszülők, sem testvérek nem jelentenek segítő hátteret.

A bekerülés okaként leginkább a lakhatás megoldatlansága merült fel, de nagy számban jelentek meg a családi konfliktusokból fakadó elmérgesedett, tarthatatlan szülő-gyermek kapcsolatok miatti elhelyezési javaslok is. A családdal foglalkozók úgy ítélték meg, hogy a fizikai távolság, a nem közös fizikai térben létezés segítheti mindkét fél számára a már tartós stresszorként jelenlévő feszültségek, konfliktusok kezelését, megoldását.

Sok esetről kitűnik, hogy az alapellátás látókörébe átlagosan már két-három éve bekerültek a kliensek, de akadt olyan család is, ahol több mint öt éve volt már valamilyen segítő kapcsolat a családdal, gyermekkel. Ezeknél a családoknál szinte mindig tapasztalhatók a szülők életvezetési problémái.

Közvetlen veszélyeztetésként a felügyelet nélkül maradás ritkán jelent meg, tartósan nem fordult elő. A szülők viszonylag rövid időn belül megkerültek.

A diszfunkcionálisan működő családi struktúrában élő gyermekek iskolai teljesítménye törvényszerűen romlik, sőt sok esetben ez a család problémáira rávilágító vezető tünet.

Szakellátásba került 8 gyermek, 15 gyermeket sikerült visszagondozni a családba, 5 gyereknél még a gondozás folyamatban van (egy gyermek került vissza másodszor is az első sikeresnek hitt hazagondozás után gyermekotthonunkba, majd személyiségállapot, rendszeres szerhasználat miatt, szakellátásba).

Több gondozottuk 236, 458, 251, 388, 234 nap időtartamot tölt a személyes gondoskodást nyújtó ellátás keretein belül.

A bekerülők közel egyharmada már védelembé vételi határozat hatálya alatt állt, másik közel egyharmada esetében a gondozási folyamat során tettek javaslatot az esetmenedzserek védelembé vételi eljárásra

Az elmúlt évben kiugró számban jelentek meg azok a gyermekek, akiknél kezeletlen egészségügyi problémákat, krónikus állapotokat észleltek. Ezeket a szülők által elmulasztott intervenciókat nagy számban jelentős időráfordítással kellett megszervezniük. Esetenként gyógyászati segédeszközök pl. szemüveget, testtartást javító fűzőt stb., rendszeres gyógyszeres vagy egyéb terápiát kellett biztosítaniuk a gyermekek számára. Ezért tartják nagyon fontosnak a bekerülő gyermekek teljes személyiségállapotának feltérképezését. Sok esetben nincsenek információik a fenti problémákról, a gyerekekkel folytatott beszélgetésből tudták meg, hogy három éve már eltörött a szemüveg, amit rendszeresen viselnie kellene stb. A családból bekerülőknél esetenként más jellegű hiányokat is észlelnek, mint pl. ruházat, okmányok, higiénés problémák.

Az átmeneti ellátásban részesülő bekerülő gyermekek, kamaszok alapvetően egy feszültségekkel, konfliktusokkal teli családi környezetből érkeznek be.

Tapasztalatuk, hogy az iskola és a család által közvetített szocializációjuk nem hatékony, mert a lázadó korban lévő serdülők nem ismerik el annak hatékonyságát, létjogosultságát.

A bölcsődés, ill. óvodás korosztálynál még az elsődleges szocializáció folyamata zajlik, náluk közvetlen neveléssel még hatékonyan tudnak eredményeket elérni. Odafordulással, szeretettel, sok játékkal, a szülő gondozásban való rendszeres jelenlétével az érzelmi elfogadás folyamata náluk könnyebb a fennálló helyzetükkel kapcsolatban. Motiválással, jutalmazásokkal nagyon könnyen mozgósíthatóak, sikerélményeket tudnak számukra megélhetővé tenni.

A tanulást segítő módszerek beépítése a pedagógiai munkában

Sokszor maga a szülő is értékvesztett szerepet él meg gyermeke miatt, aki nem képes, vagy nem akar normákat betartani. Ezeknél a serdülőknél már kis eredmények is mérföldkönek számítanak. Pl. egy szintvizsga letévése, általános iskola 8. osztályának abszolválása, egy szakma megszerzésének folyamata, iskolába járás, gyakorlatokon való részvétel. Az otthon minden nap biztosít számukra tanulószobát, ami 1,5 órás tevékenység. Tanulmányi eredményeiket, iskolai magatartásukat, hiányzásait napi szinten követjük, telefonos kapcsolatban állnak az osztályfőnökökkel.

Az elmaradt hiányait pótoltatják, a megszakadt iskolalátogatásokat újra kezdeményezik, korrepetálást szerveznek számukra.

Ezeknek az ellátottjaiknak a pszichés, lelki megsegítése is folyamatos, szinte napi jellegű az otthon dolgozói által. Illetve pszichiátriai ellátásuk is folyamatos a IV. ker. SZTK rendeléseim, Henter Judit gyógypedagógus, Dr. Kovács Alice gyermekpszichiáter által.

Egy barátságos, engedményeket adó, de korlátozó jellegű attitűddel jobb eredményeket tudtak náluk elérni, mint egy felnőtt – dominanciájára épülő befolyásolási attitűddel. Ezért kap hangsúlyt a szóbeli megerősítés, és a jutalmazás, mint pozitív megerősítés. A bekerült gyermekek nagy részének negatív az énképe az eddigi életút szeretet- és kapcsolati veszteségei miatt, nem bíznak önmagukban, önfogadásuk sérült. Arra törekszenek, hogy teljesítményhez, eredményhez, sikerekhez juttassák őket. Hogy önmagukkal kapcsolatban új felismerésekhez jussanak („Szerethető vagyok, képes vagyok rá” stb.). Ezáltal kezdjenek önépítkezésbe.

Mivel sokszor alulmotiváltak, szükségük van először egy elfogadó környezetre, utána tudnak csak bármilyen előremutató lépést tenni. Kevésbé traumatizált előélettel, személyiséggel, még "működő" tanulói státusszal érkezők, a bekerülés után 2-3 hét pihenőidő elteltével, erőre kapnak és beindulhat egy pozitív jellegű változás-spirál.

A gyermekek személyiségállapotainak korrekciója a nevelői munka során

A kisebbeknél (3-4-5 évesek) sajnálatos módon regresszív tapasztalataik is vannak. Előfordult egy 4 éves kisfiúnál, hogy az édesanyjától valós távollét, az elszakadás olyan szeparációs szorongást okozott, hogy beszéd, ill. magatartásbeli korrekcióra, pszichés ellátásra is rászorult.

Az elmúlt időszakban egyre több esetben tapasztalták a bekerülő kamaszok körében a kísérletező, szociális-rekreációs használói attitűdöt, a kikapcsolódáshoz, szórakozáshoz kapcsolódó drogfogyasztást. Előfordult szituációs droghasználó fiatal is, aki problematikus helyzetének kezelésére, életkörülményének elviselhetőbbé tételére alkalmazta a cannabist. Egy intenzív használójuk volt, ezért továbbirányították a szakellátásba.

Általánosságban megállapítható, hogy a serdülő korosztálynál a beilleszkedés könnyebb, nem okoz nagyobb gondot az alkalmazkodás, a csoportban élés (felerősödik a kortárs csoportok jelentősége). Szenzitív periódusban vannak, próbálják enyhíteni számukra a megfosztottság élményét, ami azért mindig ott húzódik a háttérben. Érzelmi odafordulással, a feltétel nélküli elfogadás élményével próbálják élehetővé tenni a mindennapjaikat.

Mindnyájuk számára fontos a fizikai közelség és az, hogy a gyermekfelügyelők is megértik az igényeiket, szükségleteiket, akik a nap 24 órájában rendelkezésre állnak.

Nagyon nehéz a pedagógiai intervenciók megtervezése is működtetése számos olyan esetben, melyeknél a bekerülési javaslat „kamasz életkorból adódó kicsapongások” miatti szülő-gyermek konfliktust jelenít meg, ami általában indulatkezelési problémákat, serdülőnél verbális-fizikai agressziót, tartós iskolai hiányzást, otthonról való sorozatos eltűnést, a szülők meglopását, rendszeres suicid fenyegetést takar. Az intézményvezető véleménye szerint egy ilyen állapot, működés, „nemműködés” huzamosabb megjelenése 15-16-17 éves korúaknál, inkább a disszocialitást jelenti, és korán sem hiszi, hogy a személyes gondoskodás általuk kínált lehetőségei eredményesek lehetnek a kezelésükre. Annál is inkább mert, ahogy az adatokból kitűnik, sem a tartós család gondozás (2-3-4 év), sem a hatósági intézkedés, a védelemben vétel sem hozta meg a kívánt eredményeket.

A gyermekotthon többi lakója (óvodáskorúak, együttműködő kisiskolások, serdülők) illetve szüleik felé tartoznak azzal, hogy gyermekeik nyugalmát, biztonságát a negatív hatásoktól, mintáktól megóvják. Ez a felelősség esetenként arra kötelezi őket, hogy a javaslatot tevő család- és gyermekjóléti központ felé jelezzék, hogy az együttműködési megállapodást felbontják a szülővel a gyermeke együttműködésének hiányában, a házirend többszöri be nem tartása, a több fegyelmező elbeszélgetés és otthonvezetői írásbeli figyelmeztetés következményeként.

Őszintén sajnálják ilyenkor az elkeseredett szülőket is, az újabb kudarcot megélt gondozottat és a gondozási- nevelési folyamatban, a segítségnyújtás, az eredményesség érdekében, reményében közreműködőket. Vezetőjük tapasztalja, hogy nem kedveznek ezek az esetek a segítők hitének, motivációjának fenntartásában sem.

Tudják, hogy minden rendszer anomáliákkal működik, a személyes kudarc megélése attól még nem lesz könnyebb.

A családi kapcsolatrendszer esetleges visszaépítésének lehetőségei a nevelői munka során

A szülők bár háttérben vannak, mégis sokszor átalakul a kapcsolatuk bekerülés után, átminősül a gyermekek szemében is egy apa, egy anya személye. Van klasszikus úgymond jó példa is, ahol, csak egy átmeneti dac okozta rövid konfliktusról van szó, vagy egy nem jól megélt korlátozásról. Ott hamarabb enyhül a konfliktushelyzet, ha biztosítanak, és kezdeményeznek a szülő és a gyermek számára is ventilációs lehetőséget. Illetve támogatják, szorgalmazzák a kapcsolatfelvételt.

A serdülőknél többször megtapasztalták, hogy szüleikhez kötődésük bizonytalan, ambivalens jellegű, egyszer keresik a kapcsolatot, utána pedig elutasítják azt.

Többször ott élik meg azt a kamaszok, huzamosabb időre elszakadva szüleiktől, bár a családi háttér hiányát enyhítik a kortársak, hogy mégis visszakívánoznak akár a bántalmazó környezetükbe. Ha biztonságot adó kapcsolatok megszűnnek, a testvérek nem telefonálnak, megfosztottság élményt élhetnek meg.

Sajnálatos módon szuicid tendenciák, önagresszió, falcolás is előfordulnak esetenként. Ebben az esetben hatékony pszichiátriai ellátásban részesült a kamaszlány a Delej utcai pszichiátriai részlegen.

Összefoglalva:

Támogatják minden meglévő családi kapcsolatát a gyermekeknek, ill. felkutatják a rokonságban mindazokat, akik érzelmi támasz lehet a gyermek számára és bevonható a kialakult helyzet, a gyermek szempontjából legoptimálisabb megoldásába.

Szabadidős tevékenységek a pedagógiai munkában a 2017-évből.

Mindig az aktuális ünnepek, illetve események köré szerveződik az otthon szabadidővel eltölthető élete.

Hetente két alkalommal a kitűnő pedagógiai érzékkel tanító–oktató képzőművész tanárnő: Szarka Hajnalka foglalkozik a gyermekekkel délutánonként. A különböző képzőművészeti technikák körében mindig újat mutató tevékenységekben: aktívan és kreatívan vesznek részt gondozott gyermekeik.

A téli időszakban a kültéri programok vannak előnyben. Igénybe szokták venni a Városháza előtti téren felállított jégpályát. Kisebbség és nagyobbak számára mind aktív, tartalmas mozgásos kikapcsolódást biztosít a térítésmentesen igénybe vehető program.

A Magyar Kultúra Napján január 22-én, minden évben az Ady Endre Művelődési Központ rendez egy-egy ingyenesen látogatható, megtekinthető igényes a fiatalok által is követhető, értelmezhető rövidebb időtartamú darabot. Természetesen megnézik gyermekeikkel a színházi előadásokat.

A Polgár Galéria havonta változó ipar- és képzőművészeti kiállításait nyomon követik, a gyerekek számára nem mindennapi élményt nyújt egy-egy különleges technika megismerése.

A Megyeri Művelődési Központ szombatonként a kisebb korosztály számára rendez bábszínházi műsorokat, hangszeres népi zene bemutatókat. Ide alkalmanként szoktak elmenni.

Az István Úti Ifjúsági Ház kiállításait is folyamatosan megtekintik, a családi délelőttökre, ami magába foglal játékos tornát, bábelőadást, játszóházat, és arcfestést is főként a kisebbeket szokták elvinni.

A tavaszi időszakban budapesti városnézéseket, valamint az Eleven Park látogatását is megszervezték.

A nyár folyamán az Újpesti Helytörténeti Gyűjteményt, a Lepkémúzeumot nézték meg közösen a gyermekekkel.

Belső ünnepségként a gyerekeknek Halloween-partyt, mikulás ünnepséget, karácsonyt rendeztek, játékokkal, ajándékozással. Részt vettek a Szentháromság Plébánia pásztorjátékán, személyre, névre szóló ajándékosztásán. Még adományként iskolaszereket, Milka édességeket, narancsot és péksüteményt is kaptak a gyermekek.

A Sanofi Gyógyszergyár meghívásában egy csodálatos Eleven Parki játszóházi programban részesülhettek a gyermekek. Itt érkezett a Mikulás is, bőséges sütemény, szendvics és üdítőválasztékot biztosítottak az ünnepség során a résztvevőknek.

A Tv-n keresztül nyomon követték a Vizes Vb eseményeit, sportközvetítéseket.

Az egész 2017-es nyár folyamán nagyszerű programlehetőség volt a hétfőnkénti Halassy Olivér Városi Uszoda medence, illetve wellness részlegének igénybevétele. A tanuszoda használata, a jakuzzi és a szauna kipróbálása mind örömforrást jelentett. A legtöbb gyermeküknek, akik a nyár folyamán elkerültek a szakellátásba, ez a program adta meg az egyetlen nyári strandolási lehetőséget, vizes programot.

Szerdánként a Tarzan Parki játszóparkban töltötték a délutánokat, ahol szintén bő kínálat nyílt a gyermekek számára a mozgásos tevékenységekre. Külön örömet jelentett, hogy egy anyuka is társult hozzájuk, és együtt tölthette gyermekével a napot.

A nagy hőségben enyhülést nyújtott, hogy ez az édesanya és élettársa közösen egy nagyobb méretű párapaput adományozott az otthon gyermekei számára.

Az otthonba bekerülő gyermekek eddigi sporttevékenységeit mindig feltérképezik, és támogatják az otthonon kívüli folytatását. Például: szertorna, foci-edzés, hip-hop táncfoglalkozásokon való részvételek.

A mindennapokban vacsora előtt, ill. utána a játszótéri, udvari, vagy egyéb játékot, futóversenyt szerveznek a gyermekeknek. A nagyobbak részére nagyon hasznos lenne egy kisebb kondicionáló szoba berendezése, amit pár eszközzel: 4 db 2 kg kézi súlyzó, 1 bordásfal, 1 mászókötel, 1 twister, 1 haspad teljessé lehetne tenni. Az alagsorban kialakítandó sport-foglalkoztató berendezéséhez már keresik a pályázati lehetőségeket.

Szeretnének még egy számítógépet a gondozottak számára. Ennek használata részben a házi feladatok elkészítésében, mind a családtagokkal való kapcsolattartásban szükséges.

További szakmai célkitűzései

A gyermekotthon kihasználtságának növelése.

A törvényben előírt, személyes gondoskodás keretében történő teljes körű ellátás biztosítása.

Az ellátás során keletkező dokumentációk pontos és naprakész vezetése (gyermekvédelmi adatlapok, megállapodás, nevelői feljegyzések stb.).

Az esetleges jogszabályi háttér változásának megismerése és alkalmazása.

A fluktuáció elkerülése, a szakmai stáb megtartására való törekvés.

Szakmai továbbképzéseken, érzékenyítő programokban való részvétel, illetve szupervízió és rekreáció biztosítása a kiegészítő megelőzése céljából.

A gyermekotthon tárgyi feltételeinek folyamatos pótlása, illetve az életminőség folyamatos javítása, az otthonélmény megteremtése.

Az átmeneti otthon új vezetője az egységes hatásrendszer kialakítására törekedett. Mind személyes segítő tevékenységével, mind a szakmai munkáról folyó beszélgetések, team-ülések során arra törekedett, hogy munkatársai megértsék, az intervenciók mindig a gondozott gyermek egyéni, és életkori sajátosságaihoz, valamint a nevelési helyzetben való aktuális állapotához igazodva valósuljanak meg a folyamatos gondozás-nevelés során. Az egységes és következetes elvek mentén módosította a házirendhez fűződő tevékenységek időbeliségén, tartalmán, valamint a különböző napszakban a gondozási folyamatban koordinálók tevékenységi körén (mikor, mik az elvégzendő feladatok).

Nem volt elégedett az eddigi gyakorlattal, túl merevnek és nem a gyerekek életkori szükségleteihez, fejlődés lélektani sajátosságaihoz igazodtak. Szemléletformálásra, nagyobb pedagógiai és pszichológiai kultúrára, rugalmasabb attitűdre és nagyobb pedagógiai optimizmusra volt szükség.

Esetenként valóban nem időben kerül sor arra, hogy segítségüket kérve akár személyiségkorrekciót vagy milióártalmak következményeként traumákat “gyógyítsanak”, de eleve bejósolni az eredménytelenséget, nagyon rossz üzenet. Metakommunikáción keresztül ezt akkor is megérzi egy gyermek, szülő, ha nem mondják ki.

Természetesen tudják, hogy sok esetben tüzoltást folytatnak, de ez rendszerszintű probléma. Annyit tehetnek ehhez az átmeneti helyzethez, hogy addig, amíg a gondozásukra van bízva egy gyermek, őt is, szülőjét is támogatják a gyermek sorsának rendezése érdekében (családjába való visszakerülés vagy szakellátásba való kerülés).

A differenciált bánásmód, az egyéni szükségleteknek megfelelő beavatkozások megteremtésében véleménye szerint nagyobbat léphetnek.

Mind a bent lévő gondozottak esetében, mind az újonnan bekerülőknél arra fókuszáltak, hogy mihamarabb ismerjék meg a gyermek aktuális személyiségállapotát, mind testi, fizikai, mind értelmi, érzelmi szociális hiányosságait, sajátosságait.

Sok információt tartalmaztak az eddigi feljegyzések, bekért orvosi- és szakértői vélemények, a szülőkkel, munkatársakkal való beszélgetések, de leginkább a gyermekek viselkedési, szokásai, sokszor már rögzült magatartásmódok. Mindezeket összegezve jó eredménynek tartják, hogy ma minden ellátottjuk megkapja a szükséges terápiát, fejlesztést. Ennek érdekében együttműködnek dr. Kovács Alice gyermek és ifjúságpszichiáterrel, illetve a Pedagógiai Szakszolgálattal.

Az Aranyhíd Gyermek Átmeneti Otthonában, a gyermekotthoni szolgáltatáson, teljes körű ellátáson kívül azzal tudják még segíteni az átmenetileg nehéz helyzetbe került szülőket, hogy erősítik azokat a kapcsolatokat, kötődéseket (ha megvannak!), amelyek a szülők és a gyermekek közötti szeretetteljes, ragaszkodásról, elköteleződésről szólnak. Mindkét szereplő érezze részükről, a jóindulatot, az elfogadást, megértést a segítségnyújtás szándékát abban, hogy ők mihamarabb újra családként élhessenek. Ítékezésnek, minősítésnek nincs helye az otthon falai között, mert abban a pillanatban elveszthetik a gyermek jóindulatát, együttműködési szándékát. A szülővel való kommunikáció minősége, a hozzájuk való viszonyulásuk pillanatok alatt képes szakadékot képezni köztünk és a gyermek között. A vér szava felülírhatatlan, a minták már hatottak, a gyerekek bekerüléskor már sok tünetet hordoznak, de ha a nem nyerik meg őket a szülőkkel együtt- esélyünk sincs a személyiség korrekcióra.

Ehhez elengedhetetlenül szükség van még a gyermek bekerülés kori helyzetének, személyiségállapotának feltérképezésére, hogy minél személyre szólóbban készülhessenek a fejlesztési, nevelési tervezések, minél hatékonyabb lehessen az egyéni differenciált gondozás, fejlesztés.

Kapcsolatok:

Nagyon jó a kapcsolatuk az intézményt ellátó gyermekorvossal, heti rendszerességgel keresi fel intézményüket, de külön kérésre azonnal. A szakrendelésekhez szükséges beutalókat is kiállítja számukra. A környékbeli gyógyszertár (Károlyi Patika) munkatársai is sok hasznos tanáccsal látják el őket egy-egy nem vény köteles, de ajánlott készítmény kiválasztásánál, ár-érték arányban igyekeznek mindig hatékony készítmények megvásárlását ajánlani.

Törekcszenek arra, hogy a különböző hagyományos ünnepeken, illetve születésnapokon, egyéb rendezvényeken (pl. búcsú alkalom az otthonunkból való kikerüléskor) jelen legyenek a szülők, és ezek az alkalmak hangulatosak legyenek. Több ilyen “rendezvényre“ került sor, és nagyon jó volt látni, mind a gyerekek, mind a szülők örömét, meghatottságát.

Törekcszenek az társadalmi szolidaritás, civil összefogás keretében megjelenő megkereséseket fogadni. Ennek jegyében történt meg a szint” díszítő festése”.

Ennek köszönhető, hogy Mikulásra, Karácsonyra nagyon sok ajándék érkezett a gyerekekhez. Ezekből a szülők is kaptak, vihettek el a ruházatzból, a tartós élelmiszerekből, tisztasági szerekből minden család számára készítettek össze csomagot. Mivel mindnyájan egykeresős családok, ezek a gesztusok számukra hathatós segítséget jelentettek.

Az intézmény külső kapcsolatait jelentő szervezetek:

- BUDAPEST FŐVÁROS IV. KERÜLET ÚJPEST ÖNKORMÁNYZATA
- ÚJPEST SZI CSALÁD-ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT
- IV. KERÜLETI KORMÁNYHIVATAL –GYÁMÜGYI OSZTÁLY
- NAPRAFORGÓ CSALÁD-ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT
- ÚJPALOTAI CSALÁD-ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT
- „FIÓKA” CSALÁD-ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT
- IV., XV., XVI. KERÜLETI NEVELÉSI- OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK
- ŐSZI FÉNY INTEGRÁLT GONDOZÁSI KÖZPONT
- ÚJPESTI SZAKORVOSI RENDELŐINTÉZET
- Dr. BÁTORFI ISTVÁN GYERMEKORVOS
- IV. KERÜLETI VÉDŐNŐI SZOLGÁLAT
- HALASSY OLIVÉR VÁROSI USZODA
- TARZAN PARK
- SANOFI
- ÚJPESTI SZENTHÁROMSÁG TEMPLOM
- FPSZ IV. KERÜLETI TAGINTÉZMÉNYE – FŐVÁROSI PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLAT
- ÚJPESTI SZAKORVOSI RENDELŐINTÉZET GYERMEK NEUROPSZICHIÁTRIA
- A BEKERÜLŐ GYERMEKEK KÖZOKTATÁSI- NEVELÉSI INTÉZMÉNYEI

Terveik között szerepel:

A szabadidős tevékenységre próbálnak továbbra is nagy hangsúlyt fektetni, a gyerekek rendszeresen sétálnak és látogatják a környék játszótereit. Az Otthon által szervezett programokba igyekcszenek bevonni a szülőket is, hogy elősegítsék a szülő-gyermek kapcsolat javulását, s a szabadidő hasznos eltöltésére szoktatást. Intézményük számos újpesti programra, rendezvényre kapott meghívást. Ezek között gyermek és felnőtt programok egyaránt szerepeltek, igyekeztek mindenhol képviselni az átmeneti gyermekotthont. A betervezett programok megvalósultak, mivel a szükséges anyagok, eszközök megvásárlásának anyagi háttérét biztosította az intézmény fenntartója közösségünk számára.

Intézményük 2017-ben is nagy gondot fordít kapcsolatainak ápolására, bővítésére.

A társintézményekkel folyamatos kontaktusban álltak annak érdekében, hogy mindig az aktuális törvényi előírásoknak megfelelően működjenek, valamint egyéb más kötelességeiknek az elvárt módon eleget tegyenek. Törekedtek arra, hogy egy támogató-segítő együttműködést alakítsanak ki és tartsanak fenn. Oktatási intézményekkel, iskolákkal, óvodákkal való találkozásaik alkalmával törekedtek a párbeszédre, megosztották egymással a tapasztalataikat.

Együttműködések

Együttműködés Család- és Gyermekjóléti központtal

Szükség szerint tarják a kapcsolatot a Központokkal, ha az eset indokolja akár napi szinten is. Általában telefonos beszélgetés zajlik, de bekerülés alkalmával a családsegítők átkísérik a gyermeket, a családot. Érdeklődő, tájékoztatást kérő szülőket is több esetben irányítanak, átkísérnek hozzájuk. A támogató javaslatok részükről megírásra kerülnek, a bekerülő gyermek sorsának rendezése ügyében konzultálnak, a gyerekekkel kapcsolatos tájékoztatást rendszeresen megteszik, elsősorban személyes és telefonos kapcsolat során, ha szükséges írásban. A munkakapcsolatuk konstruktív, együttműködő. Személyes konzultációkra leginkább az esetkonferenciákon kerül sor.

Kapcsolatuk a jelzőrendszer tagjaival

Gondozott gyermekeik köznevelési intézményeivel esetenként napi szintű a kapcsolat, hiszen a szülő, munkajellegű elfoglaltsága esetén, a gyerekek kísérését ők oldják meg.

Általában rendszeres kapcsolatot tartanak ezekkel az intézményekkel, osztályfőnökökkel, óvónőkkel. Töreksenek a gyermekkel kapcsolatos minden lényeges információt rendelkezésükre bocsátani, természetesen az adatvédelmi szabályok betartása mentén, illetve be is gyűjtik az információkat ahhoz, hogy a gondozott gyermekek nevelése, oktatása, az ellátása, szükségleteiknek leginkább megfelelő, személyre szabott, kedvező, hatékony lehessen.

Körözést az elmúlt évben mindösszesen néhány alkalommal kellett kiadni (5-6). Minden esetben korrekt, szakmai és segítő hozzáállást tapasztaltunk a IV. kerületi Rendőrkapitányság munkatársai részéről.

A Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaival és a kerületet ellátó gyermek- és ifjúságpszichiáter főorvos asszonnyal (Dr. Kovács Alice) rendszeres és kitűnő munkakapcsolatban vannak. Gondozottaik fejlesztése, terápiás megsegítése gördülékenyen működik általuk. Az intézményükkel szerződéses jogviszonyban az orvosi feladatokat ellátó Dr. Bátorfi István gyermek szakorvossal kitűnő a kapcsolatuk, a doktorúr segítőkész, ha szükség van rá, riasztható.

A jelzési kötelezettség teljesítésének akadályai

Jelzést két esetben kaptak közvetlenül, egy bölcsődétől és egy óvodától. Mindkét esetben az információt továbbították a Család- és Gyermekjóléti Központhoz. Két esetben jutott el hozzájuk jelzés közvetlenül az utcáról, mindkét esetben továbbították az információkat a kerületi Család- és Gyermekjóléti Központ felé, akik megköszönve az információt, megkezdték a helyzet feltárását.

A jelzőrendszeren belüli együttműködés formái és tartalma

Az otthonvezető több szakmaközi megbeszélésen vett részt 2017-ben. Visszatérő problémaként merült fel az információk áramoltatása, cseréje a jelzőrendszer részéről. Gyorsabb visszacsatolást igényelnének, illetve a bejelentő anonimitásával kapcsolatban problémaként merült föl, hogy mivel a szülőnek irat betekintési joga van a jelzéssel kapcsolatban, kifogásolták, hogy személyük a jegyzőkönyvben leírtakból beazonosítható, ezért időnként, esetenként el kell szenvedniük a szülők fenyegető, fellépését.

Mint gondozóhely általában már a bekerülést követően kerülnek kapcsolatba a fenti intézményekkel. A gondozottak ügyeiben nyitott, konstruktív attitűdöt tapasztalnak megkeresésük után (minden esetben még aznap telefonon, majd írásban jelezzük a bekerülés tényét, körülményeit, elérhetőségeiket stb.).

Saját kompetenciájukon belül az alábbi gyermekvédelmi feladatok ellátása okozott problémát

Az alábbi anomáliákat, problémákat tapasztalták:

- **Elhúzódo gondozási idő:** a bizonytalan élethelyzet másként ugyan, de mindenképp megterhelő mind a kisebb korosztály, mind a nagyobb korosztály számára. Bizonytalanság, szorongások, csalódás a szülő felelősségvállalásában, kompetenciájában, fellazulnak a családi kapcsolatok, esetleg negatív referenciacsoportokhoz tartozás értékelődik fel, devianciák megjelenése, szerhasználat.
- **A szülői kompetenciák, szülői szerep leépülése, az intézményi elhelyezésbe való belekényelmesedés**
- **Előfordult, hogy saját élethelyzet rendezése, abban az esetben gyorsult föl, mikor az elhelyezés lehetséges időkeret végső határához érkeztek el.**
- **A speciális nevelési szükségletű gondozottak ellátása:** a kollégák nagy része nem főlkészült ennek a populációnak az ellátására (dajka, szociális gondozó végzettség), a disszociális, pszichés zavarokkal, szerhasználattal küzdő gyermekek megjelenése, ellátása veszélyezteti a gondozott társaik nyugalmát, szocializációját, az otthonban élő kisebb korosztály nyugalmát, biztonságérzetét, illetve negatív mintaként hathatnak a fogékony korban, útkeresésben nyugtalan adolenszek számára.
- Amennyiben az esetmenedzserek a gyermekvédelmi szakellátásba helyezésre (nevelésbe vétel) tesznek javaslatot, a gondozási hely kijelölése sokszor nagyon sok időt, (esetenként több mint 60 napot) vett igénybe. Előfordult, hogy az illetékes gyámhivatal több alkalommal is fölszólította TEGYESZ-t, mire ez megtörtént. Természetesen nem mindig okoz ez zavart (együttműködő ellátott esetében), de néha az a tapasztalat, hogy a TEGYESZ nem tudja fogadni a gyermeket, sem a befogadó otthonokban, sem a külső gondozási helyeken, ahol egyébként ideiglenes hatállyal is el lehet már helyezni a nevelésbe vételi javaslat alapján.
- Amíg a gyámhivatalok felkérésére a TEGYESZ nem jelöl ki gondozási helyet, addig az otthonban "parkolnak" a gyerekek, mindaddig, amíg súlyos és ismételt házirendsértésért nem kell szerződést bontaniuk a szülővel. Ezt természetesen nem teszik meg szívesen, mert a segítség helyett, visszakerül oda a probléma, ahol sok esetben évek óta zajlik.

- Ismert előttük, hogy a családok egy **része nem, vagy csak esetlegesen veszi igénybe a központok szolgáltatásait**, így a kezelés, a segítségnyújtás akadályai sokszor önnön maguk, de a bekerüléskor már igen szétesett személyiség állapot, illetve szétzilálódott, elmérgesedett családi viszonyok az általuk nyújtotta szolgáltatás eredményességének határait nagyban korlátozzák.

A kerületben, különösen saját működési területükön tapasztaltak alapján a kerületi gyermekek szociális életkörülményeit az alábbiak alapján látják:

A gyermekotthon szolgáltatásait esetenként magas presztízsű, jó anyagi háttérrel rendelkező családok is igénybe vették, vagy a Család- és Gyermejjóléti Központok munkatársai tanácsolták a kialakult élethelyzetre a szolgáltatásukat. Családi konfliktus (válás), generációs szakadék okozta ellentétek, feszültségek, akár a gyerekek átmeneti felügyelet nélkül maradása esetén (a gyermekeiket egyedül nevelő szülő műtéti beavatkozás miatt nem tudja ellátni kiskorú gyermekei felügyeletét).

Nagyobb részt viszont szociális problémaként megjelenik a saját lakás vagy önkormányzati bérlakás nem léte. A piaci alapon való lakásbérlés túl azon, hogy a kliensi körre nagy anyagi terhet ró, még bizonytalan is, bármikor felmondásra kerülhet (latens hajléktalanság).

Bár a munkahelyteremtés, a munkaviszony létesítése az utóbbi időszakban tapasztalataik szerint könnyebben megvalósul - főleg az alacsonyabb presztízsű munkakörökben- takarítás, építőipari betanított munka, de lehetőséget találnak a vendéglátásban és a kereskedelemben is a szülők.

A szülők kisebb hányada az, aki súlyos és tartós fizikai vagy mentális károsodás, betegség miatt rokkant járadékban részesült (ezek sokszor okoznak megélhetési problémát, főleg, ha a lakhatás is gond), a felvételre került gondozottak szülői nagyobb hányada rendelkezett munkaviszonnal a gondozás idő alatt.

Lakhatási nehézségekkel nemcsak a bekerülők körénél találkoznak, több esetben érkeznek már más intézményből kitöltött gondozási idő után - családok átmeneti otthona, anyaoththon.

A kikerülés opciójaként is felmerül esetenként az intézményes keretek közé való továbbgondozás, de általában a családok átmeneti otthonaiban, anyaoththonokban várólista működik, ami felveti az ilyen jellegű ellátói formák szükségesnél kevesebb számosságát.

Ismereteik szerint mind a szociális bérlakáshoz jutás, mind a segítyezés más kerületekkel összevetve is jónak mondható. A szociális bérlakások nagyobb száma természetesen jobb lakhatási kilátásokat jelentenének főleg a fiatal párok számára, nyilván nőne a gyermekvállalási kedv is.

A látókörükbe került családok számára nagy segítség, hogy az iskolai tankönyvek és az étkeztetés a kerületben ingyenes az arra rászorulóknak számára.

A gyermekek nagyobb csoportjait veszélyeztető helyzetek, javaslatuk azok kezelésére

Az eddig felsoroltakon kívül (milióártalmak, hibás szocializációs minták, szétzilálódott családok, (elmérgesedett családi konfliktusok) következményeként megjelenik a tudatmódosító szerek használata. A bizonytalan élethelyzetből, a szeretet- és kapcsolati hiányokból, a kudarcokból a leértékelődött énképből fakadó belső feszültségek, bizonytalanságok, ambivalenciák leggyorsabb, legkisebb erőfeszítéssel járó megoldási stratégiája az ezek elől való elmenekülés. S ha még ennek eszköze könnyen hozzáférhető is - és egyébként problémamegoldásként még szülői mintaként is jelen volt a korábbi szocializációs folyamatban - nehéz helyzetben vannak. Az alkalmi használatból, könnyen

rendszeres használat lesz - s a fiatalok sok esetben sem a különböző általuk használt szerek egészségügyi veszélyeivel, sem büntetőjogi követelményekkel nincsenek tisztában. A kezelésükre pedig csak a beismerés, a betegségtudat kialakulása után kerülhet sor, de idáig eljutni nem könnyű út. Főleg, ha az érintett minden nap találkozik azokkal, akik vagy maguk is fogyasztók és sok esetben terjesztők is.

Függőséget és káros hatásokat okoz tapasztalatuk szerint a korlátlan internethasználat. Nem csak a valóságos kapcsolatokat szűkíti be, de rossz hatással van a kommunikációra, a konfliktusmegoldásra (egymás fenyegetése, verbális bántalmazása, megalázása stb.). A tiltott tartalmakhoz való hozzájutás, vagy a magukról posztolt képek és kiírtak alapján számos esetben lettek és lehetnek áldozatok – hiszen a világháló minden előnyével együtt a rossz irányú befolyásolás, áldozatszedés hatékony, végtelenül veszélyes eszköze is. (Ennek külön irodalma van ma már, kutatások foglalkoznak ezzel a témával.)

Talán annyit tehetnek, hogy a szülők figyelmét felhívják ezekre a veszélyekre, és kérik, beszéljenek erről ők is, nagyobb kontrollt gyakoroljanak ebben, s ha lehet, váltsák ki ezeket a programokat gyermekeikkel való közös tevékenységekkel. S járjanak elől pozitív példával!

Javaslatok:

Felvilágosító programok – iskolákban, a gyermekvédelem intézményeiben, klubokban. Prevencióként több szervezett, közösségi program - iskolai, illetve egyéb közösségi helyeken.

Részvétel tanácskozásokon, eszmegbeszéléseken, esetkonferenciákon

Több alkalommal is vettek részt a fenti szakmai eseményeken. A részt vevők fölkészültek, a szülők és az érintett gyerekek nem minden esetben. Az ott elhangzottak, szembesülések sebeket tépnek, és a beszélgetés átcsap vádaskodásba, bűnbakkeresésbe. Az ehhez jól értő szakemberek keresik ezekre az anomáliákra, a felkészítés hiátusaira a megoldást.

Kéréseik, javaslataik az Önkormányzat, a jelzőrendszer más tagjai, illetve a Család- és Gyermekjóléti Központ felé

A bekerülést előkészítő munkába szívesen csatlakoznak be már korábban, ha a probléma feltárásakor opcióként merül fel a személyes gondoskodás általuk nyújtotta lehetősége. Amennyiben eszközrendszerük alkalmas még a kialakult helyzet kezelésére, a megoldás kimunkálása, rajtuk kívül, az együttműködő szülő és gyermek szándékán, tevélegességén is múlik.

Szeretnék elkerülni a gyermekvédelmi szakellátás előszobája funkciót, elsősorban a hazagondozás a cél. (Vagy kollégium.)

Devianciák, disszociális magatartások megjelenésétől óvniuk kell azokat a gyermekeket, akiknek a szülei azért kérik a felvételt, hogy a valóban átmeneti jelleggel fennálló kritikus élethelyzetre minél előbb megoldást találjanak, s mindeközben biztonságban tudhassák gyermeküket.

Lehetséges megoldások:

- Hatékonyabb, még a probléma észlelés korai szakaszában közös gondolkodás a megoldás érdekében.
- A jelzőrendszer szakemberekkel való megerősítése a tünetek észlelése, kezelése érdekében (gyermekvédelmi szakemberek a szükséges szociális végzettségekkel) a közös szemlélet, érzékenység, attitűd tovább javíthatná az együttműködést a jelzőrendszer és az alapellátás között. Az oktató munkát folytató pedagógusok, tanárok, tanítók, óvónők érzékenyítéséért, tudjuk, sokat tett a szakma, de a prevenció, a minél korábbi felismerés, észlelés, jelzéshatással van az intervenciók időbeliségére és minőségére.

- Az alapellátás nyújtotta szolgáltatások igénybevételének erőteljesebb számonkérése, akár védelembe vételi eljárás útján.
- A mai magyar gyermekvédelmi rendszer nem elég differenciált, és a bekerülő gyermekek egyéni sajátosságait, nevelési szükségleteit jobban figyelembe vevő gondozási helyekre lenne szükség - így talán a TEGYESZ sem „dugulna be”, és nem lenne arra szükség, hogy náluk parkoljanak a gyerekek, s talán elkerülhető lenne, hogy 16-17 évesen kerüljenek be, amikor már alig-alig van esélye a személyiségkorrekciónak.
- Sok-sok preventív közösségi programra, megtartó közösségi élményekre lenne szükség.
- **A gyermekek biztonságához és állandóságához való joga okán megoldást kell keresni a gyermekkorúak, a családok lakhatási problémáira, az intézményekről intézményekre való vándorlás és várólisták helyett.**

3.4. S.O.S Krízis Alapítvány – Családok Átmeneti Otthona

Az S.O.S. Krízis Alapítvány 1997 óta a fővárosi gyermekvédelem meghatározó szereplője. Az országban elsők között hozták létre az 1997. évi XXXI. törvényben meghatározott családok átmeneti otthona szolgáltatást, melyet folyamatosan működtetnek. 2014. évben két, majd az év második felétől három, önálló szakmai egységben, illetve a hozzájuk tartozó kiléptető-lakás rendszerben összesen 118 fő - 29 család - ellátását tudják biztosítani.

A Perényi Zsigmond utcai szakmai egység 40 fő, a Körvasút sori szakmai egység 25 fő, és a Lőcsei utcai szakmai egység 34 fő befogadására alkalmas, s az átmeneti otthonokhoz szervesen kapcsolódó külső lakásokban további 19 fő ellátására van lehetőség.

2008. évig kizárólag fővárosi ügyfeleket fogadták, később fokozatosan országos ellátási területüre módosították minden egységük működési engedélyét, így mostanra minden férőhelyükre tudnak rászorulókat fogadni az ország bármely részéről. Ellátási szerződésük van Újpest mellett Budapest Főváros XIII. kerületével, Józsefvárossal, valamint Biatorbágy településsel is - ezen önkormányzatok a tőlük megvásárolt szolgáltatás segítségével biztosítják a törvényben meghatározott ellátási kötelezettségüket.

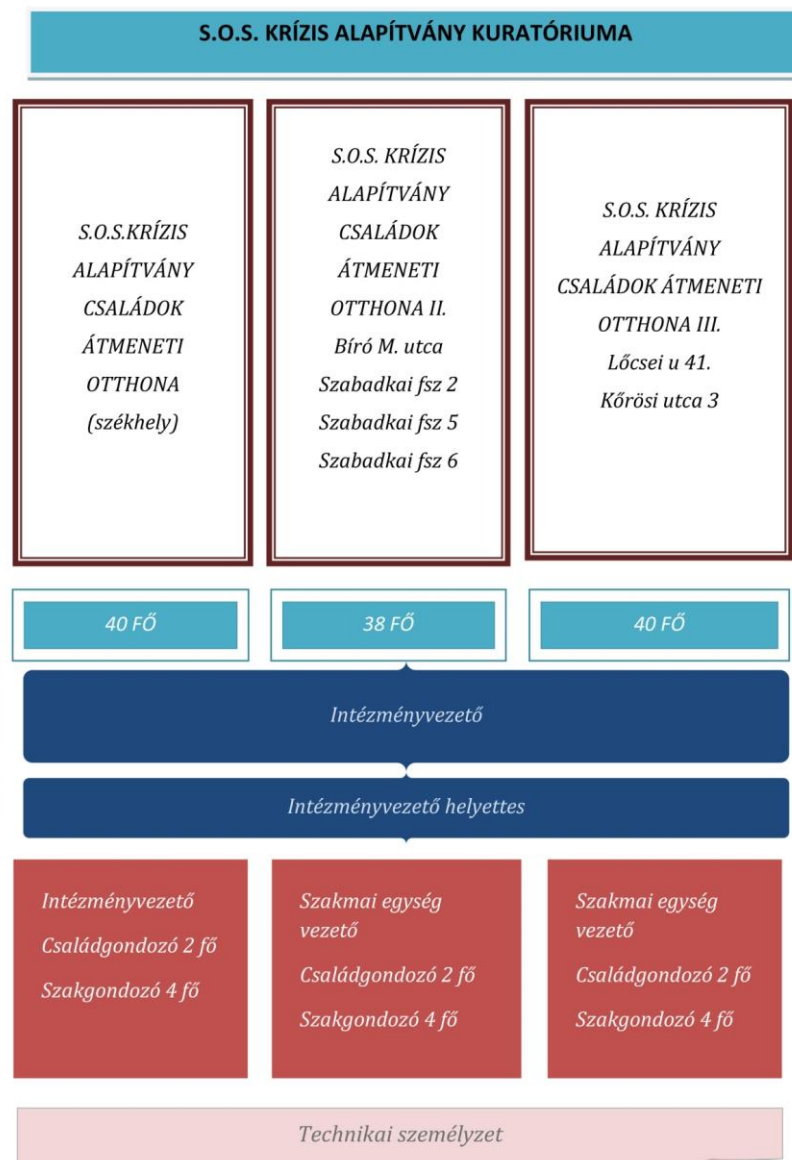
Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 51.§-a a következőképp határozza meg a családok átmeneti otthona szolgáltatást: „Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától.”

A családok átmeneti otthona a gyermekvédelmi alapellátás részeként befogadja tehát a szociális vagy bántalmazási krízishelyzet miatt otthontalanná váló családot, amennyiben a lakhatás megoldatlansága miatt, a gyermeket el kellene választani a szüleitől. Az átmeneti otthonban az ellátási idő 12 hónap, mely az ellátott kérésére meghosszabbítható 6 hónappal, illetve tanköteles korú gyermek esetében a tanév végéig.

Szakmai állományukban szociális munkás, szociálpedagógus, szociálpolitikus, gyermek-és

ifjúsági felügyelő, csecsemő- és kisgyermekgondozó, gyógypedagógiai asszisztens, szociális gondozó és ápoló végzettségű munkatársak támogatják a jellemzően sokproblémás családokat mindazon akadályok leküzdésében, melyek a biztonságos életvitel, stabil lakhatás megteremtésében gátolják őket. A szakmai stáb része a pszichológus és a jogász is, mentálhigiénés és jogi tanácsadást nyújtva az ügyfeleknek.

AZ S.O.S. KRÍZIS ALAPÍTVÁNY INTÉZMÉNYRENDSZERÉNEK FELÉPÍTÉSE

Az S.O.S. Krízis Alapítvány Családok Átmeneti Otthona által nyújtott szolgáltatások

A három nagy szakmai egységben kerülnek elhelyezésre azok a családok, akikről az első személyes beszélgetést követően egyértelműen bebizonyosodott, hogy jogosultak az ellátás igénybevételére (kiskorú gyermeküket maguk nevelik, szülői felügyeleti joguk él, nem rendelkeznek más lakhatási lehetőséggel, beköltözhető ingatlannal stb.).

Az átmeneti otthonban minden család családgondozót és szakgondozót kap, akik a beköltözést követően 24 órán belül felveszik a kapcsolatot az új családdal. A következőkben közösen feltérképezik a család erőforrásait és deficitjeit, az alapján gondozási tervet készítenek, mely tartalmazza azokat a lépéseket, melyek a család helyzetének megváltoztatásához szükségesek, illetve az intézmény által ehhez rendelt támogatások körét. Minden, gondozásunkba kerülő gyermekről egyéni gondozási-nevelési terv készül, mely a gyermek speciális igényeire, szükségleteire fókuszálva határozza meg a gondozás szükséges menetét, prioritásait. Családgondozóink mindegyike felsőfokú végzettségű szociális szakember, míg szakgondozóink igen változatos szakképesítésekkel rendelkeznek, így minden esetben sikerül a család szükségleteinek megfelelő végzettségű és tudású szakembert rendelnünk a gondozási folyamathoz.

Az átmeneti otthonokban munkatársaink lényegében „együtt élnek” az ott lakó családokkal, 24 órás szolgálatot adva, így valóban lehetőség van a mély segítő kapcsolat kialakítására. Amennyiben egy család az átmeneti otthonban kellően megerősödött, üresedés esetén lehetősége van külső férőhelyen történő elhelyezésre pályázni. A külső férőhely – az úgynevezett kiléptető lakások – célja kettős: egyrészt csökkenteni-megelőzni az intézményi elhelyezéssel járó hospitalizációs ártalmakat, másrészt fokozatosan felkészíteni a családot a gondozási időleltel utáni önálló életre.

Intézményünk a bántalmazottak segítésére 2005-ben életre hívott krízisellátó rendszer tagja. Professzionális eszközökkel segítik a családon belüli erőszak áldozatait, önálló szakmai stábbal, titkos címen lévő védett házzal. Az Országos Kríziskezelő Információs Telefonszolgálat partnereként azonnali segítséget nyújtanak a bántalmazottnak, legyen szó egyedülálló felnőtt nőről vagy férfiről, gyermekekkel menekülő felnőttől vagy teljes családról.

A krízisprogramban négy hét az elhelyezési idő, mely egy alkalommal meghosszabbítható további négy héttel. Ennyi idő áll munkatársaik rendelkezésére a bántalmazott lakhatásának biztonságos megoldására, a szükséges ügyintézés elvégzésére. Az ellátás időtartama alatt teljes körű ellátást biztosítanak a bántalmazottnak, beleértve a ruházattal történő ellátást, utazási költségeket, étkezést, tisztálkodó szereket stb. Munkatársaik állandó ügyeletben, 24 órán keresztül fogadják a segítségkérő hívásokat.

Szervezetük 20 éves múltra tekint vissza a gyermekvédelemben, a Gyermekvédelmi törvény megszületésével egy időben kezdték meg működésüket. A hosszú évek tapasztalatait folyamatosan beépítik ellátásukba, emellett munkatársaik korszerű és folyamatosan frissülő tudással rendelkeznek. Munkjuk során nagy hangsúlyt fektetnek a szolgáltatásközpontú ellátásra. Vallják, a családok átmeneti otthonainak nem a szállás nyújtása az egyetlen feladata. Munkamódszereik és eszköztáruk folyamatos bővítésével olyan, komplex, a családot egységként kezelő, de az egyéni hiátusokat is figyelembe vevő re-szocializációs rendszerben dolgoznak, melynek elsődleges feladata a család problémáját kiváltó ok megszüntetése.

A gyermekvédelmi törvény célja, hogy megvédje a gyermek családban való felnevelkedésének jogát, ha a szülő elveszíti a lakhatását, s emiatt ki kellene emelni a gyermeket a családból. A gyakorlatban tapasztalják, ügyfélkörük többsége komplex problémacsoporttal érkezik az ellátásba, így a lakhatás elvesztése valójában nem az oka, hanem a diszfunkcionális működés tünete.

Céljuk és feladatuk, hogy a náluk elhelyezett kliensek ezeknek a problémáknak a megoldásában nyerjenek megsegítést, hogy az átmeneti gondozás jogszabályban meghatározott idejének letelte után magasabb szinten tudjanak önálló életet kezdeni, mint ahogy az ellátásba bekerültek.

A cél megvalósítása érdekében mindes esetben szoros team-munkában dolgoznak, bár minden családnak van önálló családgondozója, akivel a gondozási tervet egyeztetik, a közvetlenül támogatja őket a gondozási terv megvalósulásában.

Az elhelyezés során – a lakhatás biztosítása mellett – rendelkezésre álló szolgáltatások:

- *Családgondozás:* a beköltözést követ. 24 órán belül a családgondozó felveszi a kapcsolatot a családdal, megtörténik az első interjú, majd folyamatosan formálódik a gondozási terv. A családgondozó szakmai munkája során a szociális munka és a szociálpedagógia teljes eszköztárát használva támogatja a családot. Intézményükben a *Gyermekeink védelmében* adatlap-rendszert használják, ezek közül az ATG3 nevű dokumentumban rögzítik a gondozási célt, s a cél megvalósulásához vezető eszközök, feladatok rendszerét, mely szerződéseket átlagosan 4 hetente felülvizsgálják, szükség szerint alakítják, módosítják az ügyféllel közösen. Ezen munkamódszer segítségével jól nyomon követhető az eset alakulása, az meghatározott feladatok teljesülése és a hozzájuk rendelt segítség, s egyben lehetőséget biztosít arra is, hogy flexibilisen tudjunk reagálni a gondozási idő alatt felmerülő problémákra.
- *Szociális ügyintézés:* a család mindennapjaihoz kötődő szociális ügyintézés támogatása, segítése. Céljuk, hogy klienseik jártasságot szerezzenek a különböző hivatalos ügyek intézésében, így - amennyiben erre van lehetőség - elsősorban az ellátott saját maga intézi az ügyeit, családgondozói támogatással.
- *Gyámhivatali ügyintézés:* a családban felmerülő családjogi, gyámügyi kérdések rendezésében való segítségnyújtás - pl. gyermek családi jogállásának rendezése, szülői felügyeleti jogot érintő kérdések.
- *Gyermeknevelési tanácsadás:* gyermek- és ifjúsági felügyelő, illetve csecsemőgondozó - nevelő munkatársaik rendszeresen tartanak gyermekcsoportokat az ellátott gyermekeknek, melyeken szocializációjuk, manuális készségeik fejlesztése mellett társas kapcsolataik alakításában is segítséget nyújtanak. Munkatársaik szükség szerint a gyermeket gondozó szülők rendelkezésére állnak, gyermeknevelési, konfliktuskezelési tanácsadással, gyakorlati segítségnyújtással.
- *Gyermekfelügyelet:* az átmeneti otthonokban elhelyezett gyermekek napközbeni ellátását elsősorban a helyben rendelkezésre álló intézmények (bölcsőde, óvoda) igénybe vételével oldják meg, hozzásegítve ügyfeleiket az ellátáshoz jutáshoz. Emellett intézményen belül rendszeres gyermekcsoportok tartásával biztosítják a gyermekek felügyeletét arra az időre, amikor a szülőnek olyan elfoglaltsága akad, mely ezt indokoltá teszi (pl.: orvosi ellátás, hivatalos ügyintézés). A szülő hosszabb távú akadályoztatása - pl. kórházi kezelés - idejére, ha a gyermek felügyelete más módon nem megoldható, gyermekek átmeneti otthona segítségét kéri.
- *Mentálhigiénés gondozás:* Alapítványuk pszichológusa heti rendszerességgel tart egyéni terápiás alkalmakat az azt igénylő ügyfelek számára. Fontosnak tartják, hogy

beköltözést követően minden klienssel felvegye a kapcsolatot a pszichológus. Ez egyrészt fontos a lakhatás elvesztése miatti trauma feldolgozásában, másrészt az ügyfelek és a pszichológus közötti bizalmi kapcsolat létrejötté szempontjából.

- *Jogi tanácsadás:* Szervezetük jogásza előre egyeztetett időpontban az ügyfelek és a család gondozók rendelkezésére áll. Specializált területe az áldozatvédelem, de emellett polgári jogi ügyekben, családi jogi ügyekben is igen jártas.
- *Fejlesztőpedagógiai segítség:* 2017-ben a Perényi utcai egységükben, s terveik szerint a jövőben minden intézményükben elérhető lesz a gyermekek számára fejlesztőpedagógus, aki heti rendszerességgel foglalkozik a tanulásban segítségre szoruló gyermekekkel.
- *Krízisellátás:* kiemelten a családon belüli erőszak áldozatai számára védett házat működtetnek, mely egy titkos címen lévő ingatlan. Az áldozat akár azonnal be tud kerülni a szolgáltatásba, ahogy teljes körű ellátásban részesül. A krízisprogram professzionális és speciális szaktudást igénylő feladat, melyet tapasztalt és a területen jártas munkatársaik végeznek, a szakmai stáb részeként, de attól elkülönülten.
- *Szükség szerinti teljes körű ellátás:* Ha családban olyan helyzet áll el, hogy a tartásra kötelezett szülők nem tudnak gondoskodni a családban élő kiskorúak ételmezéséről, ruházkodásáról, elemi szükségleteiről, úgy a szükséghelyzet azonnali feloldása érdekében teljes körű ellátásban részesülnek a kliensek. Természetesen nem céljuk ellátottaik hospitalizálása, intézményi függőség kialakítása, így minden lehetséges eszközzel a család önfenntartási képességének visszaállítása ilyenkor a gondozási cél.
- *Kiléptető-lakás lehetősége:* Az Intézményben hosszabb-rövidebb időt eltöltött, kellően megerősödött családok számára intézményük kiléptető-lakásokat tart fent, melyek célja kettős: egyrészt minimálisra csökkenti az intézményi hospitalizálódás káros hatásait, másrészt átmenetet képez a védett intézményi élet és a támasz nélküli, önálló életvitel között. A családok ez által fokozatosan visszavezethetők az önálló életvitel keretei közé, folyamatos és rendszeres, ám nem állandó támogatás biztosításával. A kiléptető lakáshoz jutás pályázati rendszerben történik, üres férőhely esetén nyilvános pályázatot hirdetnek az ellátottaknak, ezzel is erősítve a saját sorsukért, életükért történő felelősségvállalást. A pályázatokat a teljes szakmai stáb objektív pontrendszerben értékeli.
- *Előtakarékosság lehetősége:* Intézményeikben többségében gondozási elvárás, hogy az ellátott, lehetőségei szerint, takarékoskodjon. A védett körülmények között lehetősége van anyagi tartalék gyűjtésére, melyet kiköltözésekor egy összegben kap kézhez, ezáltal megteremtve akár egy önálló albérlet lehetőségét, akár egy lakásfelújítás költségeinek viselését. Az előtakarékoskosságot igény szerint az ügyfél maga kezelheti takarékbetétkönyvben, vagy az Alapítványnál letétbe helyezve ők kezelik helyette. 2015. óta bevezettek egy, a hagyományos gondozási tervtől eltérő eszközöket igénylő takarékoskodási formát, melynek keretein belül külön együttműködési megállapodást kötnek a takarékoskossági projektbe becsatlakozó ellátottakkal, bízva abban, hogy a formai kettéválasztottsággal növelni tudják az ügyfelek elköteleződését anyagi tartalékaik megteremtése iránt. Az Alapítvány program lényegi eleme, hogy ha a család 3-6-9 hónapig fenntartja a szerződésben vállalt takarékoskossági összegét, úgy 10-20-30%-kal csökkentik a személyi térítési díját, mely összeg szintén a család

előtakarékosági számláját növeli. A lakók takarékosági célú befizetéseit elkülönített bankszámlán kezelik. A program sikerességét bizonyítja, hogy családjaik több, mint fele részt vesz benne, többszázezer forintos takarékoskodást érve el.

- *Félutas Ház:* A Félutas Ház szolgáltatás azon kliensek számára elérhető, akik bántalmazást követően az ország bármely krízisközpontjában elhelyezésre kerültek, majd onnan családok átmeneti otthonába /anyaotthonba költöztek, s a gondozás során kellően megerősödtek ahhoz, hogy jó eséllyel tudjanak önálló életet kezdeni. A jogszabály és a vonatkozó szakmai protokollok által erősen meghatározott azoknak a köre, akik a szolgáltatást igénybe vehetik. Üresedés esetén országos pályázatot hirdet Alapítványuk a családok átmeneti otthonai körében, a pályázatokat szakmai team bírálja el objektív szempontok alapján.

Társadalmi felelősségvállalás – együttműködések és jelenlét

Szervezetük 2009 óta nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a szűkebb szakmai partnerek és az ellátottak megszólításán túl tágabb körben hívjuk fel a figyelmet bizonyos társadalmi problémákra. Munkatársaik 2017-ben is több középiskolában jártak, **osztályfőnöki órákat** tartva a családon belüli erőszak természetéről, a kezelés módjáról, illetve az emberkereskedelemről és a prostitúcióról. Az iskolákban biztosított prevenciós tevékenység mellett több szakmai konferencián vettek részt előadóként, ahol gyermekvédelmi szakembereket, a rendőrség munkatársait, áldozatsegítőket, pedagógusokat szólítottak meg.

2017-ben is megrendezték immár hagyományosnak tekinthető éves szakmai **konferenciájukat**, mellyel kapcsolatosan ismételten számíthattak Budapest Főváros XIII. Kerülete Önkormányzatának segítségére. Az Angyalföldi József Attila Művelődési Központban tartott rendezvény témája a Bántalmazottak egészségügyi ellátása volt, mely témát a Semmelweis Egyetemmel komoly együttműködésben járták körül. Előadók között volt Prof. Dr. Keller Éva, a SOTE Igazságügyi és Biztosítás-orvostani Intézet igazgatója, Köbli Mihály r. alezredes a V. Kerületi Rendőrkapitányságról, Antal Gábor, krízisintervenciós tanácsadó szakpszichológus, Dr. Anritter Zsófia, SOTE- II. Sz. Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika nőgyógyásza, Lengyel Ingrid betegjogi képviselő az Integrált Jogvédelmi Szolgáltatástól és Dr. Albert István, Magyar Orvosi Kamara Budapesti Területi Szervezet elnöke.

A szakembereknek szóló konferencia mellett a gyermekeket, kamaszokat is megszólította a rendezvény: interaktív **prevenciós** állomásokon a kapcsolati erőszak, prostitúció, internethasználat veszélyei, kortárs erőszak és a korai iskolaelhagyás veszélyeire hívták fel a figyelmet.

A szélesebb közönség megszólítása mellett kiemelten fontos számunkra a szolgáltatást igénybe vevő ügyfelek lakhelye szerint illetékes gyermekjóléti alapellátókkal való együttműködés. 2017-ben is több esetmegbeszélőn és esetkonferencián vettek részt, családgondozóik szükség szerinti, szoros kapcsolatot ápolnak a család- és gyermekjóléti szolgálatok, központok családsegítőivel, esetmenedzsereivel, munkatársaik rendszeresen részt vesznek a jelzőrendszeri találkozók, hallgatóként és előadóként egyaránt. 2018-ban is többször volt szükség szoros együttműködésre a Család- és Gyermekjóléti Központ és Intézményük között, minden esetben számíthattak a Központ **partnerségére**, együttműködésére az ellátott gyermekek érdekében.

Mindezek mellett az elmúlt év egy új, szélesebb körű együttműködés kezdetét is jelentette. Újpest Önkormányzata, a **Habitat for Humanity** Magyarország, a Penny Market és az S.O.S. Krízis Alapítvány együttműködésével egy, átmeneti otthonukban lakó édesanya és két gyermeke költözhetett önkormányzati bérlakásba, melyet a Penny Market támogatásával a Habitat for Humanity munkatársai és partnere újtottak fel. Intézményük vállalta a család felkészítését az önálló életre, támogatását előtakarékosági programukban, valamint a kiköltözést követően egy évig a család a mentorálását.

TERVEK ÉS JAVASLATOK- Szakmai együttműködések és fejlődési utak

I.

Az S. O. S. Krízis Alapítvány fennállása óta érzékenyen reagált a társadalmi változásokra. Igyekeztek a mindenkori igényekhez és gazdasági viszonyokhoz igazítani a szolgáltatásaikat. Azt tapasztaljuk, hogy a szorult helyzetbe került családok egyre nagyobb számban és hosszabb időre igénylik a családok átmeneti otthona elhelyezést. Javasolják **szakmai műhelytalálkozók** megszervezését, melyek kifejezetten az átmeneti elhelyezést igénylő ügyfelek speciális helyzetére helyeznék a fókuszot, ezen találkozókkal is erősítve az Újpesti Szociális Intézmény és Intézményük fennálló együttműködését. Célszerű lenne ezeken a találkozókon felvetni olyan, a szolgáltatást igénybe vevőkkel kapcsolatban felmerülő kihívásokat, melyek rendezése, kezelése széles körű összefogással valósíthatóak meg.

II.

Az otthonukat veszített családok számára az önálló lakhatás megteremtése sok esetben lehetetlen feladatnak látszik. Családjaik egy része soha sem rendelkezett önálló lakhatással, más családtagoknál, szívésségi lakáshasználóként, vagy másik családok átmeneti otthonában éltek eddig, így esetükben tehát nem beszélhetünk reintegrációról. Családjaik másik része önkormányzati bérlakást veszített el olyan súlyú életvezetési problémák miatt, melyek orvoslására, kiküszöbölésére a családok átmeneti otthonaiban rendelkezésre álló gondozási idő gyakran kevésnek mutatkozik. Ellátottjaik harmadik, nagy csoportja azok a kliensek, akinél az önálló lakhatás elérése nem is cél: bántalmazás elől menekülő anyák, vagy gyermekgondozási-nevelési képességeikben hiányosságokkal küszködők: az ő esetükben a gondozási cél többségében az tud lenni, hogy intézményi, védett körülmények között, erős és szoros támogatás mellett biztonságban tudják nevelni gyermekeiket.

Van azonban – egy évről-évre szűkebb réteg – akiknél a lakhatási probléma tényleg csak időleges, nincs jelentős gyermekvédelmi, életvezetési problémájuk, pénzbeosztásuk, munkavégzésük megfelelő. A fővárosi ingatlan-piacon azonban számukra sincsenek elérhető lehetőségek arra, hogy albérletbe menjenek, egyrészt a kiugróan magas bérleti díjak miatt, másrészt mert az ingatlan-tulajdonosok elvéve engedik csak meg, hogy gyermekes család költözzön be. Tapasztalataink szerint az utóbbi években hiába takarékoskodik egy család, s gyűjt össze a gondozási idő alatt 300-400 ezer forintot, nehezen tud piaci alapon lakást bérelni, a fentiek miatt. Számukra reális, biztonságos és hosszútávon fenntartható lakhatási forma az önkormányzati bérlakás lehet - szociális vagy piaci alapon. Az ő megsegítésük válhat hatékonyabbá azáltal ha a szervezetük által biztosított objektív információk is bekerülnek a döntéskor értékelt információk körébe.

A családok átmeneti otthonában élő családokról az átmeneti otthon többségében minden információval rendelkezik, reális képet tud mutatni a család helyzetéről – jóval árnyaltabbat és objektívebbet, mint amit egy-egy pályázati adatlap mutatni tud.

Az átmeneti otthonban határozott és biztos keresztmetszetet kapnak többségében egy-egy család működéséről, előtörténetéről, diszfunkcióikról és erősségeikről, illetve rendkívül mély információkkal rendelkeznek klienseikről.

Szervezetüknel nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy ellátottaikról csak hiteles és megalapozott információkat adjanak önkormányzati partnereiknek. Ezekből elkülönítették dokumentációikban az „Igazolást”, a „Tájékoztatást” és a „Támogató javaslatot” – előbbi csupán egy egyszerű igazolás arról, hogy a dokumentum kiállításának napján az abban felsorolt személyek átmeneti elhelyezésben részesülnek intézményükben. „Tájékoztatást” abban az esetben küldenek lakáspályázat mellé, ha tapasztalataik és ismereteik szerint a család helyzete nem indokolja kellőképpen az önkormányzati bérlakáshoz jutást – például mert irreálisak a célok, nincs együttműködés, nincs takarékoság stb. – de a megfontolt döntéshozáshoz a rendelkezésükre álló információkkal hozzá tudnak járulni. „**Támogató javaslat**” kiadása csak abban az esetben történhet meg, ha az addigi gondozási folyamatból leszűrt tapasztalatok alapján reálisnak látják a kitűzött célt, a családdal kapcsolatban nem merültek fel gyermekvédelmi vagy életvezetési problémák, és a család együttműködő helyzete megoldásában, s az arra tett törekvések reálisan értékelve is sikeresnek mondhatóak. Az ilyen támogató javaslatok kizárólag az intézményvezető aláírásával készülhetnek el. Újpest Önkormányzatával 2017-ben megkezdődött egy párbeszéd ezzel kapcsolatban. Célszerűnek tartanak, ha a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai is tevékenyen bekapcsolódnának az Önkormányzat és Alapítványuk együttműködésébe, szakmai tapasztalataikkal, a családokról szerzett tudásukkal elősegítve a mind pontosabb és teljesebb információ-átadást.

Az ellátotti kör jellemzői – statisztikai adatok a 2017. év vonatkozásában

Mint azt az előzőekben említettük, a lakhatási szegénységből – a lakhatás hiányából - kitörni sok esetben nagyon nehéz feladat. A családok átlagos jövedelem-előállító képessége az elmúlt években nem nőtt jelentősen: a gyermekek után járó jövedelmek és az alacsony munkaerőpiaci státuszú munkák bérének összege nem változott jelentősen. Ezzel szemben a fővárosi ingatlanok bérleti díja sokszorosára emelkedett az elmúlt években, s jelentősen át is alakult az bérelhető ingatlanok piaca. A vonatkozó, lakhatási szegénységet felmérő kutatások szerint az alacsony jövedelmű, gyermeket nevelő családok sok esetben kiszorulnak a piaci alapú ingatlanbérletekből, egyrészt azok irreálisan magas bérleti díja, másrészt az ingatlantulajdonosok kirekesztő viszonyulása miatt. 2017-ben nem egyszer előfordult, hogy bár egy család rendelkezett kellő anyagi tartalékkal egy kaució megfizetésére, nem találtak olyan lakást, amit kiadtak volna nekik.

Hatványozottan érződik a szolgáltatást igénybe vevők körében felbukkanó problémák átalakulása, mélyülése. Az általános „lakhatási probléma”, „albérlet elvesztése”, mint szolgáltatásba kerülési indok jellemzően sokkal súlyosabb problémákat takar: pszichiátriai betegség, alkoholizmus, egyéb szerhasználat, családon belüli konfliktushelyzetek, alacsony szocializációból eredő diszfunkcionális működések nagy számban fordulnak elő. A 12 hónapos gondozási idő sok esetben nem elegendő a problémák megnyugtató megoldására, szükséges olykor az ellátási idő meghosszabbítása, illetve az ellátási idő leteltét követően az ügyfél más ellátóhoz való továbbsegítése. Utóbbi eset komoly gyermekvédelmi dilemmákat vet fel, mint ahogyan azok az esetek is, amikor a család képtelen alkalmazkodni az intézmény szabályaihoz, közösségi normáihoz, s emiatt idő előtt kell megszüntetni az ellátást.

2017. évben összesen 5239 éjszakát töltöttek az Intézmény ellátásában IV. kerületi illetékességű ügyfelek, az összes gondozási idő (bekerülestől számítva a lezárásig, illetve 2017. december 31-ig) 8964 éjszakát jelent. **Átlagos ellátotti létszámunk 14,35 fő volt.**

Kiemelkedően rövid gondozási idő ezévben egyszer fordult elő, egy bántalmazott édesanya menekült otthonunkba, ahol 5 napot töltött, őt továbbjuttattuk másik, védett intézménybe.

2017. évben az S.O.S. Krízis Alapítvány Családok Átmeneti Otthonában ellátott, Budapest Főváros IV. Kerületében illetékességgel rendelkező

- családok száma: 9 család
- ellátottak száma: 32 fő
- ellátott felnőttek száma: 14 fő
- ellátott gyerekek száma: 18 fő
ebből
 - fiú 9 fő
 - lány 9 fő

A teljes ellátási időre vetítve 12 hónapot meghaladó gondozási igénybe vevő családok: 3 család (3 felnőtt és összesen 6 gyerek) Mindhárom gondozás 2016-ban indult, a 12 hónapos gondozási idő hosszabbítását indokolta, hogy mindhárom esetben egyedülálló anyákról és gyermekeikről volt szó, s a gyermekek elsődleges érdeke és a gondozási célok megvalósulása a további intézményi elhelyezést kívánta. Közülük egy anya gyermekével – a Család- és Gyermejjóléti Központtal tartott esetkonferencián meghozott döntés értelmében – jelenleg is ellátásukban van.

Jellemző bekerülési okok megoszlása családonként

- Családi konfliktus: 1 család/ 5 fő
- Elégtelen lakhatási körülmények: 3 család/9 fő
- Albérlet elvesztése: 1 család / 4 fő
- Hajléktalanná válás: 1 család / 3 fő
- Lakhatás hiánya: 1 család / 5 fő
- Bántalmazás: 1 család / 2 fő
- Kilakoltatás önk. bérlakásból: 1 család /4 fő

Mint látható, vezető bekerülési ok volt az *elégtelen lakhatási körülmény*, mely egyaránt jelentette a zsúfolt, kevés alapterületen sok ott lakót számláló háztartást, illetve az újszülött fogadására alkalmatlan körülményeket, valamint a lakhatás céljára alkalmatlan lakóhelyet is.

Gyermekek életkor és nem szerinti megoszlása bekerüléskor

életkor	fiú	lány	összes
0-3 éves	3	3	6
4-5 éves	2	1	3
6-13 éves	4	5	9
14-18 éves	0	0	0
	9	9	18

Gyermekek száma a családokban:

1 gyermek: 3 család

2 gyermek: 3 család

3 gyermek 3 család

Szülők iskolai végzettsége:

A 14 szülőből mindössze 4 rendelkezik szakmunkás végzettséggel, 9 főnek alapfokú iskolai végzettsége volt, s egy fő egy fő pedig alapfokúval sem.

Szülők átlagos jövedelme

20e Ft alatt	1 fő
20e-40e Ft	3 fő
40e-60e Ft	1 fő
60e Ft-80e Ft	1 fő
80e Ft felett	11 fő

<u>Jövedelem forrása a felnőtteknél a bekerüléskor</u>		<u>Jövedelem forrása a felnőtteknél a gondozás végén (vagy 2017.dec.31-én)</u>
Nincs jövedelem	3 fő	1 fő
Alkalmi munkavégzés	1 fő	0 fő
Gyermekek után járó jövedelmek	5 fő	4 fő
Munkabér	3 fő	5 fő
Gyermekek utáni jöv.+munkabér	2 fő	4 fő

Gondozási idő utáni kiköltözés

Önkormányzati bérlakás	1 család /3 fő
Másik CSÁO	3 család / 11 fő
2017. december 31-én még ellátásban volt	5 család/18 fő

A gyermekvédelmi rendszer éves működése

Az Újpesti Család- és Gyermekjóléti Központ által küldött értékelési szempontok figyelembe vételével a helyi gyermekvédelmi rendszer működésének értékeléséhez az alábbiakat tudják megállapítani 2017. év vonatkozásában:

- A Család- és Gyermekjóléti Központtal rendszeres, akár napi szintű kapcsolatban vannak, a Központ esetmenedzser és családsegítő kollégái gyakorta látogatják meg Intézményüket, családgondozó és szakgondozó kollégáinkkal rendszeresen a konzultációk. Szükség esetén esetmegbeszélő és esetkonferencia szervezésében is partnerség van a két intézmény között, a visszajelzések soha nem maradnak el a Központ részéről.
- A gyermekvédelmi jelzőrendszer többi tagjával szükség szerinti kapcsolatban vannak. Körzetük védőnője rendszeresen és külön hívásra is jár Intézményükbe, gondozott gyermekeiket fogadó bölcsődékkal és óvodákkal kiemelkedően jó a kapcsolat, gyakori az információcsere. A területileg illetékes általános iskolával kapcsolatuk nem zökkenőmentes, részleges partnerséget tapasztalnak részükről. Intézményük rendszeres résztvevője a kerületi rendőrkapitányság ÁSZER-üléseinek.

- Intézményük minden alkalommal írásban jelez a Központ felé, amikor jogszabály szerint szükséges, és amikor a helyzet úgy diktálja, s a Központ minden esetben írásban reagál jelzésünkre.
- A jelzőrendszeri együttműködést jónak értékelik, a jelzőrendszeri tagok túlnyomó többsége együttműködő, döntései és meglátásai során érvényesíti a gyermekek érdekeit. Ez alól az általános iskolák bizonyulnak némileg kivételnek olykor.
- Saját kompetenciáikon belül elsődlegesen a pszichés zavarral küzdő gyermekek ellátása okoz számunkra problémát – égetően szükséges lenne nem csupán kerületi szinten a pszichiátriai gyermek-szakrendelések erősítése. A kezeletlen pszichés zavarokkal küzdő gyermekek intézményi integrálása nagy türelmet igényel a lakóközösség részéről.
- A kerületi gyermekek szociális életkörülményei jelentősen nem romlottak az elmúlt években, igaz, nem is javultak. Gyermekeik részére elérhető a bölcsődei, óvodai, általános iskolai elhelyezés, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény keretein belül ellátásuk biztosított akkor is, ha nem intézményükben tartózkodnak. A szülők munkavállalási esélyei jelentősen javultak az elmúlt évekhez képest, így a családok anyagi stabilitása erősödött.
- Ellátási körükön belül nem tapasztaltunk gyermekek nagyobb csoportjait veszélyeztető körülményeket.
- Intézményük képviselői rendszeresen részt vesznek az éves tanácskozáson, esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon, mindannyiszor, amikor szükséges és hívják őket, jó tapasztalatokkal. Ezek a fórumok nem csak arra teremtenek alkalmat, hogy adott céljukat megvalósítsák, de egyben találkozási felületet biztosítanak a különböző területek szakembereinket, növelve ezzel az együttműködések hatékonyságát, akár az adott eseményen túl is.
- Az elmúlt években egyre több olyan gyermek kerül ellátásukba, pszichés megsegítésre szorulnak, mely lehet pszichológiai tanácsadás, vagy akár pszichiátriai kezelés is. Szükségesnek látnánk megerősíteni a kerületben az elérhető mentálhigiénés segítségnyújtást a gyermekek részére, számítva arra, hogy a felmerült problémák a jövőben súlyosbodni fognak.

3.5. Kapcsolat a jelzőrendszerrel, tagjainak tevékenysége, és tapasztalatai

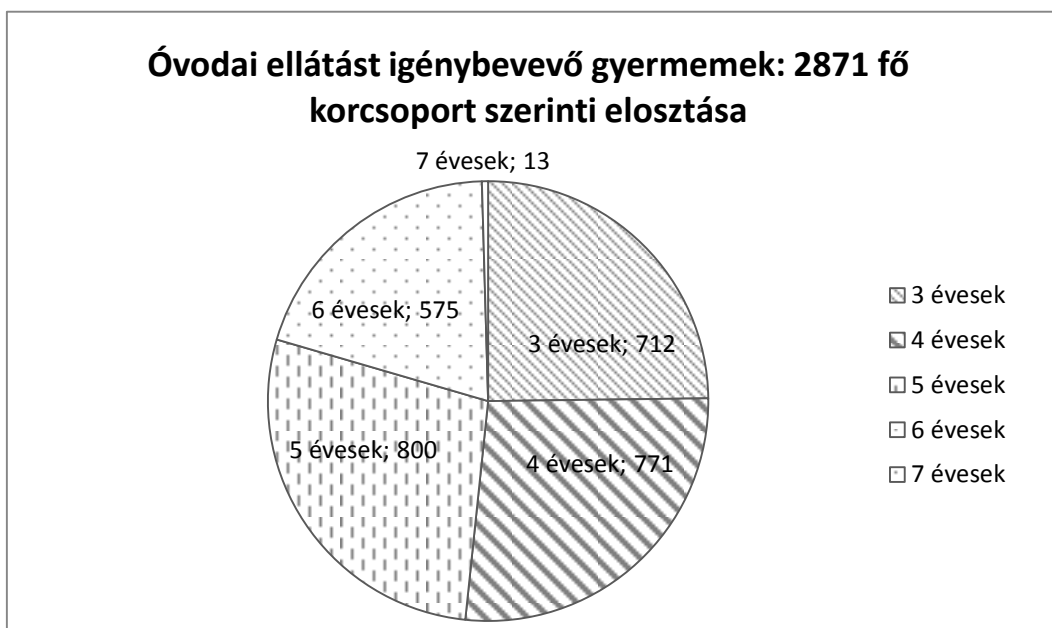
3.5.1 Beszámoló a kerületi óvodák gyermekvédelmi munkájáról

Kerületünkben 14 óvoda üzemel 20 telephelyen. 6 intézmény rendelkezik 1, illetve 2 telephellyel, 8 óvoda csak székhelyként működik. A legnagyobb intézmény 17 csoportos, a legkisebbek pedig 8 (7) csoportosak.

Az óvodai férőhelyek száma – 140 csoportban – 3415 fő. (140 csoportból a csökkenő gyereklétszám miatt 3 csoport üzemeltetése szünetel a 2017/18. nevelési évben.) Jelenleg az óvodai ellátást igénybe vevő gyermekek száma: 2871 fő. Ez a szám a 2017. október 01. napi statisztika, ami a kerületre jellemző ki-, beköltözések miatt sokszor mutat változásokat. Ez átlagosan 21 fős csoportlétszámot eredményez. A kihasználtság így 84%-os.

A csökkenő gyereklétszámot jól mutatja a gyermekek korcsoportonkénti megoszlása:
 3 évesek: 712 fő (24,78%), 4 évesek: 771 fő (26,85%), 5 évesek: 800 fő (27,86%), 6 évesek: 575 fő (20,02%), 7 évesek: 13 fő (0,45%)

Valamennyi intézményük fogad sajátos nevelési igényű gyermekeket az Alapító Okiratoknak megfelelően. Kerületükben 59 (2,05%) gyermek sajátos nevelési igényű, ebből 40 (1,39%) gyermek két főként, 19 (0,66%) pedig 3 főként vehető figyelembe a csoportlétszámok alakításánál.

A beilleszkedési, tanulási és magatartásproblémákkal küzdő gyerekek száma 37 (1,28%) fő a Budapest Főváros Pedagógiai Szakszolgálat IV. kerületi Tagintézményének szakértői véleménye alapján.

A nagycsaládosok száma 420 (14,63%) fő és kerületi szinten 1721 (59,94%) gyermek étkezik valamilyen jogcímen ingyenesen az óvodákban.

Az óvodavezető kollégáktól bekért adatok alapján a kerület óvodáiba 44 (1,53%) gyermek él hátrányos helyzetben. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek nincs a kerületben. A veszélyeztetett gyermekek száma 81 (2,82%) fő.

A veszélyeztetettség okai szerteágazóak:

- legnagyobb számban a BTM és a SNI a veszélyeztetettség oka 30 – 30 fő (1,04%).
- lakhatási nehézség miatt 6 (0,2%) gyermek veszélyeztetett
- családi konfliktusok miatt 4 (0,14%) gyermek érintett
- 3, 2, illetve 1 gyermek veszélyeztetettségének az oka anyagi nehézség, szülők családi életviteléből adódó konfliktusok, gyermeknevelési problémák, családon belüli bántalmazás, illetve szenvedélybetegség. Ezek százalékos aránya elenyésző.
- intézeti elhelyezett gyermek, illetve szülői elhanyagolás miatt veszélyeztetett gyermek nincs a kerületünkben.

A kerület óvodáiban a gyermekvédelmi feladat ellátása nem egységes. A törvény valamennyi óvodapedagógus feladatai közé sorolja a gyermekvédelmet, az ezzel kapcsolatos teendőket. A koordinálást egyes intézményekben önkéntes alapon vállalt feladatként gyermekvédelmi felelősök látják el, de vannak olyan óvodák, ahol az intézményvezető biztosítja a törvényi megfelelést ezen a területen is.

A kapcsolatot a gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekkel, szervekkel, személyekkel, az óvodavezető, az adott gyermek óvodapedagógusa, vagy az előbb említett gyermekvédelmi felelős tartja.

Fontos, hogy a veszélyeztetettség megállapítása nem könnyű feladat! Ezek mind – mind hosszú ideig is eltartó, sok apró részletet összerakó folyamatnak a végeredményei, mire egy pedagógus, intézményvezető eleget tesz a jelzési kötelezettségének. Nagy terhet jelent annak a mérlegelése, hogy hol van az a pont, amikor még a szülőre bízhatják a probléma megoldását és melyik az a pont, amikor már a gyerek érdekében lépniük kell.

Az óvodák nagy része arról számolt be, hogy a Család- és Gyermekjóléti Központtal szoros és jó az együttműködés. Természetesen voltak olyan intézmények is, ahol a 2017-es évben nem volt olyan gyermek, aki ilyen szempontból a látóterükbe került volna, így azok az intézmények nem is kellett, hogy szoros kapcsolatot tartsanak fenn. Sok intézmény mélyítette ezt az együttműködést azzal, hogy nevelőtestületi értekezlet keretén belül ismerkedtek a Központ feladataival, az ott folyó munkával. Ezt a továbbiakban egyre több intézmény fogja megtenni az egymásnak átadott jó tapasztalatok alapján.

A jelzőrendszer más tagjaival való együttműködés megítélése már változatosabb képet mutat. Legtöbb óvoda esetében csak az alkalmankénti, az esetektől függő kapcsolattartás a jellemző.

A jelzőrendszeri szakmai tanácskozások is alkalmat adnak arra, hogy más, érintett jelzőrendszeri taggal is találkozhassanak, bemutathassák a munkájukat.

A Család- és Gyermekjóléti Központ rendszeresen szervez a jelzőrendszer tagjai számára megbeszéléseket, ahol személyes kapcsolat alakult ki, bármilyen kérdésekre megoldást keresnek, szívesen adnak tájékoztatás, segítséget nyújtanak.

Minden jelzőrendszeri megbeszélésen jelen vannak az óvodák gyermekvédelmi felelősei. Külön értékelik, hogy a Család- és Gyermekjóléti Központ egyre színvonalasabb előadásokat tart, szervez.

A kapcsolattartás a jelzőrendszeri tagokkal rendszeres, a Család- és Gyermekjóléti Központ szervezésében. A jelzőrendszer más tagjaival ezeken a megbeszéléseken találkoznak. Munkakapcsolat kialakítására abban az esetben kerül sor, amikor szükséges. Egyedi esetek kapcsán tartanak kapcsolatot a jelzőrendszer tagjaival, például bírósági kérés, gyámhatósági konzultáció stb.

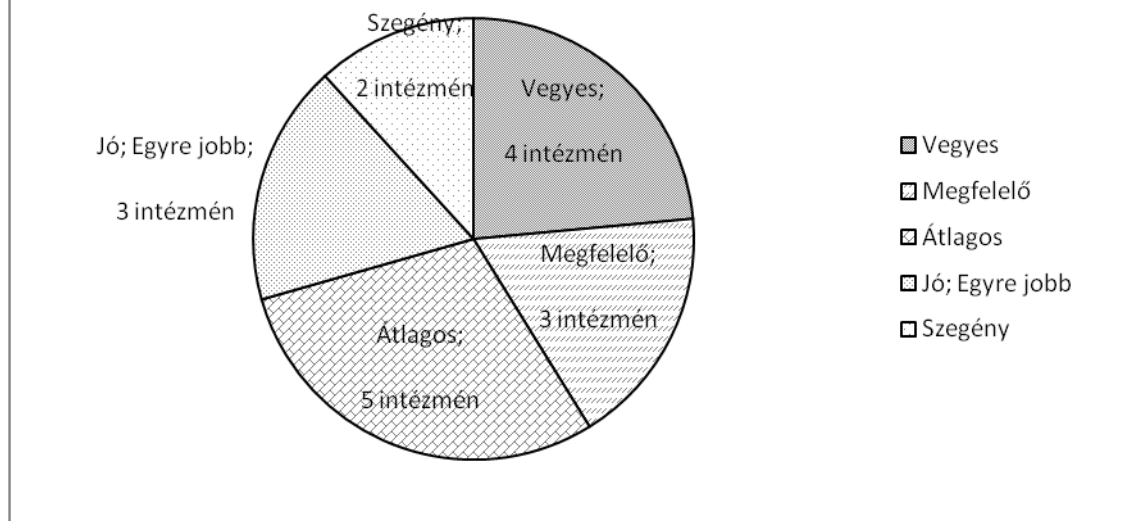
A jelzőrendszeren belüli együttműködés megítélése valamennyi óvoda szerint megfelelő. Többen adtak hangot azon elégedettségüknek, hogy a jelzőrendszeri megbeszélések rendszeressége és témája hozzásegíti őket a friss információkhoz, esetleges törvényi változásokhoz.

A kapcsolattartás rendszeres: a Család- és Gyermekjóléti Központtal, a BFKH IV. kerületi hivatala Gyámügyi Osztállyal, a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat IV. ker. Tagintézményével, a Védőnői Szolgálattal, a Gyermekorvosokkal
Személyes és telefonon kért tájékoztatás során a segítséget megkapják, amely segítő jellegű tájékoztatás.

A jelzési kötelezettségük teljesítése közben nem merültek fel akadályok, maradéktalanul eleget tudtak tenni a feladataiknak. Többen adtak hangot annak az örömüknek, hogy a jelzést tevő intézményt, vagy személyt a Központ nem adja ki az érintett családnak. Ugyanakkor sokan elvárnák azt is, hogy visszacsatolás történjen az intézkedések kapcsán.

Az óvodák többsége arról nyilatkozott, hogy az intézményükön belüli gyermekvédelmi feladatok ellátása során nem ütköztek különösebb nehézségekbe. Kiemelték, hogy ezt leginkább a preventív szemléletüknek köszönhetik, illetve, hogy az eredményesség a szülők, családok együttműködési készségén is múlik. A sikeresség kulcsaként jelölik meg a folyamatos, odafigyelő gyermekvédelmi munkát az óvodán belül, és a jól meghatározott és elkülönülő feladat- és hatásköröket.

Gyermekek szociális háttere az óvodákban

A gyermekek nagyobb csoportját érintő veszélyeztetést az óvodák jelentős része nem tapasztalt.

Többen azért veszélyeket látnak abban, hogy a családok jelentős részében a gyerekek a digitalizált világban élnek. Nagyon sok hatás éri őket az informatikai eszközökből, amit az óvoda ellensúlyozni próbál az élő, személyes kapcsolatokat építő zenéléssel, mesékkel, versekkel és a beszélgetésekkel. Erre utal az a másik, megfogalmazott veszélyforrás is, mely szerint – egyes esetekben előfordul - családi nevelés hiányosságai is veszélyt hordoznak magukban. Megoldásként szülői fórumok szervezését szorgalmazzák: olyan felvilágosító előadások, kiadványok, stb. szervezését/készítését, ahol hiteles forrásokkal, szakemberekkel tudják ráirányítani a családok figyelmét erre a jelenségre, illetve alternatívát kínálnak a szülőknek.

Az óvodák többségének már volt alkalma esetmegbeszélésen, esetkonferencián részt venni – adott gyermek, ügy kapcsán. Többen kiemelték, hogy megnyugtató volt a számukra a szakemberek hozzáállása, a gyermekek érdekeinek a figyelembevétele!

Igényként merült fel mind az intézményvezető kollégák, mind pedig az óvodapedagógusok részéről, hogy az amúgy is túlterhelt óvodapedagógusok közül sokan önként vállalt feladatként végzik a gyermekvédelmi munkát, ellenszolgáltatás nélkül.

A kerületben, különösen saját működési területükön tapasztaltak alapján a családok szociális helyzete, életkörülményei változóak. Vannak nagyon jó körülmények között élő családok, a többsége megfelelő, átlagos körülmények közt él. A létszám kb. ¼-e rossz anyagi körülmények között él.

Rendszeresen részt vesznek a tanácskozáson, esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon. A tanácskozásokon a jogszabályok változásairól kaptak tájékoztatást, a Család- és Gyermekegészségügyi Központ segít a jogi szabályozásokban eligazodni. Valamint a szakmai – gyakorlati kérdések megoldására is kaptak lehetséges megoldásokat, javaslatokat.

Összegzés:

Fontosnak tartanánk megtalálni azokat a csatornákat, módokat, amelyekkel az intézmények jelzést/visszajelzést kapnának a gyermekekről, családokról, akik a Központ látókörébe kerültek valamilyen oknál fogva.

Jó lenne, ha a jelzőrendszeri tanácskozások – a témától függően – intézménytípusonként lennének szervezve, valamint a jelzőrendszeri tanácskozások időpontjai jobban illeszkednének az óvodák napirendjéhez.

3.5.2 Beszámoló a kerületi iskolai gyermekvédelmi feladatok ellátása

Korábban a Család- és Gyermekjóléti Központtal való kapcsolattartást, mint feladatot, az önkormányzat által biztosított függetlenített gyermekvédelmi felelősök látták el. Munkaközösségük felszámolása nagy terhet rótt az iskolákra.

Jelenleg a gyermekvédelmi feladatok ellátása iskolánként eltérést mutat. Egyes iskolákban van a gyermekvédelmi feladatok ellátására kijelölt személy (valamely tanító, vagy tanár személyében), más iskolákban a gyermekvédelmi munkát az osztályfőnökök végzik az osztályukban tanuló gyerekekre vonatkozóan. Azonosítják a veszélyeztetett tanulókat, ha lehetséges, közreműködnek a veszélyeztetettség okok megszüntetésében, amennyiben nem lehet ezt elérni, a veszélyeztetettség okoknak megfelelően kiemelten foglalkoznak tanítványokkal.

Azokban az iskolákban, ahol az iskola tanulóinak zöme rendezett és gondoskodó családi környezetben él, ott a Család- és Gyermekjóléti Központtal való kapcsolat alkalmi, rendszeresnek egyáltalán nem mondható. Alkalmanként tartanak kapcsolatot, egy-egy konkrét eset kapcsán. Így ezek az iskolák eseti kapcsolatban állnak a Család- és Gyermekjóléti Központtal. Telefonos vagy írásos megkereséskor segítőkészek, arról azonban szeretnének tájékoztatást kapni, hogy a Család- és Gyermekjóléti Központ rendszerében épp hány tanuló szerepel.

Azokban az iskolákban, ahol nagyobb a szociálisan nehéz, veszélyeztető életkörülmények között élő, hátrányos helyzetű tanulók aránya, a Család- és Gyermekjóléti Központtal nemcsak a rendszeresen megrendezésre kerülő jelzőrendszeri megbeszéléseken való találkozások alkalmával, hanem egy-egy kompetenciájukon túlmutató eset kapcsán is szoros, folyamatos az együttműködés. A Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai bármilyen probléma esetén azonnal elérhetőek, kimennek, segítséget adnak.

Több nehéz esetet próbáltak megoldani közösen. Volt, ahol sikerült segíteni a családon, tanulón, de sok esetben a család ellenállása, a szabályok be nem tartása nehezítette, illetve tette sikertelenné az együttműködést. Bármikor rendelkezésükre állnak akár telefonon, akár személyesen fordulnak hozzájuk problémáikkal. Szükség esetén bizalommal fordulnak a Család- és Gyermekjóléti Központ felé gyermek veszélyeztető körülmény észlelése esetén.

Mivel az osztályfőnökök lehetőségeikhez képest figyelemmel követik a rájuk bízott közösségbe tartozó tanulók gyermekjóléti helyzetét, ezért a családdal kapcsolatos információszerzésben, információátadásban kulcsszerepük van.

Ennek megfelelően kollégáik ebben az évben is több alkalommal készítettek el felkérésre pedagógiai szakvéleményeket egy-egy tanuló tanulmányi munkájáról, iskolai magatartásáról, közösségbe való beilleszkedéséről, és vettek részt esetmegbeszéléseken, esetkonferenciákon, amelyekre meghívást kaptak. Ezeket a kollégák észrevételeit a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai meghallgatták, és intézkedéseikben figyelembe vették.

Az ott elhangzottaknak megfelelően folytattak megbeszélést, nyújtottak segítséget a szülőknek, a gyermeknek, adott esetben a gyermekközösségnek és a kollégáknak.

A kerületi Család-és Gyermekjóléti Központ tájékoztatóin, tanácskozásain, előadásain, konferenciáin, megbeszélésein rendszeresen részt vesznek, több előadást igen hasznosnak találtak. Az előadásokon napi gyakorlatukban jól hasznosítható információkhoz jutottak hozzá.

A számukra veszélyesnek ítélt helyzetekről jelzést tesznek az érintett szervezeteknek és a szülőknek is. A felmerülő problémával igyekeznek megkeresni a területileg illetékes Család-és Gyermekjóléti Központ munkatársait. Azonnali ellátást igénylő esetekben is gyors, rugalmas az együttműködés. Minden jelzésükre rövid határidőn belül reagálnak, segítenek megoldani a problémákat. Eddig bárhova fordultak, segítőkész szakemberekkel találkoztak. Vannak iskolák, ahol a Család- és Gyermekjóléti Központtal rendszeres problémamegoldó kapcsolatot építettek ki. Azonnali ellátást igénylő esetekben is gyors, rugalmas az együttműködés. Az iskola jelzéseit fogadják, az esetekről visszajelzést, tájékoztatást nyújtanak.

Egyre több iskolának alakul ki a Család-és Gyermekjóléti Központtal hatékony, együttműködő és az ügyeket jól kezelő partneri kapcsolata. Az iskola és a Család- és Gyermekjóléti Központ az esetek függvényében kölcsönösen megkeresi egymást. A Család-és Gyermekjóléti Központ szükség szerint jeleznek vélelmezett bántalmazás, elhanyagolás, veszélyeztetettség, igazolatlan hiányzás, illetve magas számú igazolt hiányzás miatt.

Azok az iskolák, ahol egyre több tanuló szorul segítségre, ott a Család- és Gyermekjóléti Központtal rendszeresen tartják a kapcsolatot. Szeretnék azonban, ha a kapcsolattartás még inkább kétirányú lenne, és a problémás családokról nem csak akkor kapnánk visszajelzést, amikor megkezdik, illetve lezárják a családgondozási folyamatot, hanem az ügy lefolytatása kapcsán is értesítenék az iskolákat a családdal megkötött megállapodásokról, a velük folytatott segítő munkáról. Szeretnék legalább fél évente visszajelzést kapni a családsegítőktől/esetmenedzserektől – akár e-mailben is – arról, hogyan látja a család, a gyermek helyzetét, tapasztal-e javulást, együttműködő volt-e a szülő stb.

A Család- és Gyermekjóléti Központ átalakításakor örömmel vették tudomásul, hogy az intézményben három pszichológus is segítséget tud nyújtani a rászorulóknak. Tudomásuk szerint több családnak is sikerült itt segítséget kapni.

Törekcsenek továbbra is a hatékony munka érdekében az együttműködésre, a közös gondolkodásra.

A központ által kezdeményezett munkamegbeszéléseken az iskolák igyekeznek minél többször képviseltetni magukat. A jelzőrendszeri megbeszéléseken, konferenciákon az iskolák munkatársai, kijelölt gyermekvédelmi felelősei igyekeznek rendszeresen részt venni.

A jelzőrendszer más tagjaival: védőnői szolgálattal, rendőrséggel aktív a kapcsolat. Az **iskolavédőnő** egy héten 2-3 alkalommal jelen is van az iskolában, rendszeresen konzultálnak, tart felvilágosító órákat és végzi a kötelező vizsgálatokat. Rendszeresen részt vesznek az iskolák preventív programjaiban. Osztályfőnöki óráinkon gyakran vesznek részt egészségvédelmi témákkal. Az iskolai védőnő rendszeresen tájékoztatja az osztályfőnököket az általa feltárt problémákról, segít a helyzetek kezelésében, megoldásában. A védőnő elvégzi a szűrővizsgálatokat, felvilágosító órákat tart, ifjúsági versenyekre készíti fel a tanulókat, tanácsaival segíti a szülőket, pedagógusokat, tanulókat.

Az **iskolarendőrrel** a heti/havi kapcsolattartás a jellemző, kirívó eset ritkán szokott történni, jobbára csak preventív, bűnmegelőzési előadás megtartására kérik fel. A Rendőrkapitányság munkatársai bűnmegelőzési, áldozattá válás megelőzési, közlekedési ismeretek és drogpreevenciós órákat tartottak az iskolák tanulóinak. A gyermekvédelemhez kapcsolódó ügyekben a rendőrség megfelelő gondossággal járt el. A rendőrség munkatársai kijárnak az iskolákba osztályfőnöki órát tartani, drogpreevenciós és bűnmegelőzési témában, valamint

nevelőtestületi értekezleten a pedagógusok számára tartottak előadást. Több iskola is bekapcsolódott a DADA programba is.

A **Pedagógiai Szakszolgálattal** a legintenzívebb a kapcsolatuk, szülői kérésre vagy pedagógus javaslatára rendszeresen küldenek vizsgálatra gyermekeket és szakvéleményük figyelembe vételével szervezik meg számukra a fejlesztő foglalkozásokat.

Az **iskola pszichológusi hálózat**. 2016. december 1-től nagy örömeinkre már vannak iskolapszichológusok, akik e rövid idő alatt is számos problémahelyzet kezelésében, megoldásában vannak segítségükre.

A jelzési kötelezettség teljesítését nagyban befolyásolja, hogy az iskolák jelenlegi alkalmazottai közül senkinek nincs gyermek- és ifjúságvédelmi képesítése, végzettsége. A feladatot sok esetben az osztályfőnökök, osztálytanítók látják el. Így az eddig egy professzionális szakember kezében összpontosuló feladatot olyanok látják el, akik a jogszabályi háttérrel munkájuk mellett ismerkednek, s ezt nem könnyíti meg a jogszabályok folyamatos változása sem. Ezért a kellő jogszabályi ismeretek hiányában sok esetben nem tudják, hogy a különböző problémákkal kit és mikor lehet, illetve kell keresni. Ebből adódnak bizonytalanságok és időbeli elcsúszások. Nincs olyan ember, aki erre a feladatra koncentrálna a gyerekekkel és a pedagógusok segítségére lehetne a feltárásban és a megelőzésben. A feladat koordinálása az iskolavezetésre hárul, sokszor a tanulók és szüleik meghallgatása is. Az iskolák csak egy részében van kijelölt gyermekvédelmi felelős, aki többnyire alsós tanító, napközis nevelő, vagy pedagógiai asszisztens (esetleg felsős tanár).

Jelzési kötelezettségüknek ennek ellenére igyekeznek maradéktalanul eleget tenni. Hasznosnak ítélik meg, hogy a Család- és Gyermekjóléti Központ családsegítői, esetmenedzserei a jelzést követően felveszik a kapcsolatot az iskolákkal. Nehezíti az együttműködést a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársainak magas fluktuációja, alacsony létszáma. Egy-egy család esetében többször is van szakember váltás. Ennek ellenére a Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársai minden esetben segítőkészek, nyitottak. A Család- és Gyermekjóléti Központ fogadja a jelzéseket és intézkedik. Minden jelzésükre kapnak választ. A hosszú ügymenet (hatósági intézkedések) miatt azonban a problémák kezelése elhúzódik.

Az iskolákban a pedagógusok figyelme a nehézsorsú gyerekek felé empátikus, támogató, segítő. Igyekeznek a gyermekvédelmi szabályoknak eleget téve végezni munkájukat. A gyermekvédelmi feladatok ellátásában elsősorban a szülők együttműködésének hiánya okozta a legnagyobb problémát. Ezekben az esetekben csak az iskola és a Család- és Gyermekjóléti Központ közötti szoros kapcsolattartás és együttműködésen alapuló munkavégzés hozott pozitív eredményt. Sem az iskola, sem a Család- és Gyermekjóléti Központ nem hatóság, így csak közösen tudnak igazán hatékonyan fellépni, illetve a hatóság elodázott döntéseinek megváltoztatását mi nem tudjuk felvállalni.

A kerületben élő gyerekek szociális életkörülményei igen változatos képet mutatnak a különböző szélsőségekig. Családok életében a biztos háttér és anyagi stabilitás épp úgy jelen van, mint a mindennapos létbizonytalanság. Újpest egyes területein, a gyerekek egy szűk rétege, igen jó körülmények között, rendezett és gondoskodó családi környezetben élnek. A többség átlagos életkörülmények között él. E mellett azonban egyre több iskola számol be arról, hogy egyre növekszik a családokon belül az anyagi veszélyeztetettség. Sajnos egyre több az elhanyagolt gyermek (fizikálisan és lelkileg). És egyre nő azoknak az eseteknek a száma, ahol nem feltétlen pénzkérdés a gyermek jóléte. A szülői felelősséget pedagógiai módszerekkel nem lehet kényszeríteni. A legfontosabb érv: a gyermek mindenekfelett álló érdeke. Ezt az érvet korábban csak néhány esetben kellett versenyeztetni a szülői önzéssel.

Az utóbbi időben azonban egyre több azon családok száma, aki anyagi problémákkal, lakhatási gondokkal küzd, esetleg kilakoltatás veszélye fenyegeti őket. A megélhetésért folytatott harc mellett a gyermeknevelés erőteljesen háttérbe szorul.

Szülői felelőtlenség, nemtörődömség, a nevelés hiánya jelentős mértékben hozzájárul a tanulók veszélyeztetetté váláshoz. Egyéb hátrányos, veszélyeztető helyzetek még: szülők alacsony iskolai végzettsége, műveltségi szintje, munkanélküliség, alkoholizmus, elvált szülő. Növekszik azoknak a gyerekeknek a száma, akiknek szülei nem tudják fizetni az önköltséges programokat (pl.: kirándulások, erdei iskola, színházlátogatások, táborok). Sok családnak jelent problémát az iskolai étkezés befizetése, mivel a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre a jövedelemhatártól való pár száz forintos eltérés miatt már nem jogosultak. Ezen probléma megoldására egyre nagyobb szükség lenne, mivel vannak olyan gyermekek, akik az iskolában eltöltött idő alatt alig, vagy nem minőségi ételt esznek. Ez gyakran vezet a gyerek fáradékonyságához, dekoncentrálttségéhez, esetlegesen magatartási problémáihoz. Nagy segítséget jelent az Önkormányzat által finanszírozott gyümölcs projekt, mivel ezek a gyerekek más körülmények között ritkán jutnak gyümölcshöz.

Nő a lakhatási nehézségekkel küzdő családok száma, s egyre több gyermek életét, iskolai teljesítményét nehezíti meg a család életviteli problémái, a szülői elhanyagolás.

Egyre gyakoribb azon tanulók száma, akik "lelki terrorban" élnek, vagy érzelmileg súlyosan elhanyagoltak.

Nagy problémát jelentenek azok az esetek, amikor a szülők rossz kapcsolata, egymás közötti harca válás előtt, alatt vagy után veszélyeztetik a gyermek egészsége fejlődését, bizonytalanságot, zavart okozva a gyermekek mindennapi életében.

Sajnos szintén megfigyelhető az a tendencia, hogy nő a beilleszkedési, tanulási, magatartási, valamint pszichés zavarral küzdő gyermekek száma.

Sok iskolában jelent problémát a szülők érdektelensége gyermekük iskola előmenetele iránt. Nagy problémát jelent, hogy pont a veszélyeztetett gyermekek szülei azok, akik általában nem jelennek meg szülői értekezleteken, fogadóórákon. Ilyenkor az iskola egyik fontos feladata, hogy a szülői felelősséget tudatosítsák, a szülőket motiválttá tegyék gyermekeik vonatkozásában.

Súlyos problémát jelent a gyerekek egyre nagyobb számú energiáit fogyasztása. Hetedik osztálytól felfelé a fiatalok szubkultúrájában egyre számottevőbben jelen van az alkohol, a cigaretta és a különféle drogok használata. Hatékony az Önkormányzat által szervezett és támogatott kortársképzés. Ennek kiterjesztését azonban több évfolyamon is szükségesnek látják. Veszélyforrás az okos telefonok használata és az internet használatból adódó veszélyhelyzetek. Az internetes zaklatás (viber, youtube veszélyei), valamint visszaélések erősödő veszélyforrást jelentenek a gyermekek számára. A kontroll nélküli internethasználat kiemelkedő veszélyt jelent a tanulókra. Olyan tartalmakhoz férnek hozzá, amelyek nem életkoruknak megfelelő. Tudomásuk van olyan esetekről, melyekben a Facebook használat, a rossz társaságba keveredés problémákat okoz. Felhívták a gyerekek figyelmét a Kék Bálna jelenség veszélyeire. A „Kék Bálna” internetes játékba bekapcsolódó gyermek esetében 1 alkalommal kértek pszichológusi segítséget a Család- és Gyermekjóléti Központtól, és azt meg is kapták.

A bullying korjelenség, melytől nagyon nehéz megóvni a fiatalokat. A bizalmi viszony kialakításával, a személyes figyelemmel, a felvilágosítással próbálnak ellene tenni. Megjelenik az iskolába nem járás is, és sajnos bármilyen indokkal az orvosnál megjelenő tanuló kaphat igazolást.

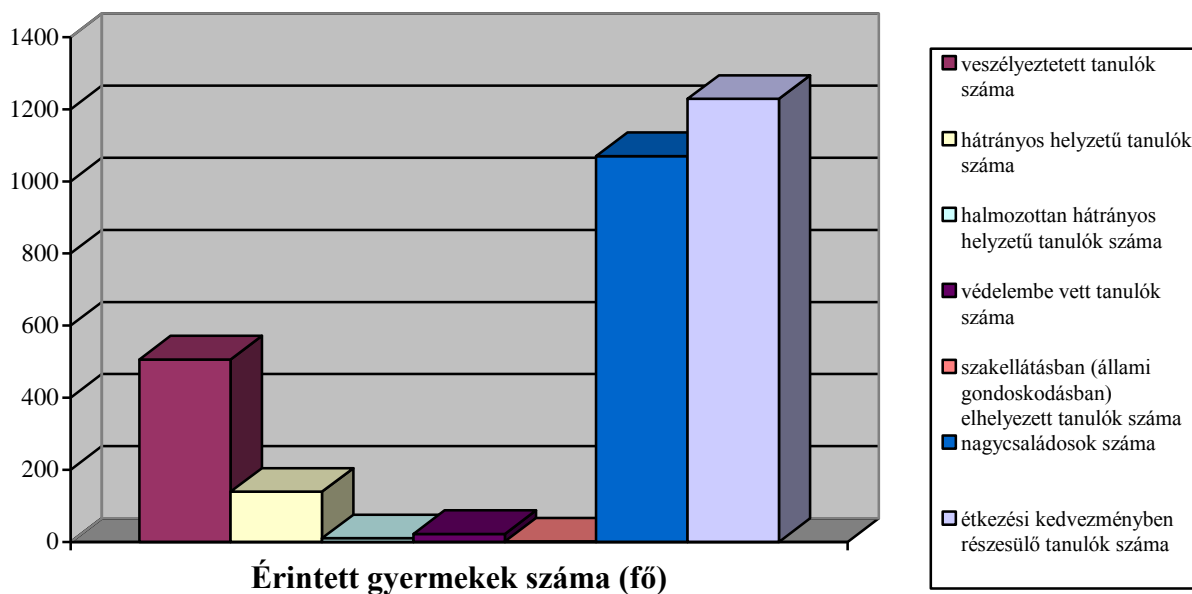
A nagyobb gyerekeknél veszélyeztető helyzet a lelki problémákból eredő magatartási és tanulási gondok. Ezek megoldásához nagy segítség lenne az iskolapszichológusi ellátás rendszeres jelenléte.

A gyermekekre jellemző, hogy szabadidejükben nem tudják lekötni magukat, annak ellenére, hogy az intézményen belül számtalan szakkör, sportolási lehetőség lenne, számukra melyet nem vesznek igénybe, ill. a szülő kéri az ebéd utáni a hazaengedési lehetőséget. A kötetlen időtöltés jó lehetőséget kínál a „baráti társaságok” kialakulására, a közös dohányzásra,

esetenként italfogyasztásra, és más káros szenvedély kialakulására. *A Család- és Gyermekjóléti Központ Rózsa utcai klubjába több tanulójuk is jár, ahol segítséget kapnak a szabadidő tartalmas eltöltésére.*

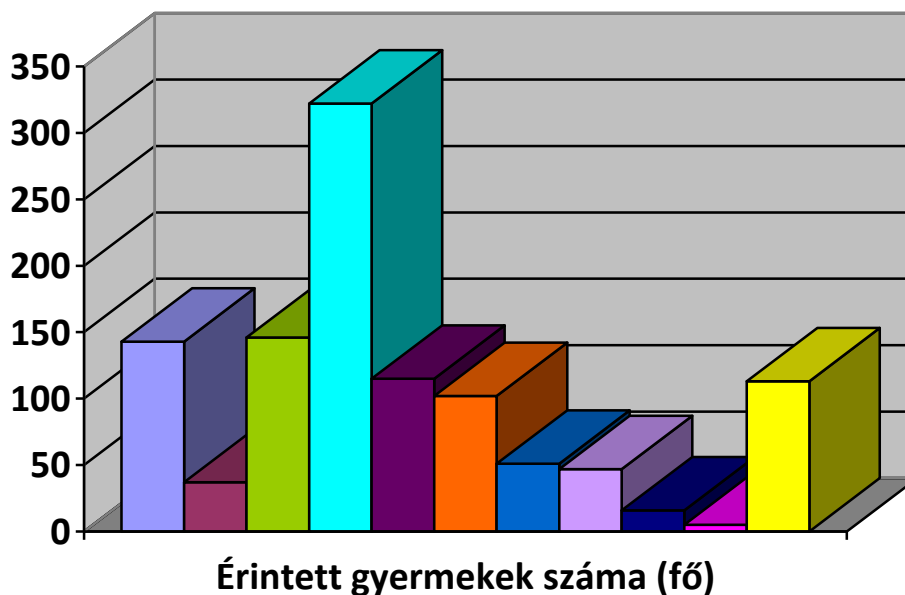
Statisztikai adatok az iskolai gyermekvédelmi munkában

<i>Gyermekvédelmi adatok az iskolában</i>	érintett gyermekek száma (fő)
veszélyeztetett tanulók száma	506
hátrányos helyzetű tanulók száma	139
halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma	10
védelembe vett tanulók száma	22
szakellátásban (állami gondoskodásban) elhelyezett tanulók száma	1
nagycsaládosok száma	1070
étkezési kedvezményben részesülő tanulók száma	1229

A veszélyeztetettség okai	érintett gyermekek száma (fő)
Anyagi nehézségek	143
Lakhatási nehézségek	37
Gyermeknevelési problémák	146
Gyermekek különféle magatartási, pszichológiai és teljesítményzavar, beilleszkedési nehézségei	322

Családi konfliktusok	115
Szülők, család életviteléből fakadó problémák	102
Szülői elhanyagolás	51
Tankötelezettség mulasztás	47
Családon belüli bántalmazás	16
Szenvedélybetegség	5
Fogyatékoság, speciális nevelési igény (SNI)	113

Anyagi nehézségek
Lakhatási nehézségek
Gyermeknevelési problémák
Gyermekek különféle magatartási, pszichológiai és teljesítményzavar, beilleszkedési nehézségei
Családi konfliktusok
Szülők, család életviteléből fakadó problémák
Szülői elhanyagolás
Tankötelezettség mulasztás
Családon belüli bántalmazás
Szenvedélybetegség
Fogyatékoság, speciális nevelési igény (SNI)

Javasataik a gyermekvédelmi problémák hatékonyabb kezelése érdekében:

A jelzőrendszer működését az iskolák többsége megfelelőnek, kielégítőnek tartja. A jelzőrendszeri tagok közötti kapcsolat folyamatosan fejlődik, s egyre tartalmasabb. Fontos lenne a jelzőrendszeri megbeszélések interaktívabbá tétele, esetleg konkrét esetek megbeszélése mentén.

Hasznos lenne félévente az adott iskola problémás eseteiről helyben esetmegbeszélést tartani, hogy az iskolák rendszeres tájékoztatása megoldott legyen, illetve könnyebb lenne a problémás helyzetek kezelése. A hatékonyabb munkavégzés érdekében egy gyermek- és ifjúságvédelmi szakember jelenléte sokat segíthetne a pedagógusok terheinek csökkentésében. Fontos lenne, hogy az iskolai gyermekvédelmi feladatokat ismét főállású, a gyermekvédelem területén jártas szakemberek lássák el. Egyes kirívó esetekben, amikor az egyes tanulók és az osztály, vagy az iskola és a család között alakul ki konfliktusos helyzet, szükségesnek látják és szeretnék mediátor bevonását. Fontos lenne az iskolák és az óvodák gyermekvédelmi munkájának összehangolására, hogy már az iskolába lépéskor megfelelő segítséget, támogatást, figyelmet kaphassanak azok a diákok, akikről már az óvodában kiderült, hogy megsegítésre szorulnak.

A gyermekvédelmi rendszer hatékonyságát növelhetné, ha a gyámhatósági eljárások nem húzódnának el, és hamarabb születne döntés az ügyekben. A jelenlegi ügyintézési idő, mely után a döntés megszületik, és az érdemi munka elkezdődhet az adott családdal, gyermekkel, nagyon gyakran kitolódik, és ez alatt az idő alatt a gyermek továbbra is ki van téve a veszélyeztetésnek, sőt gyakran a létbizonytalanságnak.

Szorosabb kapcsolatot kellene az iskolák és óvodák gyermekvédelmi munkájában kialakítani, hogy már az iskolába lépéskor megfelelő figyelmet és segítséget kapjanak a családok.

Az intézményi gyermekvédelmi felelősök számára esetmegbeszélő, workshop jellegű, **képzésnek/ továbbképzésnek** számító összejövetelek tartására igény lenne.

3.5.3. Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat IV. kerületi Tagintézménye

Szakmai tevékenység, kapcsolatok, együttműködések a jelzőrendszer tagjaival

Újpesten a pedagógiai szakszolgálati feladatköröket 2013. augusztusig az EGYMI-hez tartozóan látta el a korábbi nevelési tanácsadó gyógytestnevelőkkel kiegészült kollektívája. Szeptember 1-jétől működik tagintézményük a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat részegységeként. A leválás és az indulás sem ment zökkenőmentesen, de a félév végére elmondható volt, hogy a munkatervben kitűzött elsődleges céljukat – a működőképességük biztosítását – sikerült elérniük, megküzdöttek a kezdeti nehézségekkel. A januárban kiadott 8/2014. EMMI Rendeletet hónapok óta várták, megjelenése új kereteket szab munkánknak, elsősorban az óvoda-, iskolapszichológia terén. A szervezeti és törvényi változásokra való reagálás, a feladatellátással kapcsolatos módosítások megvitatása, a szükséges ügyviteli módosítások kialakítása folyamatos feladatuk volt az első félév során, időnként úgy érezték, hogy mindez a szakmai munka terhére történt.

A 2013/14-es tanévet a tankerületi KLIK szárnyai alatt kezdték, a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat szakmai támogatása mellett. Az együttműködés kerületi szinten megfelelő volt, az utóbbi időben pedig egyenesen kedvezőnek mondható. Örülnek ugyanakkor a fővárosi új munkaközösségeknek, így több szakmai tudás és információ juthat el hozzájuk, és több szakmai kapcsolatuk épülhet a többi budapesti tagintézménnyel és az ott dolgozó munkatársakkal. Sajátos átmeneti állapot tagintézményükben, hogy a régi séma szerinti munkaközösségek is működnek (gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, gyógytestnevelő), miközben megtörtént a szakszolgálati feladatok szerinti munkacsoportok kialakítása is, mint ahogy fővárosi szinten is a feladatcsoportok köré szerveződnek a munkaközösségek.

A vizsgálati és terápiás óraszámok aránya, a feladatok pontos kijelölése még meglehetősen bizonytalanul történhetett meg, hiszen az új központi munkaköri leírás váza elkészült ugyan, de intézményre, személyre szabása még a későbbiekben történik meg.

A pedagógiai szakszolgálatoktól elvárt módon, folyamatos nyitva tartással működnek. Hetente három óra a team-idő, ennek keretében átlag havi egy alkalommal munkacsoporti megbeszélésre is sor kerül. A szupervíziót saját zsebből finanszírozzák a kollégák, a nem rendszeres, akkreditált belső továbbképzést – esetmegbeszélés formájában – ugyancsak anyagi áldozatot hozva sikerült megszervezniük a félév második felére. A munkaközösségi találkozók az aktuális szakmai problémák, teendők megbeszélése és esetmegbeszélések folynak. Mindez a szakmai munka támogatását, színvonalának emelését, hatékonyságának elősegítését célozta, de a munkaközösségi teamek hatékonyságán is dolgozniuk kell még.

A kontaktórán kívül munkaidejüket a felkészülésre, a vizsgálatok értékelésére, szakértői vélemények írására, dokumentáció végzésére, szakmai konzultációra, szülői konzultációk tartására fordítják.

Korai fejlesztésre két kisgyermek esetében került sor, egyikükhöz a bölcsődébe, másikukhoz otthonába utazik a konduktor kolléganő, aki fennmaradó idejében a szakszolgálatban fejleszt BTM-es gyermekeket konduktív pedagógiai módszerekkel.

Kifejezetten **konduktív pedagógiai** fejlesztésre nem érkezett még igény.

Tagintézményükben **fejlesztő nevelést** egyetlen gyermek sem vesz igénybe.

A **kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása** is pedagógiai szakszolgálati feladatkör, egy gyógypedagógus kolléganőket bízták meg a koordinációs feladatokkal, aki rendelkezik ilyen jellegű szakirányú végzettséggel. Tevékenysége egyelőre a kapcsolatfelvétellel, információk közvetítésére korlátozódik.

A **szakértői bizottsági** tevékenységüket nehezítette leginkább, hogy a tanév elején nem tudtak pontosan az EGYMI-ből való kiválás időpontját, a vezetői jogosultságot, késett a vezetői megbízás, nem volt pecsétjük, OM azonosítójuk, nem tudták kiadni a szakvéleményeket. Az átadás-átvétel júniusban történt meg, kisebb fennakadásokkal.

A vizsgálatok terén a törvény által előírt határidőket sajnos nem tudják tartani. A levélben történő behívás helyett a rugalmasabb telefonos kapcsolattartás működik náluk, így könnyebb az időpontok egyeztetése a szülőkkel, de tisztában vannak vele, hogy át kell térniük az írásbeli értesítésre. Problémaként merült fel, hogy az új központilag előírt iskolai beküldők nem kellően informatívak, az adatok gyakran hiányosak, a beírt telefonszámok elavultak, a szülők nem elérhetőek.

Feladataikat igyekeznek a nehézségek ellenére is jól megoldani, a véleményeket minél hamarabb, hibátlanul elkészíteni.

A pszichológus kollégák közül tízen vettek részt a szakértői bizottsági tevékenységben, a gyógypedagógusok közül öt dolgozójuk.

Február 10-én kezdődött tagintézményükben a beiskolázási vizsgálat, melyre kb: 150 fő jelentkezett.

A **nevelési tanácsadás**, benne a terápiák kissé háttérbe szorultak a félévben a diagnosztika mögött. A kollégák szakértői bizottsági és a nevelési tanácsadásbeli tevékenysége néhány esetben összemosódott, a feladatkörök elhatárolása nehezen ment, a korábbi rutin tartotta magát. A félév végére nagyjából sikerült tisztázni, ki milyen arányban végzi a kétfajta tevékenységet, bár állandó óraszámot még nehéz mondani.

Tervbe vett feladataik közül a kerületi segítő intézmények munkatársaival történő konzultáció alkalomszerűen valósult meg, többnyire a Család-és Gyermejkölési Központ családgondozóival tartották a kapcsolatot a közös ügyekben.

A szakértői tevékenység és a nevelési tanácsadás körében minden esetben történt konzultáció a szülőkkel.

Októbertől megindult havi két alkalommal a Szülők fóruma pszichológus és gyógypedagógus vezetésével. A fórumokon különböző gyermekneveléssel kapcsolatos kérdésekről, valamint tanulási és magatartási problémákról tartottak előadást és vezettek beszélgetést. A szülők részéről érdeklődés mutatkozott, többen visszatérő vendégek voltak közülük. A fórum nagy előnye, hogy a szülők pszichológiai és pedagógiai szempontból egyaránt ráláthatnak egy-egy adott kérdésre, és tanácsot, javaslatot, útmutatást kaphatnak mindkét területen, miközben a szülő társakkal egymást segíthetik, bátoríthatják.

A **logopédiai ellátás** ambuláns módon tagintézményükbe, valamint a kerület nevelési, oktatási intézményeiben valósul meg. Az órarend összeállításban nehézséget okozott a törvényi előírás betartása, miszerint minden gyermeknek hetente kétszer kell logopédiai terápián megjelennie. A súlyosabb eseteket eddig is nehezen tudták intenzív terápiában részesíteni, így azonban ez szinte lehetetlen. Órakeretük kb. 80%-át a nagycsoportos, iskolába menő és első osztályos gyermekek ellátása teszi ki. Újabb teher a kerületben működő egyházi, és magán fenntartású óvodák és iskolák ellátása is. Így jelenleg több kolléga 3-4 intézménybe is utazik.

Logopédiai munkaközösségük 18,5 státusszal 26 óvodát és 16 iskolát lát el a kerületben. Novemberben kezdték meg azoknak az intézményeknek az ellátását, melyek addig szakember hiány miatt ellátatlanok maradtak. Decembertől sikerült megbízási szerződéssel foglalkoztatni nyugdíjasaikat, akik besegítenek az ellátásba, így januártól már az egyházi és magánintézmények is ellátásra kerültek, ezzel nagymértékben növekedtek terheik. Egy-egy intézményre kevesebb óraszám jut.

A magas esetszámok, főleg az ellátás terén, komoly létszámemelkedést mutatnak az októberi állapothoz képest. Folyamatosan nő a komplex terápiát igénylők száma. Vannak ellátási helyek, ahol a szoba alkalmatlan terápia végzésére. Ambulanciát minimális létszámmal tudnak működtetni, mert a Szakszolgálaton belül nincs elég alkalmas szoba. Komplex csoportterápiákat is nehézkes végezni, jelenleg két dadogó csoport működik ambulanciájukon.

Dávid Csilla kolléganőnél öt logopédus-hallgató töltötte tanítási gyakorlatát.

Munkatársaik rendszeresen tartottak fogadó órákat, részt vettek szülői értekezleteken, konferenciákon.

Szakszolgálatuk logopédusai közül 11 fő vállalt az EGYMI-ben túlórában SNI ellátást, hogy a súlyos ellátási gondjukon enyhítsenek.

A **gyógytestnevelők** Újpesten az iskolás korosztály ellátásával foglalkoznak.

Szeptemberben öt álláshelyen három dolgozó kezdte meg a szokásos év eleji feladatait: beiratkozás, csoportok kialakítása, kartonok megírása. A negyedik álláshely betöltése könnyítette kissé munkájukat, az ötödik helyen megbízási szerződéssel 5 órában foglalkoztatnak kollégát. Október hónap végén a gyógytestnevelők felvették a kapcsolatot az iskolák védőnőivel az addig foglalkozásra jelentkezett tanulók egyeztetése miatt.

Az iskolákban a védőnőkkel együtt szűrték ki az 1, 3, 5, 7, 9, 11.-évfolyamra járó gyerekeket, akiknek vizsgálata nem kötelező, csak a 2, 4, 6, 8, 10, 12. évfolyamra járó gyerekeket kell kötelezően kiszűrniük. Fogadóórákat tartottak munkatársaik, nyílt napon adtak lehetőséget a szülőknek, hogy betekintést nyerjenek a gyógytestnevelés órán folyó munkába. A kerületben korábban működött gyógyújszás, sajnos erre jelenleg nincs lehetőség.

A második félévben kiemelt feladat a tanulók szűrésének figyelemmel kísérése, egyeztetés a védőnőkkel és iskolaorvosokkal, hogy minden gyermek megkaphassa a neki megfelelő ellátást. Feladat még egymás óráinak hospitálása is. Megalakult a gyógytestnevelők fővárosi munkaközössége, ahol kollégájuk is aktívan részt vesz.

A pedagógiai szakszolgálatok működését szabályozó 15/2013. EMMI rendelet az **óvoda-, iskolapszichológiai** feladatkört a koordináció területére csökkentette le. Ennek ellenére 2013 szeptemberében mind a 13 pszichológusuk kijárt rendszeresen oktatási-nevelési intézményekbe a tankerület kifejezett kívánságára; a későbbi hónapokban a kint töltött idő csökkent. A félév végéig 8 pszichológus látogatta az intézményeket a nevelési tanácsadás feladatkör keretein belül. Szeptemberben megbízták egy munkatársukat a koordinátori teendőkkel, mivel azonban a nevelési-oktatási intézmények nem kaptak pszichológus státuszokat, pusztán saját kollégáit koordinálta, illetve kapcsolatot tartott a tankerület intézményeivel.

A 8/2014. számú rendeletmódosítás lehetővé teszi, hogy az álláshelyek betöltéséig a pedagógiai szakszolgálat munkatársai ellássanak óvoda-, iskolapszichológusi teendőket, ennek megszervezése folyamatban van.

Összességében kollektívájukról elmondható, hogy magasan képzett, pozitív pedagógiai attitűddel bíró, asszertív személyiségű munkatársak dolgoznak náluk. Azon túl, hogy sokan több mint 30 éve dolgoznak együtt, az évkezdés kihívásai még jobban összekovácsolták a csapatot.

Szakmai kapcsolatok, együttműködések

A Család- és Gyermekejóléti Központtal a 2017. évben a korábbiaknál intenzívebbé vált a kapcsolatuk. Az előző években általában ők kaptak vizsgálati vagy tájékoztatási kéréseket a Központtól, tavaly viszont több ízben jeleztek az intézmény felé.

Négy jelzésük közül egy a szakértői vizsgálat notórius elmulasztása miatt történt (egy testvérpárt érintett), egy gyermeknél a pszichoterápia közben felmerült a szexuális visszaélés gyanúja, egy kislánynál szuicid veszélyeztetettség állt fent, egy másikat pedig osztálytársa bántalmazott szexuálisan.

Négy esetkonferenciára kaptak meghívást a 2017-es év folyamán. Ebből három esetben pszichológusuk vett részt a megbeszélésen, egy esetben ez a kolléga betegsége miatt elmaradt. Az esetkonferencia okai: egy fiúnál komoly iskolai magatartási, valamint tanulási problémák; egy másik fiúnál szintén hosszú ideje fennálló magatartási-beilleszkedési zavarok súlyos családi környezeti ártalommal, ill. egy lány esetében a szexuális abúzus gyanúja (ennél az esetnél több megbeszélést is tartottak).

2017 folyamán rendszeresen részt vettek a jelzőrendszeri megbeszéléseken, felváltva a tagintézmény igazgatója, ill. a helyettese képviselte szakszolgálatukat. Daru Katalin igazgató előadást is tartott a Központ munkatársainak, amelyben a szakszolgálatok átalakulását, az új struktúrát, ill. működésmódot ismertette.

A jelzőrendszeri tanácskozások, tájékoztatások általában informatívak, érdekesek.

A jelzőrendszer többi tagjával kapcsolatuk rendszeres. Az óvodák és iskolák esetében ez évtizedekre visszanyúló együttműködést jelent, a védőnőkkel viszont csak az utóbbi tanévekben vált intenzívebbé. A védőnők az elmúlt tanévben több alkalommal is ellátogattak tagintézményükbe, legutoljára közös megbeszélést szerveztek a védőnők és a bölcsődei gondozók részvételével. A Baba-mama klubban számos munkatársuk felelt a kismamák kérdéseire a tavalyi tanév során.

A jelzőrendszeren belüli kommunikációban nem látnak olyan problémát, amely alapvetően akadályozná az együttműködést a Család- és Gyermejkölési Központtal. A nagyfokú munkaterhelés mind a Központ, mind a szakszolgálatra jellemző, így, egyes esetekben, az ügyek lassú haladása figyelhető meg, azonban létszámbővítés nélkül ebben a tekintetben nem várható változás. *A jelzőrendszer más tagjait illetően továbbra is azt tapasztalják, hogy az óvodák-iskolák sok esetben óvakodnak a gyermekvédelmi jelzéstől. A 2017-es évben is előfordult, hogy azért küldtek pszichológiai vizsgálatra gyermeket nevelési tanácsadás részlegükbe, hogy a jelzés felelősségét áthárítsák a szakszolgálatra, ill. az iskolapszichológusok is több olyan esetről számoltak be intézménypszichológiai koordinátoruknak, amelynél szerintük a probléma már elérte a jelzés határát, az iskola vezetése viszont nem vállalta az eljárás megindítását.*

Az év folyamán jelzéseik után értesítést kaptak a Központtól arról, hogy megindult az eljárás, de a későbbiekben – ha csak nem érkezik esetkonferenciára meghívó – nem kapnak visszajelzést az eset folytatásáról ill. lezárásáról, kimeneteléről. Szeretnék, ha több alkalommal kapnának információt az eljárásról.

3.5.4. Védőnői Szolgálat

A Védőnői Szolgálat célja:

Az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.

A Védőnői Szolgálat bemutatása:

A IV. kerületben a Védőnői Szolgálat az Újpesti Egészségügyi Nonprofit Kft. szervezeti egységeként látja el feladatát.

Jogszabályi háttér:

- 12/1991. (V. 18.) NM rendelet a tanuló ifjúság üdülésének és táborozásának egészségügyi feltételeiről
- 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről
- 19/2009. (VI. 18.) EüM rendelet a tizenhat éveseknek szervezett ingyenes orvosi vizsgálat megvalósításával és az új Egészségügyi Könyv bevezetésével összefüggő egyes miniszteri rendeletek módosításáról

- 19/2012. (III. 28.) NEFMI rendelete egyes egészségügyi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 1997. évi CLIV. Törvény az egészségügyről
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról
- 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről
- 35/2011. (III. 21.) Korm. rendelet az intézetben kívüli szülés szakmai szabályairól, feltételeiről és kizáró okairól
- 47/1997. (XII. 17.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében járó anyatejellátás feltételeiről
- 49/2004. (V. 21.) ESZCsM rendelet a területi védőnői ellátásról
- 5/1997. (XII.18.) NM. rendelet az egészségügyi szolgáltatásokról és szűrővizsgálatok igazolásáról
- 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról
- 63/2011. (XI. 29.) NEFMI rendelet az egészségügyi szakdolgozók továbbképzésének szabályairól
- 8/2002. (X.4.) ESZCSM rendelet az anyatej társadalombiztosítási támogatás alapját képező áráról, valamint a támogatás elszámolásának módjáról
- 2016. évi CLXV. törvény egyes gyermekvédelmi és egészségügyi tárgyú törvényeknek a gyermekek biztonságának és védelmének fokozása érdekében történő módosításáról
- **28/2017. (X. 25.) EMMI rendelet egyes egészségügyi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról**

A Védőnői Szolgálat feladata:

- Nővédelem [26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról, valamint 49/2004 (V.21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- Várandós anyák gondozása [26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról, valamint 49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- Gyermekágyas anyák gondozása [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- 0-6 éves korú gyermekek gondozása [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról, valamint 8/2002. (X. 4.) ESZCSM rendelet az anyatej társadalombiztosítási támogatás alapját képező áráról, valamint a támogatás elszámolásának módjáról alapján]
- tanköteles gyermekek gondozása [26/1997. (IX. 3.) NM. rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról alapján]
- családgondozás [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában való részvétel

A Védőnői Szolgálat két, feladataiban eltérő részre tagolódik, a *területi ellátásra*, valamint az *iskola-egészségügyi* ellátásra.

Területi ellátás

Személyi ellátottság:

A Védőnői Szolgálat területi ellátásában harminc területi védőnői státusz engedélyezett. A 2017. december 31-ei állapot alapján, a dolgozók közül huszonhat védőnő határozatlan idejű kinevezéssel, három védőnő Gyermekgondozási Díjon lévő dolgozó státuszán, határozott idejű szerződéssel végzi preventív gondozási feladatait. Egy Gyermekgondozási Díjon lévő védőnő területi körzetének gondozási feladatai felosztásra kerültek a dolgozói létszámihiány miatt. 2017 évben az Újpesti Egészségügyi Nonprofit Kft. Védőnői Szolgálat területi ellátásánál állásfejlesztés, átszervezés nem történt.

Helyi jellemzők:

A kerület közigazgatási területén 30 védőnői körzet van kialakítva. A kialakított védőnői körzetek öt egészséges tanácsadó köré vannak csoportosítva.

Az öt tanácsadóban a védőnői körzetek megoszlása a következő:

Tanácsadó megnevezése	Tanácsadó címe	Telefonszám	Védőnői körzetek száma
Király utcai Tanácsadó	1042. Budapest, Király u. 19.	369-15-41	8 körzet
Erdősor úti Tanácsadó	1046. Budapest, Erdősor út 1.	233-14-14	6 körzet
Pozsonyi utcai Tanácsadó	1045. Budapest, Pozsonyi u. 23.	369-19-18	7 körzet
Galopp utcai Tanácsadó	1046. Budapest, Galopp u. 6.	380-69-84	5 körzet
Hargita utcai Tanácsadó	1046. Budapest, Hargita u. 1.	230-28-06	4 körzet

A területi ellátás mutatószámai: (2017. december. 31)

	Király	Erdősor	Pozsonyi	Galopp	Hargita	Összesen
Ellátott családok száma	1455	945	1328	744	591	5063
Családlátogatási alkalmak száma	6239	4694	4147	2777	2298	20155
Szaklátogatási alkalmak száma	8111	6845	4993	4002	3057	27008
Gondozott gyermekek száma (fő)	1579	1152	1318	900	712	5661
Fokozottan gondozott gyermekek száma (fő)	83	73	80	122	52	410
Gondozott várandósok száma (fő)	422	286	330	221	115	1374
Titkolt terhességek száma (fő)	1	0	1	1	0	3
Gyermekjóléti Központ felé jelzett esetek száma (eset)	15	24	3	0	0	42

A védőnők, illetve az általuk gondozott családok között a kapcsolattartás folyamatos. A kapcsolattartás családlátogatás, tanácsadás, fogadóóra, illetve a védőnők által szervezett és működtetett klubfoglalkozások keretében valósul meg. Sok esetben, akut probléma jelentkezésekor a szülő telefonon keresi meg a védőnőt és kéri a segítségét. A védőnő, amennyiben sikerül egyedül kezelnie az esetet azonnali problémamegoldásba kezd, amennyiben nem a szülő előzetes tájékoztatása után és beleegyezésével más szakemberek segítségét kéri (Család- és Gyermekjóléti Központ, Szociális Osztály, házi gyermekorvos, bölcsőde, óvoda, iskola stb.)

2016. január 1-e óta a családoknak együtt kell működni a védőnővel, a szolgáltatásról nem mondhatnak le. Az együttműködés kereteit gondozási tervben rögzítik, amit a családot ellátó védőnő és a gyermek gondviselője egyetértésben fogalmaz meg az igényeknek megfelelően és kölcsönös aláírásukkal ismernek el azt.

2017. szeptember 1-től Kora Gyermekkorai Szűrőprogram került bevezetésre, melynek keretében még több korcsoport védőnői szűrővizsgálata történik meg kötelező jelleggel. Újdonság a szülői kérdőív megjelenése, amely nagyobb rálátást biztosít a szülőknek gyermekük fejlődésének megítélésében. Kiértékelése a védőnővel közösen, a szűrővizsgálatok-alkalmával történik. Nagyon pozitív a fogadtatása a gondviselők részéről ennek a nyomtatványnak.

Az eddigi 9 szűrést (1,2,6 és 12 hónap, 2,3,4,5 és 6 év) 14, szükség esetén 16 szűrés váltja fel 0-7 éves korig. 1,2,3,4,6,9 és 12 hónapos korban, 2,3,4,5,6 és 7 éves korban (amennyiben nem kezd meg iskolai tanulmányait a gyermek). Ha a 12 hónapos, valamint 2 éves korban végzett vizsgálatnál eltérést talál a védőnő, szükséges a szűrést 15 hónapos, illetve 2 és fél éves korban is elvégezni. Abban az esetben, ha a szülő nem teszi lehetővé a védőnői szűrővizsgálatot, nem jelenik meg a tanácsadóban gyermekével, a védőnőnek jelzési kötelezettsége van a Család- és Gyermekjóléti Központ felé.

A megnövekedett szűrővizsgálatok száma miatt a családlátogatások száma várhatóan csökkenni fog.

A kerület óvodáiban 3037 óvodás gyermek ellátása történik, a .2016-2017. tanév I. félévétől (2016. október 1. létszámadatok alapján).

Az óvodai preventív gondozási feladatokat az óvodák vezetésével együttműködve látják el a területi védőnők. (A jelenleg hatályos jogszabályok nem írják elő a területi védőnők részére a rendszeres óvodai védőnői szűrővizsgálatokat.)

A IV. kerületi óvodák létszámadatai (2016. október 1.)

	Óvoda	Létszám (fő)
1.	Ambrus Óvoda	77
2.	Aradi Óvoda	187
3.	Bőrfestő Óvoda	339
4.	Csányi Tagóvoda	62
5.	Dalos Ovi Óvoda	193
6.	Deák Óvoda	150
7.	Aranyalma Óvoda	108
8.	Homoktövis Óvoda	171

9.	JMK Óvoda	177
10.	Karinthy Frigyes Óvoda	186
11.	Királykerti Tagóvoda	124
12.	Lakkozó Tagóvoda lakkozó Glieder Kindergarten	175
13.	Kertvárosi Tagóvoda	85
14.	Nyár Óvoda	174
16.	Park Óvoda Park Kindergarten	111
17.	Pozsonyi Tagóvoda	65
18.	Liget Óvoda	132
19.	Szent János Katolikus Ált. Isk. és Óvoda	102
20.	Viola Óvoda	139
21.	Virág Óvoda	185
22.	Vörösmarty Tagóvoda	95
	összesen	3037

Egészségnevelés:

A Védőnői Szolgálat dolgozói nagy hangsúlyt fektetnek a kerület lakosságának, valamint az általuk gondozottak felvilágosítására, tájékoztatására, egészségnevelésére. A szülők, illetve a leendő szülők felvilágosítása, támogatása, megerősítése és mentálhigiénés gondozása, a gyermeknevelés során a tanácsadás, a figyelem felhívása a minták, az értékek megfelelő átadására, az egészséges családi háttér, az egészséges személyiségfejlődéshez elengedhetetlen. A védőnők a területi gondozási munkájukon és a kerületi rendezvényeken túl, az Egészséges Tanácsadóknak is szerveznek és végeznek egészségnevelő munkát. Erre a klubfoglalkozások keretein belül van lehetőség.

A Király utcai Tanácsadóban Dr. Dabousné Székelyhídi Julianna már tizenöt éve szervezi és vezeti az Újpesti Lisztértekenyek Klubját. Az elmúlt évben 11 alkalommal, összesen 330 fő vett részt a klubfoglalkozásokon.

Az Erdősor úti Tanácsadóban Baba-mama klub (2 alkalom – 25 fő), és Babamasszázs tanfolyam (8 alkalom – 20 fő) működött.

A Pozsonyi utcai Tanácsadóban Szülésre felkészítő tanfolyam (33 alkalom – 195 fő) és Babamasszázs tanfolyam működött. (22 alkalom-232 fő)

A Galopp utcai Tanácsadóban Baba-mama klubot (8 alkalom – 68 fő) és Szülésre felkészítést (16 alkalom – 117 fő) szerveztek a területi védőnők. A védőnők, a Pető Intézzel együttműködve, megszervezik a megkésett mozgásfejlődésű gyermekek felkutatását, és felülvizsgálatát. Ez a tevékenység egész Újpestre kiterjed, és éves ütemterv szerint 2018-ban is folytatódik - előzetes bejelentkezés alapján - a Galopp utcai Tanácsadóban. Az elmúlt évben, Kondákor Ágnes konduktor segítségével, 11 alkalommal 92 gyermek vizsgálata történt meg.

A Hargita utcai Tanácsadóban Várandós klub (11 alkalom – 89 fő), Baba-mama klub (16 alkalom – 172 fő) és Babamasszázs tanfolyam (62 alkalom – 204 fő) volt.

A tavalyi évben, 2017. augusztus 25-én, 15. alkalommal került megrendezésre a kerületi **Anyatejes Világnap**. A Karinthy Frigyes Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola adott helyet

rendezvényünknek. A főbb szervezési feladatokat a Védőnői Szolgálat Pozsonyi utcai Tanácsadójának védőnői látták el, de a lebonyolításban aktívan részt vettek a többi tanácsadóban dolgozó védőnők és az iskola védőnők is.

Kerületünkben 12 fő védőnő szakos főiskolai hallgató töltött szakmai gyakorlatot 2017-ben. Az Erdősor úti tanácsadóban 2 fő, a Galopp utcai tanácsadóban 3 fő, a Pozsonyi úti tanácsadóban szintén 3 fő és a Hargita utcai tanácsadóban 4 fő ismerkedett a területi védőnői munka feladataival.

Iskola-egészségügyi ellátás

Személyi ellátottság:

A 2016-2017 tanévben, a IV. kerület oktatási intézményeiben, az iskola-egészségügyi feladatokat tizenkettő iskolavédőnő látja el. A huszonöt iskola tizenhárom iskola-egészségügyi körzetre van felosztva. Egy iskolavédőnő általában két oktatási intézményben végzi preventív gondozási feladatait. Két iskolavédőnő három, két iskolavédőnő pedig egy-egy oktatási intézményt lát el. Három oktatási intézmény (két középfokú és egy általános) két-két iskolavédőnői körzethez tartozik.

Valamennyi dolgozó rendelkezik az iskola-egészségügyi munkát szabályozó 26/1997. (IX.3.) NM. rendelet (az iskola-egészségügyi ellátásról) által előírt szakképesítéssel.

A tizenhárom iskolavédőnő közül:

- 10 iskolavédőnő határozatlan idejű kinevezéssel,
- 2 iskolavédőnő GYED-en lévő dolgozó státuszán, határozott idejű szerződéssel látja el feladatát,
- 1 iskola-egészségügyi körzet ellátását, két határozatlan idejű kinevezéssel foglalkoztatott iskolavédőnő helyettesítéssel látja el.

Helyi jellemzők:

Az általános iskolákban, 12 évfolyamos iskolákban és az egyházi általános iskolákban házi gyermekorvos, a középfokú oktatási intézményekben ifjúsági orvosok látják el az iskolaorvosi feladatokat.

Az iskolaegészségügy mutatószámai a 2016/2017. tanévben

Iskola-egészségügyi körzet	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	Össz.
Létszám (fő) (OEP!!!)	962	933	1030	826	931	957	873	972	882	872	1011	928	1022	12199
Egészségügyi ok miatt veszélyeztetett (fő)	9	16	84	76	72	311	138	58	101	125	82	61	47	1180
Szociális ok miatt veszélyeztetett (fő)	0	97	3	2	1	69	81	74	0	35	14	11	63	450

Vizsgáltak száma (fő)	610	693	961	307	482	600	595	733	733	869	728	451	807	8569
Szakorvoshoz irányítottak száma (fő)	139	16	59	68	184	92	163	290	349	353	126	126	477	2442
Szakorvosi leletet hozott (fő)	20	4	25	5	45	1	6	145	91	102	89	32	88	653
Gondozásba vettek száma (fő)	9	2	23	7	36	92	76	4	882	86	126	17	73	1433
Tisztasági szűrésen részt vett (fő)	1471	987	961	495	924	804	873	972	2804	2766	1965	732	4298	20052
Ambuláns forgalom (megjelenés)	378	154	1030	399	128	122	262	134	757	1243	384	195	321	5507
Észlelő- és jelzőrendszeri megbeszélésen (alkalom)	0	1	0	0	1	4	7	5	0	2	4	0	0	24
Gyógytestnevelésre járó tanulók száma (fő)	29	3	3	48	6	40	29	151	38	116	41	89	57	650

A 26/1997 (IX.3.) NM. rendelet (az iskola-egészségügyi ellátásról) által kampányoltás keretében oltásra kötelezett tanulók többsége részesült az előírt védőoltásban. A betegség, a műtét vagy az egyéb ok miatt a kampányoltás időpontjában hiányzó, ezért védőoltásban nem részesült tanulók pótolása folyamatos. Az oktatási intézményekben történő oltások folyamatát a BFKH V. kerületi Népegészségügyi Intézetének Járványügyi Csoportja rendszeresen ellenőrzi. A tisztasági szűrővizsgálatokat a módszertani utasítás szerint, folyamatosan, az oktatási intézmények igényeinek megfelelően végezték az iskolavédőnők. (Vannak olyan iskolák, amelyek nem igénylik, hogy az iskolavédőnő rendszeresen tisztasági szűréseket végezzen. Ezekben az iskolákban ezt a tanév elején az iskolai munkatervben rögzítik.) A tisztasági vizsgálatok során a vizsgált egységeket, illetve a pediculosis miatt kiszűrt tanulókat egyénileg is tájékoztatják, nagy hangsúlyt helyezve az újrafertőződés megelőzésére.

Az iskola-egészségügy járványügyi tevékenysége

	Ellátott iskolák száma (db.)	Ellátott tanulók létszáma (fő) (2016.09.30. OEP állapot)	Védőoltások/ Csak oltandók száma!!!			
			DiPerTe elleni (fő)	MMR elleni (fő)	Hepatitis B. elleni (fő)	HPV elleni oltás (fő)
1. körzet	2	962	71	71	30	12
2. körzet	3	933	43	43	105	31
3. körzet	1	1030	0	0	0	0
4. körzet	3	826	14	14	20	0
5. körzet	2	931	87	89	89	31

6. körzet	2	957	84	84	81	25
7. körzet	2	873	55	54	35	15
8. körzet	2	972	103	103	111	53
9. körzet	2	882	53	53	58	23
10. körzet	1	872	82	84	66	32
11. körzet	2	1011	107	106	87	42
12. körzet	2	928	64	64	87	35
13. körzet	2	1022	129	127	98	24
Összesen	26	12199	892	892	867	323

* : a magas tanulói létszám miatt, több oktatási intézmény két részre lett osztva az iskola-egészségügyi körzetek kialakításánál.

Egészségnevelés:

Az iskolai egészségnevelési tevékenység az oktatási intézménnyel egyeztetett éves terv alapján történik, amely tanévre készül. Az iskolák igazgatói által a 2016-2017. tanévre engedélyezett egészségnevelési terveknek csak a töredéke került megvalósításra, mivel az őszi hónapokban a fő tevékenység a szűrővizsgálatok, illetve az iskolai kampányoltások végrehajtása. Az iskolavédőnők nagy hangsúlyt fektetnek a prevencióra, ennek érdekében igyekeznek színesíteni az egészségnevelési tevékenységüket. Az egyéni tanácsadások keretében lehetőségük nyílik a veszélyeztetett tanulók felkutatására és a felmerülő problémák kezelésére.

Összefoglalás, tapasztalatok

Területi ellátás:

Az elmúlt évben a területi védőnők több alkalommal tettek jelzést a Család- és Gyermejkölési Központ felé. A jelzések oka a várandós hajléktalansága, a rossz szociális helyzetben gyermeket nevelő családok, az anya korábbi deviáns viselkedése, az anyának a nevelésben való bizonytalansága, a rossz szülő-gyermek kapcsolat, a gyermeknél jelentkező magatartási problémák, a gyermek ideiglenes elhelyezése volt.

A kerületben a gyermekek szociális körülményei változóak és igen széles skálán mozognak. Vannak családok, akiknél a napi megélhetés, a gyermekek intézményi étkezésének a befizetése, a számlák összegének kiegyenlítése, a gyermekek ruháztatása is napi problémát okoz. Ezekben a családokban a problémamegoldás fókuszában a megélhetési gondok rendezése áll, így esetleg a gyermekek kevesebb figyelemben részesülnek. A rászoruló családokat felvilágosítják a segítségkérés, támogatás lehetőségeiről.

A gyermekek nagyobb csoportját veszélyeztető tényezőket nem tapasztaltak.

Tapasztalataik szerint, a két szolgálat együttműködése egyre hatékonyabb, illetve egyre inkább beszélhetünk együttműködésről, melyet az is mutat, hogy a jelzést követően rövid időn belül érdemi intézkedés történik, melyről a másik fél írásban is értesül.

Bölcsődei ellátás:

A 49/2004 (V.21.) ESZCSM rendelet (a területi védőnői ellátásról alapján) nem írja elő a védőnők részére, hogy a bölcsődei ellátásban is részt kell vállalniuk.

A Védőnői Szolgálat és a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények között változatos a kapcsolat, egyes bölcsődékbe a területi védőnők rendszeresen látogatást tesznek, míg más bölcsődéknél eseti a kapcsolat.

Óvodai ellátás:

Az óvodákat ellátó területi védőnők tanévenként 3 alkalommal; szeptemberben, januárban és áprilisban kötelező tisztasági szűrést végeznek, különös tekintettel a pediculosis szűrésére. Ezen kívül jelzés esetén, lehetőség szerint két munkanapon belül szűrik az adott csoportot, illetve pozitívást észlelve kéthetente vissza ellenőrzik a gyermekeket a teljes pediculosis negativitás eléréséig. Igény szerint egészségnevelő foglalkozásokat tartanak a kolléganők, illetve óvodai csoportokat látnak vendégül a tanácsadóknál. Munkájukat éves Óvodai Munkaterv segíti, amely minden esetben az intézmények vezetőinek bevonásával készül. Az információáramlás két irányú még abban az esetben is, ha a problémás gyermek területi védőnője, illetve az óvoda védőnőjének személye nem azonos.

Iskola-egészségügyi ellátás:

Az iskolák dolgozói és az iskolavédőnők között a kapcsolatrendszer kialakult, az együttműködés megfelelő. A védőnő véleményét elsősorban a tanulóknál jelentkező egészségügyi vonatkozású problémák esetén kéri az iskola.

Az oktatási intézmények az észlelő és jelzőrendszeri megbeszélésekre meghívják a védőnőket, illetve kéri véleményüket, meghallgatják álláspontjukat, javaslatukat.

Az iskolák vezetésével, a tantestülettel, az iskolapszichológussal, a logopédussal, a fejlesztő pedagógussal, a gyógytestnevelővel, az eddig kialakult kapcsolat egyre hatékonyabban működik.

Miután gyermekvédelmi felelősök nem dolgoznak az oktatási intézményekben, a problémák felhalmozódtak, nincs, aki koordinálja az eseteket és azok megoldási folyamatát.

Az elmúlt évekre visszatekintve elmondható, hogy a tanulók szociális környezete egyre változatosabb képet mutat. A szociális környezetbe beletartozik a szociális kapcsolatok rendszere, így a társadalmi rétegben elfoglalt hely, a családi és a társas kapcsolatok, valamint a szociális helyzet. Egyre több tanuló csonka családban él, ami szerencsés esetben (és ez a gyakoribb) nem feltétlenül jelent veszélyeztető környezetet az egyén egészséges személyiségfejlődése szempontjából. Több tanuló esetében megfigyelhetőek a rendezetlen családi kapcsolatok is.

A tanulók szociális helyzetének tekintetében átlagos a megítélés, azonban majdnem minden iskolában van néhány átlagosnál jóval nehezebb szociális körülmények között élő tanuló, néhány iskolában pedig a tanulók családjának zöme ilyen körülmények között él (munkanélküliség, anyagi problémák, megélhetési gondok stb.). A középiskolás korosztályból több tanuló rendszeresen munkát vállal, hogy a keresetével csökkentse a családja terheit, esetleges adósságait.

A szociális ok miatt veszélyeztetettként gondozott tanulók esetében előfordul, hogy az iskolavédőnőt nem tájékoztatják a tanuló életkörülményeiben beállt változásokról. A szociális veszélyeztető tényezők általános iskolás korosztálynál a gyermekek elhanyagolása, elhanyagoltsága, a kevés szülői figyelem, a kevés érzelem, a szülő(k) szenvedélybetegsége, a középiskolás korosztály esetében a dohányzás, az alkohol fogyasztása, a droghasználat, valamint a táplálkozási zavarok.

Az iskolavédőnők munkáját megnehezítik a magántanulók. Sok esetben, e diákokról kevés az információjuk, hiányzik a személyes kontaktus, ugyanakkor a jogszabályok által előírt iskola-

egészségügyi tevékenység csak nehezen valósítható meg. A magántanulók esetében még az iskolai védőoltások beadása is sokszor nehézségekbe ütközik. Ezt tovább nehezíti, ha a szülő nem együttműködő vagy az adminisztráció hiányos (pl.: hiányzik, hiányos vagy elveszett a tanuló oltási könyve, folyamatos költözése miatt az iskola-egészségügyi dokumentáció hiányzik, nehéz a nyomon követése stb.).

Ilyenkor az iskolavédőnő a gyermek házi gyermekorvosától, illetve a tartózkodási hely szerinti illetékes területi védőnőjétől tud segítséget kérni, illetve a területileg illetékes BFKH Járványügyi Csoportjának támogatását kéri.

Az iskolai szűrővizsgálatok során észlelt elváltozások (pl.: lúdtalp, gerincferdülés, hanyag tartás, látásélesség-csökkenés, szintévesztés stb.) kivizsgálása sem zajlik mindig gördülékenyen. (A szakorvoshoz történő beutalási rend megváltozása miatt az iskolaorvos írásban jelzi a tapasztalatát a tanuló házi orvosának, majd a tanuló, a házi orvos által írt beutalóval keresi fel a megfelelő szakrendelést.)

Előfordul, hogy a szülők részére készült levél nem jut el a címzetthez, vagy ha el is jut, a szülő nem érzi a jelzett elváltozást problémának, nem keresi fel a gyermekével a házi orvosát, vagy ha fel is keresi, nem megy el a beutalóval a megfelelő szakorvoshoz. Ha a „teljes utat” végig is járja a szülő a gyermekével, még akkor sem biztos, hogy az iskolavédőnő és az iskolaorvos visszajelzést kap a szakorvostól. A megfelelő szakellátást tovább nehezíti, hogy a szakrendeléseken sok esetben több hónapos az előjegyzési idő.

Javaslatok

Területi ellátás:

A Védőnői Szolgálat és a Család- és Gyermekjóléti Központ együttműködését továbbra is támogatni kell. Az eredményes munka elengedhetetlen feltétele a személyes jelenlét, a személyek (védőnő, családsegítő / esetmenedzser) állandósága és elérhetősége az adott eset megoldásánál, a kétirányú információáramlás (szóban és írásban is), a rendszeres kapcsolattartás, valamint az esetmegbeszélő teamek szervezése.

A Védőnői Szolgálat és a Család- és Gyermekjóléti Központ között egyre hatékonyabb az együttműködés, azonban még mindig van olyan terület, ami fejlesztésre szorul. Igényük lenne, hogy az adott ügy előre menetelével kapcsolatosan, folyamatos visszajelzést kapjanak írott formában is, még abban az esetben is, ha nem a védőnő jelezte a problémát a Család- és Gyermekjóléti Központ felé. Ezáltal teljessé válna a védőnői dokumentáció is adott gondozottal kapcsolatban, továbbá a védőnő is be tudna kapcsolódni a nyomon követés folyamatába.

Javasolják, olyan, a kerületben megrendezésre kerülő gyermekprogramok szervezését, amelyen fiatalabb életkorú gyermekek is részt tudnak venni, illetve valamennyi gyermek számára elérhetőek (ingyenes hozzáférés).

Bölcsődei ellátás:

A Védőnői Szolgálat és a kerületi bölcsődék között az együttműködést erősíteni kell.

Óvodai ellátás:

A területi védőnők és az általuk ellátott óvodák között a kapcsolattartás folyamatos. Fontos, hogy a megváltozott jogszabályi háttér mellett is fennmaradjon a jól működő kapcsolatrendszer.

Iskola-egészségügyi ellátás:

Az iskolák részéről a hatékony együttműködéshez szükséges nyitottság biztosított. A korábbi években a gyermekvédelmi felelősök iskolai jelenléte segítette a problémát gyors és hatékony

megoldását. Azokban az iskolákban, ahol nem áll rendelkezésre gyermekvédelmi szakember, ott problémát okoz a gyermekvédelmi esetek megoldása. Az iskolaigazgató, a pedagógusok és az iskolavédő személyes kapcsolata, valamint rendszeres kommunikációja áthidalhatja ezt a problémát. Szükség lenne az oktatási intézményekben a gyermekvédelmi szakemberek szakmai és koordináló munkájára, mivel egyre több a problémával küzdő tanuló, család.

Szeretnék elérni, hogy a tanuló osztályfőnöke minden esetben jelezze az oktatási intézményt ellátó egészségügyi szakembereknek, ha a tanulóval kapcsolatban valamilyen egészségügyi adat vagy információ áll a rendelkezésére. Pl.: pszichiátriai betegség stb.

Kéri a Család- és Gyermekjóléti Központot, hogy a szabadidő eltöltéséhez lehetőséget kínáljon, a Család- és Gyermekjóléti Központ által szervezett, illetve működtetett klubok címéről, valamint nyitvatartási idejéről, programjairól tájékoztassák a Védőnői Szolgálat dolgozóit. Ugyancsak szeretnének rendszeres tájékoztatást kapni, a gondozottak ellátását szolgáló tevékenységeikről. Ha egy gyermek a Család- és Gyermekjóléti Központnál gondozásba kerül, minden esetben tájékoztassák az illetékes védőnőt (területi védőnő, iskolavédőnő). Ilyen módon a védőnő is újabb információt adhat a gondozottról, teljesebb körű lesz az ellátás, valamint ő is csatolni tudja az írásos jelzést a gyermek/tanuló dokumentációjához. Így, a gondozott elköltözése vagy másik oktatási intézménybe kerülése esetén a postázott dokumentum egy teljesebb képet ad a gyermekről/tanulóról. Ez a későbbiek folyamán sok háttér-információt nyújthat az új szakembernek a gondozottról. Jelzőrendszeri tanácskozásokon a védőnők szívesen vesznek részt.

A tanulók egészségvédelme érdekében javaslataik:

- Az iskolák vezetésével, pedagógusaival történő együttműködés erősítése;
- A tanulók szüleivel történő személyes találkozás (pl. szülői értekezletek alkalmával, Szülő akadémiák alkalmával);
- Együttműködés a hatóságokkal (pl.: BFKH Járványügyi Csoport – oltáshiányok pótlása, BRFK – iskolarendőr), valamint az egészségügy más területén dolgozó szakemberekkel (pl.: házi gyermekorvosok, területi védőnők, szakorvosi rendelők stb.);
- Esetmegbeszélő teamek szervezése a jelzőrendszer tagjaival;
- A tanulók részére a szabadidő helyes eltöltéséhez megfelelő intézmények, programok kialakítása (Ifjúsági Klub, Túra Klub stb.);
- Az iskolai egészségnevelésnek nagyobb tér biztosítása: Az iskolavédőnők jelenleg is végeznek egészségnevelési tevékenységeket. Az egészségnevelés témaköreit a tanulók életkora, a biológiai és pszichológiai érettsége, a pedagógusok jelzései, észrevételei, kérése alapján válogatják össze az iskolavédőnők (dohányzás, alkohol, drog, barátság, szerelem, szexualitás, pubertáskor, személyi higiéné, daganatos megbetegedések, szűrések fontossága, életmód, egészséges táplálkozás, sport szerepe, szabadidős tevékenységek stb.) Kiemelt figyelmet kell fordítani a családi és a szülői szerepekre történő felkészítésre, valamint a felelős gyermekvállalásra. Az egészségnevelés hatékonyságát nagyfokban növelné, ha több idő állna az iskolavédőnők rendelkezésére. Így lehetőség nyílna a tanulók problémáinak fokozottabb figyelembe vételére, illetve személyre szabottabb lenne a tájékoztatás.

4. A Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztály hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó adatok

A Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala Gyámügyi és Igazságügyi Osztály munkáját a **gyermekvédelmi és gyámügyi feladat és hatáskörök ellátásáról,**

valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII.23.) Kormányrendelet alapján végzi.

Munkájuk legmeghatározóbb jogszabályai:

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló **1997. évi XXXI. törvény** (Gyvt.)
- A Gyvt. végrehajtási rendelete – a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló **149/1997.(IX.10.) Kormányrendelet** (Gyer.)
- A **2013. évi V. törvény** - a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.)
- valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló **2004. évi CXL. törvény** (Ket.) - 2018. január 01-ei hatállyal az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.) váltotta fel.

Az igazságügyi szolgáltatással kapcsolatos egyes feladat- és hatáskörökről szóló 362/2016. (IX.29.) Korm. rendelet 10. § (1) bekezdése, illetve az egyes központi hivatalok és költségvetési szervi formában működő minisztériumi háttérintézmények felülvizsgálatával összefüggő jogutódlásról, valamint egyes közfeladatok átvételéről szóló 378/2016. (XII.2.) Kormányrendelet 26. § (3) bekezdés a) és b) pontja alapján **2017. január 1-jétől az áldozatsegítés és jogi segítségnyújtással kapcsolatos feladatokban első fokon jár el osztályuk.**

Az igazságügyi szolgáltatási feladatokat 3 szakügyintéző munkatárs látja el, akik e mellett gyámhatósági feladatokat is végeznek. Jelenleg is van lehetőség szakmai egyeztetésre, a BFKH Szociális és Igazságügyi Főosztállyal, ez azonban várhatóan hamarosan megszűnik. Ezen ügyek kezelése egy országos iktatórendszerben működik, melynek programja teljesen más, mint az általuk, gyámhatósági ügyekben használt POSZEIDON iktatórendszer. Az új feladat ellátása jelentős, folyamatos felkészülést igényel, mind jogszabályi ismeretek, mind gyakorlati ügyintézés területén. Munkájukat idáig is jellemzően csak túlmunkával tudták ellátni, a plusz feladat teljesítése további túlterheltséget okoz.

A gyámhatósági munka rendkívül sokrétű. Jelentős mennyiségű jogszabály alapos ismeretét követeli, illetve az ezekben bekövetkező változásokat is folyamatosan figyelemmel kell kísérni. Az ügyfelek, és az érintett családok személyes ügyeivel való empatikus, de határozott és törvényes ügyintézkést igényel. Ezen követelményeknek komplex módon kell megfelelnie munkatársaiknak ahhoz, hogy munkát eredményesen tudják elvégezni.

A hatályos jogszabályok alapján **Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala - Gyámügyi és Igazságügyi Osztályként** működünk. Az osztályon jelenleg 1 fő osztályvezető, 11 fő szakügyintéző és 1 fő állami ügykezelő dolgozik. Az ügyintézők munkájukat ügykörönként látják el backoffice és frontoffice feladat végzéssel, azaz ügyfelek fogadását követően az adott ügyekben eljárási cselekményeket végeznek, majd döntést hoznak, vagy az eljárást megszüntetik. Emellett statisztikai adatokat szolgáltatnak felügyeleti szervüknek, illetve a statisztikai adatokat kérő, és azokat megismerni jogosult szervezeteknek.

Ügyfélfogadási idő: Hétfő 14.00-18.00 h, Szerda: 10.00-17.00 h, Péntek: 8.00-12.30 h. 2017. évben összesen 4440 fő ügyfelet fogadtunk.

Statisztikai adatok a 2017. évről

Iktatott ügyeiknek a száma: 1939, mely ügyekben 13878 db irat került iktatásra. Első fokú döntéseik száma: 3924. Ebből államigazgatási úton megtámadott (megfellebbezett) döntések száma: 58 db.

A klasszikus gyermekvédelmi feladatokon (gondnoksági, gyámsági ügyek, kiskorúak szülői felügyeletét érintő ügyek, kapcsolattartási ügyek, örökbefogadásra várók alkalmasságának megállapításával kapcsolatos ügyek, perindítással, feljelentéssel, végrehajtással kapcsolatos ügyek, vagyonkezeléssel, számadással kapcsolatos ügyek) kívül az igazságügyi szolgáltatási feladatok és a **gyermekvédelmi feladatok** ellátását is hatáskörükbe rendeli a jogszabály.

A gyermekek védelmének rendszere: A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a *törvényben meghatározott alábbi hatósági intézkedések* biztosítják.

1.) Védelembe vétel, iskoláztatási támogatás

A gyámhatóság a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjának jelzése alapján **a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása, vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása** esetén hivatalból megindítja eljárását, illetve döntést hoz a gyermek védelembe vételéről.

A 2017. december 31-én nyilvántartott védelembe vett gyermekek száma: 81 fő. Ebből 8 fő környezeti okok miatt, 22 fő 50 tanórát meghaladó hiányzás miatt, 21 fő szülőnek felróható magatartás miatt, 25 fő gyermeknek felróható magatartás miatt, 4 fő szabálysértés vagy bűncselekmény miatt, 1 fő bántalmazás miatt.

Az iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetése, valamint az arra történő figyelmeztetések: **10 óra iskolai hiányzás** esetén 61 gyermek (megoszlás: 14 év alatti 9 gyermek, 14-16 év közötti 28 gyermek, 16 éves kor felett 24 gyermek). **50 óra iskolai hiányzás** 22 gyermeket érint (megoszlás: 14 év alatti 6 gyermek, 14-16 éves kor közötti 14 gyermek, 16 életév feletti 2 gyermek).

2.) Megelőző pártfogás

A gyámhatóság a bűncselekmény vagy az elzárással is sújtható szabálysértés elkövetése miatt indult védelembe vételi eljárásban, vagy a már fennálló védelembe vétel mellett az illetékes hatóságnak a jelzését követően megkeresi a pártfogó felügyelői szolgálatot környezettanulmány és a gyermek veszélyeztetettségének bűnmegelőzési szempontú kockázatértékelése beszerzése céljából. A kockázatértékelést követően, amennyiben az magas, a gyámhatóság a kiskorú védelembe vételéről és megelőző pártfogás elrendeléséről

dönt. 2017. évben a pártfogó felügyelői szolgálat alacsony és közepes kockázat értékelést állapított meg, 2 esetben került sor megelőző pártfogás elrendelésére.

3.) Ideiglenes hatályú elhelyezés

Amennyiben a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését a családi környezete, vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges, a gyámhatóság, valamint a rendőrség, az idegenrendészeti hatóság, a menekültügyi hatóság, az ügyészség, a bíróság a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága (beutaló szerv) a gyermeket ideiglenesen elhelyezi. Lehetőség szerint a gyermeket nevelésre alkalmas különélő szülőnél, más hozzátartozónál, illetve személynél helyezi el, vagy ha erre nincs lehetőség, 12 életévet be nem töltött gyermek esetén nevelőszülőnél történik az elhelyezés. Az idősebb gyermekek gyermekotthonba kerülnek elhelyezésre.

A gyámhatóság az ideiglenes hatályú elhelyezést követően – függetlenül attól, hogy arra mely beutaló szerv intézkedése alapján került sor - megszünteti az ideiglenes hatályú elhelyezést, ha annak okai nem állnak fenn, vagy

- elrendeli a gyermek nevelésbe vételét, vagy
- pert indít az ideiglenes hatályú elhelyezés fenntartása vagy megváltoztatása mellett a szülői felügyelet szüneteltetése vagy megszüntetése iránt és ezzel egyidejűleg gyámot rendel
- hozzájárul a gyermek családba fogadásához

2017. évben a gyámhatóság 27 fő kiskorút, a rendőrség 0 fő kiskorút összesen: 27 fő kiskorú gyermeket helyezett el ideiglenes hatállyal. Ebből 6 gyermeket harmadik személynél, 17 gyermeket gyermekotthonban, 4 gyermeket nevelőszülőnél helyezett el.

Az elhelyezések oka jellemzően: családi konfliktusok, szülői felügyelet hiánya, szülő elhanyagoló, veszélyeztető magatartása, gyermek ön- és közveszélyes magatartása.

4.) Családba fogadás

A szülői felügyeletet gyakorló szülő kérelmére a gyermeket a szülő által megnevezett személy, család átmenetileg befogadja, gondozza. Ez idő alatt a szülő felügyeleti joga szünetel, a családba fogadó személyt családba fogadó gyámul rendeli ki a gyámhatóság.

A családba fogadás az alapul szolgáló ok előre látható fennállásáig tart.

A családba fogadás engedélyezése lehetővé teszi a gyermek elhelyezését a bírói út kihagyásával, gyámhatósági döntéssel. A családba fogadási ügyeket évente felül kell vizsgálni a számadással, illetve a gyámi jelentésben foglalt beszámolóval együtt. A felülvizsgálat eredményeképpen a családba fogadást fenntartják, megszüntetik, vagy pert indítanak a gyermek harmadik személyhez történő elhelyezésre.

Az elmúlt év során 14 kiskorú családba fogadását engedélyezték. Kérelem elutasítására nem került sor.

2017. december 31-én 70 gyermek állt gyámság alatt. Ebből 27 kiskorú gyámságát családba fogadó személy látja el. 43 gyermek gyámságát harmadik személy (nagyszülő, testvér, egyéb rokon) látja el, ezekben az ügyekben a bíróság döntött a gyermekelhelyezéséről. 47 gyermek gyámságát gyermekvédelmi gyám látja el.

5.) Nevelésbe vétel

A nevelésbe vétel célja a gyermek otthont nyújtó ellátásának és törvényes képviselőjének biztosítása amíg a gyermek

- családja képessé válik a gyermek visszafogadására
- számára családba fogadó gyám rendelésére kerül sor
- örökbefogadása megtörténik
- előbb soroltak nem teljesülése esetén nagykorúságáig.

A nevelésbe vétel feltételeinek fennállását félévente felülvizsgálják. A felülvizsgálathoz megalapozott, szakszerű javaslatokat, elhelyezési terveket kapnak a Fővárosi Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálatától. A szakértői vélemények teljes körű vizsgálatot követően készülnek el, melyek megalapozzák a gyámhatóság döntését. Ezek a szakértői vizsgálatok a leterheltség okán elhúzódnak, emiatt a gyámhatósági eljárások ügyintézési ideje meghosszabbodik.

2017. december 31-én nyilvántartott nevelésbe vett gyermekek száma 40 fő volt. A nevelésbe vétel oka: magatartási vagy beilleszkedési zavar, szülői elhanyagolás, fogyatékoság, szülői felügyeleti jog hiánya.

6.) Utógondozás

A nevelésbe vétel megszűnése után a gyámhatóság legalább egy év időtartamra elrendeli a gyermek vagy a fiatal felnőtt utógondozását feltéve, hogy az utógondozást a fiatal felnőtt maga is kéri. Az utógondozás célja, hogy elősegítse a gyermek, illetve a fiatal felnőtt családi környezetbe való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését. 2017. évben 11 fő gyermek utógondozását rendeltük el.

7.) Utógondozói ellátás

A gyámhatóság a fiatal felnőtt kérelmére, - illetve a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyám javaslatának figyelembevételével - elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy tanulmányokat folytat, vagy szociális bentlakásos intézménybe várja a felvételét. Az utógondozói ellátás a 24. életév betöltéséig kérhető.

A 2017. évben 2 fiatal felnőttél engedélyezték az utógondozói ellátást. Ebből 1 fő gyermekotthonban, 1 fő utógondozói otthonban részesül utógondozói ellátásban. A fiatalok egy része nappali tagozaton tanulmányokat folytat, vagy létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja. Megszűnt utógondozási ellátások száma: 5 fő.

8.) Otthonteremtési támogatás

Az otthonteremtési támogatás célja, hogy az átmeneti vagy tartós nevelésből, nevelésbe vételből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatása megoldását elősegítse. (30 éves korig lehet igényelni.)

A 2017. évben 3 fő gyermekvédelmi szakellátásból kikerült nagykorúvá vált fiatal felnőttnek állapítottak meg otthonteremtési támogatást. A kiutalt otthonteremtési támogatás összege 2.537.000.- Ft volt, ezt az összeget a központi költségvetés visszatéríti a BFKH Pénzügyi Főosztály részére.

9.) Gyermektartásdíj megelőlezésének elrendelése

A gyermektartásdíj megelőlezésének akkor van helye, ha a bíróság a tartásdíjat jogerős döntésében már megállapította, és a gyermektartásdíj összegének behajtása átmenetileg lehetetlen, továbbá a gyermeket gondozó szülő nem képes a gyermek részére a szükséges tartást nyújtani.

2017. évben gyermektartásdíj megelőlezésben 38 fő gyermek részesült.

Megelőlezésre a tárgyév folyamán kifizetett összeg: 7.419.000.- Ft.- volt, ezt az összeget a központi költségvetés visszatéríti a BFKH Pénzügyi Főosztálynak.

10.) Igazságügyi szolgáltatási feladatok:

Áldozatsegítés: Jogosultságot a– a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény 1. § (1) bekezdése határozza meg, mely szerint - áldozat a Magyarország területén elkövetett **bűncselekmény** és a Magyarország területén elkövetett **tulajdon elleni szabálysértés** természetes személy sértettje, valamint az a természetes személy, aki a Magyarország területén elkövetett bűncselekmény vagy a Magyarország területén elkövetett tulajdon elleni szabálysértés közvetlen következményeként hátrányt, így különösen testi vagy lelki sérülést, érzelmi megrázkódtatást, illetve vagyoni kárt szenvedett.

Jogi segítségnyújtás: A részletes szabályokat az 56/2007. (XII.22.) IRM rendelet tartalmazza: A rendelet hatálya a **jogi segítségnyújtás engedélyezésére, felülvizsgálatára, igénybevételére, valamint költségeik megelőlezésére, kifizetésére és visszatérítésére terjed ki.**

2017. évben 61 eljárást folytattak jogi segítségnyújtási ügyben, 18 eljárást pedig áldozatsegítés szolgáltatási ügyben. Igazságszolgáltatási ügyekben 91 személy kereste fel osztályukat az év folyamán.

Együtműködés

A gyámhatóság rendszeres munka és személyes kapcsolatot tart a Budapest Főváros Kormányhivatal kerületi hivatalaival, a járási kormányhivatalokkal, az önkormányzatokkal és annak szerveivel, a Család- és Gyermekjóléti Központokkal, a Területi Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálattal, az egészségügyi intézményekkel, az oktatási és nevelési feladatokat ellátó intézményekkel, a bíróságokkal, ügyészséggel, rendőrséggel, közjegyzőkkel. A gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival, a kerületi rendőrkapitánysággal a munkakapcsolatuk konstruktív, együtműködő és eredményesnek mondható.

5. Bűnmegelőzés, kábítószer problémával kapcsolatos tevékenység

5.1. A IV. kerületi Rendőrkapitányság

A BRFK IV. ker. Rendőrkapitányság a 2017-es évben a gyermekvédelmi területen végzett munkája az alábbiakban összegezhető.

Kapcsolattartás

Kapitányságuk a jelzőrendszer valamennyi tagjával jó együttműködést alakított ki. Folyamatosan tartották a kapcsolatot Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Család- és Gyermekjóléti Központjával, az Önkormányzat Szociális Osztályával, Gyámügyi és Igazságügyi Osztállyal, a Kornis Klára Gyermekotthonnal, a kerület iskoláival, valamint az S.O.S. Krízisalapítvánnyal, akik válsághelyzetben lévő családoknak nyújtanak átmeneti segítséget. A fenti intézmények közül a Család- és Gyermekjóléti Központtal szorosabb, közvetlenebb a kapcsolatuk.

Családon belüli erőszak

2017. évben családon belüli erőszakkal összefüggő esetek kapcsán elrendelt nyomozások jellemzően testi sértés, garázdaság, zaklatás, kiskorú veszélyeztetése, tartási kötelezettség elmulasztása miatt indultak. Az eljárásokat akadályozó tényezők között szerepel, hogy a sértettek a jogsértést, bántalmazást követően napokkal, hetekkel később kérnek segítséget, meghallgatásukkor már nem akarják bántalmazójuk felelősségre vonását, az idézésen nem jelennek meg, nem tesznek vallomást, nem terjesztenek elő magánindítványt. Az erőszakos jogsértések kiváltó tényezőjeként legnagyobb arányban a rendszeres alkoholfogyasztás, ittasan elkövetett jogsértések szerepelnek, de jellemző a válással, gyermekelhelyezéssel összefüggő konfliktusok, vagyoni viták, munkanélküliség, betegség, érzelmi válsághelyzetek, féltékenység.

Családon belüli erőszak miatt a 2017-es évben 17 alkalommal rendeltek el ideiglenes megelőző távoltartást, valamint 136 esetben továbbítottak adatlapot a gyermekjóléti szolgálatok felé. A jelzések többségét az indokolta, hogy a veszekedésnél, bántalmazásnál jelen volt kiskorú.

Fiatalkori bűnözés – áldozattá válás

2017-ben ismertté vált elkövetők közül gyermekkorú és fiatalkorú elkövetők számában nagymértékű csökkenés mutatkozik meg. Míg gyermekkorú bűnelkövető 1 esetben volt, a fiatalkorú bűnelkövetők számában is több mint 40 % -os csökkenés történt.

Az áldozatok közreható magatartása még mindig jelentős, a figyelmetlenség, az értékek "mutogatása". Az elkövetés jellemzői között lényeges adat, hogy a bűncselekmények a kora délutáni, iskola idő után történnek, az utcán, vagy tömegközlekedési eszközökön. Az elkövetési tárgy jellemzően mobiltelefon, készpénz, szórakoztató-elektronikai cikkek.

Az elkövetés hátterében még mindig az anyagi haszonszerzés áll, majd ezt követi az agresszivitás és a társadalmi veszély fel nem ismerése. A bűnelkövetést elemezve elmondható, hogy továbbra is a vagyon elleni (lopások) bűncselekmények száma a legmagasabb.

A bűnözést előidéző okok komplex jellegűek, a legkülönbözőbb társadalmi folyamatok és egyéni tényezők kölcsönhatása vezethet a kriminális magatartás kialakulásához. Fontos tényező a családi háttér, a baráti kör, globálisan nézve a társadalom a gazdasági válság, rossz szociális körülmények, a növekvő munkanélküliség, a csonka családok, az általános értékválság, a devianciára való hajlam. A visszaélés kábítószerrel bűncselekmény elkövetése stagnál, gyermekkorú ellen nem kezdeményeztek eljárást. Fiatalkorú elkövető csekély számban fordult elő a 2017-es év során.

Prevenció

Bűnmegelőzési célzattal visszatérően ellenőrizték a bűnügyileg fertőzött területeket, csoportképző helyeket és rendszeresen szerveztek bűnmegelőzési és rendészeti akciókat. 2017-ben az oktatási intézményekben folyamatosan tartottak előadóik tájékoztatást - bűnmegelőzés, drog-prevenció, vagyonvédelem, áldozatvédelem és családon belüli erőszak, internet veszélyei és baleset-megelőzés témakörében - diákoknak, szülőknek.

2017 évben a kerület 7 általános iskolájának 32 osztálya csatlakozott a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács DADA elnevezésű prevenciós programjához, melynek során a programban részt vevő gyermekekhez 2 éven keresztül havi rendszerességgel látogat el az erre kiképzett rendőroktató.

Az alsó tagozatos gyermekek a biztonságos közlekedéssel, a kockázat – következmény – felelősség fogalmával ismerkednek meg. Beszélgetnek arról is például, hogy milyen szabályokat fontos betartani, hogy biztonságban legyenek otthon, a tél- és nyár veszélyeiről, valamint az „érintések, pedofília” témakörét is érintik egy-egy előadás során. (...)

A felső tagozatos gyermekek a DADA oktatás során beszélgetést folytathatnak a barátválasztás fontosságáról, a média hatásairól, megismerkedhetnek pl. a tolerancia fogalmával, fontosságával, bűncselekmények, törvények fogalmával. De érintik az előadások során a drogok, a szenvedélyek, valamint a biztonságos szórakozás témakörét is.

2014 októberétől indult „Szülők és családok a Rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében”, melynek összekötője 2016. július 01-től Papiné Mészáros Melinda r. zls. A program keretében minden hónap első keddjén 16.00 - 17.00 óra között a kapitányságon fogadóórát, illetve minden második héten (hónap 2. és 4. hetében) kedden 16.00 - 17.00 óra között telefonos ügyeletet tart a 231-34-00/44-104 melléken. Továbbá a kerület oktatási intézményeiben - igény szerint szülői értekezleten, illetve fogadóórán - bűnmegelőzési témájú előadásokat tart szülők részére, valamint a drogprevencio04@budapest.police.hu e-mail címre várja a szülők kábítószerrel kapcsolatos kérdéseit, megkereséseit.

Az óvodások részére az előadások témáit a biztonságos közlekedésre nevelés, valamint az „Ovi - Zsaru” programban szereplő témák feldolgozása tette ki. Az oktatások minden esetben játékos formában történtek, melyet a gyakorlati megvalósítás követett, valamint kapitányságunkon rendszeresen szerveztünk "nyílt-napokat", melyen játékos formában mutattak be a rendőri munkát, a rendőrök eszközeit és a rendőrkapitányságot.

Az „Iskola rendőre program” keretében az illetékességi területükön található valamennyi általános iskolát felkeresték a körzeti megbízottak. A tapasztalatok azt mutatják, hogy minden oktatási intézményben jó munkakapcsolatot alakítottak ki az intézményvezetőkkel, illetve a kapcsolattartással megbízott személyekkel. Az „Iskola rendőre” programmal kapcsolatos feladataik végrehajtásának tapasztalatairól elmondható, hogy tevékenységüket mind a szülők, mind a pedagógusok hasznosnak tartják és örömmel fogadják.

Rendezvények

A lakossággal való kapcsolattartás során több esetben részt vettek a helyi Kábítószer Egyeztető Fórumon, lakógyűléseken, helyi önkormányzat által szervezett családi programokon.

A helyi médiában (újság, televízió), rendszeresen közzétesznek aktuális, családokat, fiatalokat érintő témában felhívásokat, közérdekű információkat, bűnmegelőzési célzatú híreket, adatokat, tájékoztatásokat.

Új program

2017. májusában a BRFK Bűnmegelőzési Osztálya 3 témakörben prevenciós előadásanyagot készített el a családon belüli erőszak, az iskolán belüli zaklatás, valamint a kábítószer témakörökben. A célközönség ezúttal nem a gyermekek, hanem a pedagógusok, illetve a szülők lettek. Kerületünkben szinte valamennyi oktatási intézmény csatlakozott a programhoz, így a célközönség részére az előadássorozatok megtartása intézményenként folyamatosak.

Idén is rendszeresen vettek részt Újpest Önkormányzata Kábítószerügyi Egyeztető Fórum tanácskozásain, melynek célja a prevenciós munka koordinálása és támogatása. A fórum fókuszában a megelőzéssel összefüggő programok állnak, melyek között egyre szélesebb körben ismert a kronodrog-program, illetve az Önkormányzat szervezésében évek óta nagy sikernek örvendő kortársképzés is. **Idén először az Újpesti Rendőrkapitányság is csatlakozott az Önkormányzat által szervezett kortársképzéshez, így az önkéntes képzésen részt vett gyermekek egy - a kapitányság által szervezett - előadássorozaton is megjelenhettek, ahol egy sokat látott mentőtiszt, egy rendőrtiszt, valamint egy addiktológus szakorvos is tartott előadást saját hivatása szemszögéből a kábítószer veszélyeiről.**

5.2. Ifjúsági, Sport, Művelődési és Oktatási Osztály

Drogszűrés és gyermekvédelmi tevékenység 2017-es év

Az Újpesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum szakmai támogatásával 2017-ben is folytatódott a helyi drogszűrés program az Ifjúsági, Sport, Művelődési és Oktatási Osztály szervezésében, együttműködésben az újpesti nevelési-oktatási intézményekkel és civil szervezetekkel.

Az **Újpesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** fő feladata volt továbbra is a helyi stratégiában foglaltaknak megfelelően a drogszűrés munka összehangolása, együttműködés a drogszűréssel foglalkozó intézményekkel, szervezetekkel. A KEF mint szakmai szervezet elsődleges feladata a drogszűrés fókuszban tartása, az együttműködés erősítése a kábítószer-ellenes küzdelemben, továbbá a helyi erőforrások aktivizálása. A KEF tagjainak személyében képviselve vannak a helyi iskolák, az önkormányzat, a rendőrség, drogambulanciák, a Mentálhigiénés Gondozóintézet, civil szervezetek – Drog-Stop Budapest Egyesület, Drogszűrés Alapítvány, Újpesti Bűnmegelőzési Polgárőr Egyesület, Twist Olivér Alapítvány és a Család- és Gyermekegészségügyi Központ.

Az önkormányzat szervezésben az elmúlt évben 4 **kortárssegítő képzés** valósult meg (2017. február 17-19., február 24-26., október 13-15., november 17-29.) általános és középiskolás diákoknak. A felkészítéseken 111 diák vett részt. A képzéseken felkészült szakemberektől kaptak tényszerű információkat a drogok használatának következményeiről, veszélyeiről, ismerkedtek a megelőzés alapelveivel, elsajátították a kortárssegítés technikáit. Az őszi képzések már kiegészültek a IV. kerületi Rendőrkapitányság által szervezett bűnmegelőzési foglalkozással.

A megelőző munkában jelentős szerepe van az **egyházi és civil szervezeteknek**, az általuk kínált, a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló programoknak. Önkormányzatunk 2017-ben is támogatta a szervezetek ez irányú tevékenységét. Ugyancsak nem elhanyagolható a közösségi és szabadidős programok szerepe. **Újpest Önkormányzata** 2017-ben is számos ingyenesen igénybe vehető **közösségi, kulturális és sport programot** szervezett, melyek elsődleges célcsoportja a gyerekek és családok voltak.

2017. június 9-től augusztus 13-ig újra működött a **Szent István téren** a kisgyermekes családoknak és gyerekeknek az **óriáshomokozó és gyermekjátszó**, a nagyobbakat **sport és közösségi programokkal** vártuk. A programot a szabadidősport nemzetközi szervezete (TAFISA) a "Take back your streets... Take back your future" pályázaton 2016-ban jó gyakorlatnak minősítette. A program 2017. június 26-án a Kábítószer-ellenes Világnapon hosszított nyitva tartással állt az érdeklődők rendelkezésére, 9 - 22 óráig vártuk a fiatalokat, a sport az egészséges életmód szerepét hangsúlyozva. A már megszokott programok mellett a Drogprevenációs Alapítvány, a Drog-Stop Budapest Egyesület, a IV. kerületi Rendőrkapitányság, és az Újpesti Bűnmegelőzési Polgárőr Egyesület képviselői is várták az érdeklődőket. A Kábítószer-ellenes Világnapon megvalósult eseményt a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság pályázati támogatásban részesítette.

Újpest Önkormányzata **100 hátrányos helyzetű újpesti diák nyaralását** biztosította térítésmentesen Felsőtárkányon 2017. július 9-13. között.

Az **Erzsébet a Kárpát-medencei Gyermekekért Alapítvány** által meghirdetett **Erzsébet-tábor** pályázat segítségével Újpest Önkormányzata 92 hátrányos helyzetű újpesti diák nyaralását tudta térítésmentesen biztosítani, Zánkán 2017. június 25-30. között. A pályázati támogatás a szállás és étkezési költségeket biztosította. Önkormányzatunk vállalta a pályázati önrész, a programok és a külön busszal történő utaztatás és biztosítás költségeit.

Újpest Önkormányzata 2017-ben is biztosította az általános iskolás korú gyermekek nyári napközis tábori ellátását. A **napközis tábor** 2017. július 3. és augusztus 18. között működött. A tábor ismét az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskolában került megszervezésre, azzal a céllal, hogy szakszerű napközbeni felügyeletet, ellátást, biztonságot nyújtson az újpesti gyermekeknek. A tábor ideje alatt sokszínű, tartalmas kulturális és sport programokat biztosítottunk. A nagyobb programokra a gyermekek utaztatása az önkormányzat által biztosított autóbusszal történt. A résztvevők száma átlag 350 fő volt naponta.

Önkormányzatunk az Újpesti Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal a 2016/2017. tanévben is megszervezte és lebonyolította a felzárkóztatást, tehetséggondozást és pályaaorientációt tartalmazó **Tanoda Programot**, valamint a **Felzárkóztató a pótvizsgára programot**. A Tanoda Programban 71 diák vett részt. A Felzárkóztató a pótvizsgára program 57 tanulónak nyújtott segítséget a felkészülésben és a sikeres pótvizsga letételében.

5.3 Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya

Intézményük keretei, melyben a fiatalok pártfogó felügyeletének az ellátása történik:

2015. évben a szakigazgatási szervek megszűnését követően 2015. április 1-jével Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztályán belül látják el a fiatalok bűnelkövetők pártfogó felügyelet végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.

A Főosztályt a következő osztályok alkotják 2017. január 1. napjától

- Fiatalok Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztálya
- Felnőtt Korú Bűnelkövetők Pártfogó Felügyelői Osztálya
- Jogi Segítségnyújtó és Áldozatsegítő Osztály (II. fok)
- Bűnmegelőzési és Jóvátételi Osztály
- Gyámügyi Osztály
- Kárpótlási Osztály

A IV. kerületi állandó lakóhellyel, illetve tartózkodási hellyel rendelkező pártfogoltak esetében a pártfogó felügyeletet **Kovács Eszter pártfogó felügyelő** látja el.

Statisztikai adatok

2017. 01. 01. – 2017. 12. 31 közötti időszakban folyamatban lévő ügyek száma:

- Rendőrségi szakban és Gyámhivatali kérésre készült *környezettanulmány*: **75 terhelt 93 ügy**
- Ügyészi szakban készült *pártfogó felügyelői vélemény*: **19 terhelt 19 ügy**
- *Folyamatban lévő pártfogó felügyelet végrehajtása*: **185 terhelt 197 ügy**
Lány: 26 pártfogolt 29 ügy
Fiú: 159 pártfogolt 168 ügy
- *Beérkezett ügyek száma*: **109 pártfogolt 116 ügy**

A beérkezett ügyek száma a bűncselekmény jellegét tekintve

- *Vádemelés elhalasztását* rendelte el az ügyész: **21 pártfogolt 22 ügy**
- *Vádemelés elhalasztását* rendelte el az ügyész, *kábítószerrel való visszaélés* ügyében: **117 pártfogolt 117 ügy**
- *Próbára bocsátásra* került sor: **27 pártfogolt 27 ügy**
- *Felfüggesztett szabadságvesztésre ítélel* rendelt el a bíró: **29 pártfogolt 29 ügy**
- *Megelőző pártfogás*: **3 esetben**
- *Javítóintézeti nevelésből történő ideiglenes elbocsátás*: **0 esetben**

A cselekmény Btk. szerinti minősítése szerint:

- *Kábítószerrel való visszaélés*: 118 ügy (18 év alatt: 11 ügy)
- *Garázdaság*: 20 ügy
- *Testi sértés*: 18 ügy
- *Rablás*: 11 ügy
- *Lopás*: 13 ügy
- *Rongálás*: 7 ügy
- *Zsarolás*: 3 ügy

Veszélyeztetettség ügyében jelzés nem történt a 2017. évben.

Szakmai együttműködés:

Hasonlóan az előző évekhez, a pártfogó felügyelet tevékenysége, mind a Gyermekvédelmi Központ családgondozóival, mind a IV. kerületi Gyámhivatal munkatársaival konkrét ügyekben szoros, konstruktív együttműködés alakult ki, mely a pártfogói tevékenység hatékonyságát segítette.

A Rendőrkapitányságokkal való együttműködés szintén szoros, megkeresésükre környezettanulmányokat készítünk. A pártfogó felügyelet végrehajtása során az eltűnt pártfogoltak felkutatásában, lakhelyének megállapításában fordulunk segítségért a Rendőrséghez.

6. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

6.1. Drog-Stop Egyesület

A telefon kevesebb órában fogadta a hívásokat és a nappali nyitva tartásuk is csak ügyeleti jelleggel zajlott pár hónapig. Továbbra is megjelentek rendezvényeken, fesztiválokon, illetve egyéni esetkezelésekkel folytatódott hozzátartozói esetkezelésük, illetve prevenció munkájuk és az elterelés. Elmondható, hogy a telefonban érezhető a kábítószer kipróbálók életkorának a csökkenése, illetve a dizájner drogok használatának a drámai megemelkedése. A fiatalokhoz nagyon kevés releváns információ jut el a témában. A hozzájuk betérő gyerekek és fiatalok egyébként inkább a hozzátartozóik, családjuk legális szerhasználatától, alkohol, szenvednek, illetve valamelyik, általában az idősebb testvér kialakult függőségétől. Az internet és a vásárlásfüggőség sem ritka. Indítottak egy programot, melyben az internet veszélyeiről képeztünk kortársakat, akik a chat moderátorság világában is kiképezhették magukat.

Az elterelésben jellemző módon az alacsony iskolázottságú, fiatal férfiak vesznek részt és nem azért, mert csak ők használnak, hanem ők kerülnek olyan látószögbe, hogy lefűlelje őket a rendőrség, illetve eleve olyan környéken élnek, ahol nagyobb a járőrözési szám, illetve sokkal kevesebb információ jut el hozzájuk a szerhasználattal kapcsolatban. Egyéb tapasztalataik szerint ugyanolyan nagymértékű a legális és illegális szerhasználat a magasabban kvalifikált csoportoknál, de kisebb eséllyel kerülnek a bűnüldözés látóterébe. A helyi iskolák, pedagógusok egyre többet szembesülnek az intézményekben szerhasználattal illetve ebből adódó viselkedés problémákkal. Maguk is azt is vallják, hogy maga a problémás szerhasználat egy tünet. Ezért lenne jó minél több, akár helyi szintű kapcsolódás, ahol nevelési intézmények, szülők, Család- és Gyermekjóléti Központ közösen oszthatnák meg a tapasztalataikat, dolgozhatnak ki helyi szintű stratégiát vagy pályázhatnak prevenció programokra. Szükség lenne közös szakmai műhelyekre, tartottak is ilyeneket, az egyesület székhelye alkalmas nagyobb rendezvények, gyűlések tartására. Idén újra nagy erővel folytatják az utcai megkereső munkát, ennek tapasztalatairól is szívesen beszámolnának év közben. Egy alaptalálkozást is szívesen vennének a Család-és Gyermekjóléti Központtal, hisz több új kollégájuk is van és fontos lenne tisztában lenni azzal, hogy mi is az a jelentési kötelezettség és hogyan működik a jelzőrendszer és mit tehetünk mi ebben a folyamatban még akkor is, ha alacsonyküszöbű ellátóként anonim a rendszerük.

A szervezet tevékenységeiről:

A Drog Stop Budapest Egyesület 1992. szeptember 1. óta folyamatosan működteti a drogterápiás lánc első állomását, a közvetlen és anonim drogsegély telefonszolgálatot, mely ingyenesen hívható az ország egész területéről, bármely telefonhálózatról. A drogsegély telefonszolgálat biztosítja a nap 24 órájában, ez a telefonos működést illetően csökkent, de kiegészült internetes on-line chat illetve e-mail tanácsadással. Tevékenységük alapvetően kétirányú: egyrészt információkat közvetítenek hívóik felé a segítő helyekről, jogszabályokról, a különböző drogokról, fogyasztásuk lehetséges veszélyeiről, másrészt egy esetleges krízis vagy életvezetési elakadás esetén krízisintervenciós beszélgetés keretein belül lelki segítséget és támogatást nyújtanak.

Fő üzenetük, melyet a nevük is magában foglal a „STOP”, vagyis „Állj meg és nézz körül!”, ezzel azt szeretnék közvetíteni, hogy ha valaki kapcsolatba kerül a droggal – és ez alatt értik a legális és illegális szereket egyaránt – közvetlenül, vagy közvetve az álljon meg vizsgálódjon, értse meg ezt a helyzetet, hogy felelős, tudatos döntést tudjon hozni. Azt gondolják, hogy ehhez naprakész, hiteles információkra és tabuk nélküli kommunikációra van szükség leginkább.

A folyamatos fejlődés és fejlesztés eredményeképpen mára a telefonos szolgálat mellett számos más tevékenység is szerves része lett a szervezet munkájának. Lényeges szolgáltatásuk a jelenben a hétköznapokon nyitva tartó Bázis klub, mely a délelőtti órákban munkanélküliek és szociálisan marginalizálódottak számára, a délutáni órákban pedig a fiatalabb korosztálynak nyújt lehetőséget a szabadidő eltöltésére. Egyesületük programjában a drogprevenció kiemelten fontos helyet foglal el, hiszen a fiatalok megfelelő tájékoztatása és a problémákkal való nyílt foglalkozás segíthet azok kialakulásának vagy súlyosbodásának megelőzésében, illetve hatékonyabb kezelésében. A prevenciót illetően, nyugati mintához hasonlóan a fókusz egyre inkább a pedagógusok képzésére helyezik, melyet itthon sok esetben még ellenállás övez. Emellett hátrányos helyzetű gyermekeknek is tartanak prevenciós foglalkozást, önismereti és életvezetési csoportokat. A Drog - Stop Budapest Egyesület 2009. július 1. óta működteti szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátását Budapesten a IV. kerület Külső-Szilágyi út 14. szám alatt.

Szolgáltatásaik: pszichoszociális intervenciók; információs, felvilágosító szolgáltatások; telefonos információs vonal. Délelőtti drop-in „Toppanj be központ” tevékenységei között szerepel a megkereső munka; telefonos információs vonal. Szolgáltatásaiknál szem előtt tartják az alacsonyküszöbű szolgáltatás célját, és szakmai irányelveit.

Újpest lakószervezetére jellemző a sok „lakótelep”.

Utcai megkereső munkájuk során tapasztalják, hogy a fiatalok nagy százaléka valamilyen street art hobbinak hódol. Megjelenik a Parkour, BMX, Cross Riders, deszkázás, korizás, streetball és a 2 fedett téren is üzhető graffiti és break. Tapasztalataik alapján az említett szubkulturális csoportokhoz szorosan kapcsolódik az utcai életforma, és emiatt veszélyeztetettebbek az ott jelenlévő deviáns magatartásformák elsajátítására.

Megkereső tevékenységük során eljutottak Újpest nagyobb köztereire és parkjaiba, Budapest tücsere programjaiba, patikákba, háziorvosi rendelőkbe, garffitivel összefestett helyszínekre, játszóterekre, bringa parkba. Nem rendhagyó módon ennek a munkának a keretén belül a lehetséges célcsoportot sejtő helyeken is igyekeznek szóróanyagot hagyni. Ezek a helyszínek a büfék, fodrászat, kozmetika, kisközértek, lottózók, ABC-k. Megkereső tevékenységi közé tartoznak azok a rendezvények, ahol egyszeri bemutatkozási lehetőséget biztosítanak számukra. Ilyen volt például a különböző iskolai rendezvények, az Egyenlítő Bazar, Sziget, Hegyalja Fesztivál, az AIDS Ellenes Küzdelem Világnap alkalmából a Ferencvárosi Művelődési Ház programja, illetve számos más lehetőség.

Egyesületük 2003. óta végez elterelést, ezen belül is megelőző-felvilágosító szolgáltatást, alkalmi droghasználók számára.

Ezen kívül még elterelést végeznek az Emberi Erőforrások Minisztérium Rákospalotai Leány Javító Intézetben, és a Szőlő utcai Javítóintézetében, és a Kornis Klára Gyermekotthonban, ahol egyéni konzultációs lehetőséget biztosítanak.

Prevenció:

Egyesületük úgy gondolja, és ezt igazolják a Nyugat-Európai példák is, hogy a leghatékonyabb prevenció három szinten zajlik: a pedagógusok, a diákok és a szülők szintjén egyaránt.

Az egyesület programja biztosítja, hogy az általános információ átadáson túl életvezetéssel, stressz oldási technikákkal is meg tudják ismertetni a résztvevőket. Komplex megjelenésük jó lehetőség arra, hogy a foglalkozásokon felmerülő kérdésekre tematikus csoportjukon túl reagálni tudjanak.

Program lehetőséget biztosít arra is, hogy nem csak a diákok, hanem a velük dolgozó pedagógusok is megfelelő ismeretekhez jussanak a számukra összeállított programjukból. Fontosnak tartják, hogy a munkában és a gyakorlati életben felmerülő kérdésekre a pedagógusok fel legyenek készülve, így segítségük professzionálisabb legyen.

A pedagógusok mellett a szülők is meg vannak szólítva programjukban. Tapasztalatuk, amit a 19 éve működő telefonos szolgálatra, a sokéves preventív munkára és a több éve működő hozzátartozói csoportjukra építenek, az, hogy sikeresebben tudják kezelni a helyzetet azok a szülők, akik nem tüzoltáskor találkoznak a megszerzhető ismeretekkel, hanem felkészülnek azokra.

Együtműködés a Család- és Gyermekjóléti Központtal

A Család- és Gyermekjóléti Központot tájékoztatják szolgáltatásaikról, az aktuális programjaikról és rendezvényeikről, biztosítják az ott dolgozók és klienskörük számára a részvételi lehetőséget. A jelzőrendszeren belül rendszeres kapcsolatuk van a rendőrséggel, akik felé a megelőző-felvilágosító szolgáltatással kapcsolatos kötelezettségeiket teljesítik.

A 2016-os évben bevezetett közösségi ellátásunk révén felkeresték a környékbeli, IV. kerületi jelzőrendszerhez tartozó intézményeket.

Jelzési kötelezettségüknek nem merültek fel akadályai. Megkönnyítené az együtműködést az online kapcsolattartás bevezetése.

A rendőrségen, pártfogói felügyelői szolgálaton kívül más kapcsolatuk a jelzőrendszer tagjaival, tájékoztató jellegű.

Nekik, mint alacsonyküszöbű szolgáltatást ellátó szervezet nincs jelzési kötelezettségük. A rendőrséggel való kapcsolatuk törvényben meghatározott keretek között működik, csak a megelőző-felvilágosító szolgáltatásra korlátozódik, feléjük nincs jelzési kötelezettségük. A minimális kapcsolatuk a jelzőrendszeren belül a rendőrséggel kielégítő.

Egyesületük nyitott a tevékenységéhez illeszkedő együtműködésre a központ kliensei és munkatársai (továbbképzés, tanácsadás, konzultáció) felé.

Nincs rálátásuk a kerületi gyermekek szociális életkörülményeire, adataik, szolgáltatásaik speciális jellegéből kifolyólag országos szintűek, nem korlátozódik a kerületre.

Alacsonyküszöbű és közösségi ellátásuk során nem tapasztaltak veszélyeztető helyzeteket. Javaslatuk azon szabadidős tevékenységeik igénybe vétele, mint "**Éltrevalók**" táboruk,

prevenációs esélyegyenlőségi program, mely minden évben megrendezésre kerül, gardrób garden – közösségi kert nevelése, gondozása, sziklamászás, jóga.

Fő szolgáltatásink:

- Drogsegély telefonszolgálat, online tanácsadás (Telefonszolgálat: díjmentesen hívható, a 13-770 es telefonszámon. Online tanácsadásunk: www.drogstoponline.hu, weboldalon elérhető.).
- Életvezetési tanácsadás, addiktológiai konzultáció, drop-in, megkereső tevékenység, hozzátartozói tanácsadás, prevenációs tevékenység minősített NEFI ajánlással.
- Fogyatékosággal élő személyek, környezetük és segítők mentálhigiénés ellátása, prevenációs, addiktológia ellátásuk akadálymentesítése.
- Közösségi ellátás: függőség kezelés, krízisintervenció, hozzátartozói tanácsadás.
- Elterelés

Munkatársaik elérhetősége: 30 5565931, 20 2237253.

Szervezetük ebben az évben nem vett részt jelzőrendszeri tanácskozáson. Egyesületük lehetőségéhez mérten minden KEF ülésen részt vesz, mellyel jó tapasztalataik vannak. Szeretnék, ha tudnák egymás munkáját hatékonyabban segíteni a kerületi intézményekkel, szervezetekkel, szolgáltatásaikba kliensek delegálásával.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása

Az 1997. évi XXXI. törvény (a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról) 94.§-ának értelmezése alapján Újpest önkormányzata:

- a) bölcsődét,
- b) gyermekek átmeneti otthonát,
- c) családok átmeneti otthonát,
- d) család- és gyermekjóléti központot köteles működtetni.

Újpest önkormányzata minden személyes gondoskodást nyújtó, gyermekjóléti ellátási formát biztosít Újpest lakossága számára.

A gyermekek alapvető joga, hogy egyenlő, elérhető segítséget kapjanak fejlődésükhöz, *képességeik, készségeik kibontakoztatásához, családban történő nevelkedésükhöz.* A gyermekellátásoknak feladata, hogy szolgáltatásaikat úgy szervezzék, hogy egyenlő eséllyel férjen hozzá minden gyermek a saját életkorának és szükségleteinek a leginkább megfelelő minőségi ellátáshoz.

Fontos, hogy a gyermekek és családjaik a problémáik szempontjából a lehető legkorábbi időszakban segítséget kapjanak a gyermek testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődéshez. A problémák korai felismerése, a szakemberek folyamatos támogatása, a gyermekekkel és a szülőkkel való közvetlen foglalkozás hozzájárul a gyermekek fejlődésének elősegítéséhez. Mivel a tankötelezettségi korhatár csökkent, még fontosabb, hogy ezek a hátrányok minél korábban felszínre kerüljenek, és a korai fejlesztés megvalósuljon.

A kerületben már meglévő és működő szolgáltatások összehangolásával, egy globálisabb szemlélettel, valódi együttműködéssel egy hatékonyabb szolgáltatásrendszer kialakítása

válhatna valóra. Nem teremt új, párhuzamos ellátórendszert, hanem a helyi ellátások - helyi szükségleteken alapuló - új típusú összekapcsolódásával oldaná meg célkitűzéseit, függetlenül attól, hogy a gyermeket ellátó intézmény melyik ágazathoz tartozik (oktatás, egészségügy, szociális, vagy gyermekvédelmi ellátás).

Szükség lenne az újonnan kiépülő iskolapszichológusi hálózat megerősítése (állandó, főállású iskolapszichológus az iskolákban), aki az iskolákon belül folyamatosan tudja biztosítani az ellátást a rászoruló tanulók számára. Fontos lenne az iskolák és az óvodák gyermekvédelmi munkájának összehangolására, hogy már az iskolába lépéskor megfelelő segítséget, támogatást, figyelmet kaphassanak azok a diákok, akikről már az óvodában kiderült, hogy megsegítésre szorulnak.

Mára hazánkban is felmerült egyfajta **igény, egy olyan professzionális segítő rendszeres jelenlétére** az óvodákban, iskolákban, aki a **gyermeket veszélyeztető, hátrányos helyzetbe sodró problémákat korán felismeri**, és más segítő intézményekkel, szakemberekkel együttműködve képes **kezeln**i azokat. A társadalmi, szociológiai illetve szociálpolitikai, pszichológiai és jogi ismeretei által pedig **közvetlen segítséget tud nyújtani** abban, hogy a problémák megoldásában a **személy környezetének támogató erőforrásait aktivizálni tudja**. Az óvoda és az iskola közreműködése a gyerekek szocializációja szempontjából alapvető, az azonban vitathatatlan, hogy ma az óvodák, iskolák, **a pedagógusok, segítség nélkül nem tudnak megfelelni annak a kihívásnak**, amit a felmerülő sokszor halmozottan megjelenő szociális problémák jelentenek.

A két szakma, azaz a pedagógusok és az óvodai és iskolai szociális segítő szakemberek kooperációja elengedhetetlen, és ennek előkészítése a 2018. szeptember 1-vel történő bevezetése szempontjából is kiemelt szereppel bír.

Ennek érdekében a 2017-es évben a kerületi óvodák és iskolák körében felmérés végzése az intézmények gyermeklétszámáról, valamint a szociális segítő tevékenységre szoruló gyermekek intézményen belüli arányáról megtörtént. Fontos feladat a továbbiakban is a nevelési és oktatási intézményekkel folytatott közös gondolkodás az új típusú tevékenység bevezetési és működési kereteinek kialakításáról, valamint a befogadó készség kialakítása az intézmények esetében.

Mindezek érdekében cél: Az ellátórendszer elemeinek összekapcsolódása, egymás szolgáltatásainak megismerése. A kerületben dolgozó szakemberek elkötelezetté tétele a gyermekek, és családjaik számára nyújtott szolgáltatások fejlesztése mellett. A szakemberek és a szolgáltatók közötti együttműködés folyamatos szakmai tanulásra, fejlődésre ad lehetőséget. Szükséges az összehangolt célok megfogalmazása, a meglévő erőforrások együttes kihasználása, közös szakmai feladatok meghatározása annak érdekében, hogy a kedvezőtlen társadalmi jelenségekre, problémákra még hatékonyabb megoldásokat lehessen kidolgozni.